

05//02//17

ΕΒΔΟΜΑΔΑ #396

www.freesunday.gr

**ΜΑΧΗ
ΜΕΧΡΙΣ ΕΣΧΑΤΩΝ**
σελ. 37

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ // ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

FREE SUNDAY

**ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ
ΤΗΣ ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ
ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ**

**ΤΡΑΜΠ - ΑΚΡΑ ΔΕΞΙΑ
ΚΛΟΝΙΖΟΥΝ
ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

**ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΟΧΙ
ΤΗΣ SILICON VALLEY
ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ
ΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ**

**Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΚΡΑ
ΔΕΞΙΑ ΔΗΛΩΝΕΙ
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ
ΣΥΓΓΕΝΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ
ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΩΝ ΗΠΑ**

ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΥΝ
Κ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ, Σ. ΡΟΜΠΟΛΗΣ, Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ

σελ. 5-8, 13, 18, 19

Η FREE SUNDAY ΕΥΚΟΛΑ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ

Βρείτε μας κάθε Σαββατοκύριακο σε ολόκληρο τον οδικό άξονα, εύκολα και γρήγορα στις βασικές μας χειροδιανομές.

ΧΕΙΡΟΔΙΑΝΟΜΕΣ - ΒΟΡΕΙΑ ΠΡΟΑΣΤΕΙΑ	ΩΡΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ	
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕΝΕΝΤΥ	10:15	10:15
ΧΑΛΛΑΝΔΡΙΟΥ & ΜΕΣΣΟΓΕΙΩΝ	10:00	10:00
ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	9:50	9:45
Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ - "ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ"	11:10	10:50
ΚΑΣΑΒΕΤΗ & ΛΕΒΙΔΟΥ	11:10	10:50
ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	10:30	X
ΚΗΦΙΣΙΑΣ & ΠΕΝΤΕΛΗΣ	10:40	10:30
ΚΟΜΒΟΣ Λ. ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ & ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	9:45	X
ΦΑΡΟΣ ΨΥΧΙΚΟΥ(ΕΝΑΝΤΙ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ)	10:00	11:30
ΦΑΝΑΡΙΑ ΝΕΑΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ (ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΙΚΟΥΠΗ & ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ)	11:30	11:10

ΧΕΙΡΟΔΙΑΝΟΜΕΣ - ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΩΡΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ	
ΗΣΑΠ ΠΕΙΡΑΙΑΣ	9:30	11:00
Λ.ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ & Λ. ΗΡ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ	9:40	11:10
ΑΚΤΗ ΜΟΥΤΣΟΥΠΟΥΛΟΥ & 2ΑΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ	9:50	11:20
ΕΘΝΙΚΗΣ (ΠΑΝ. ΤΣΑΛΔΑΡΗ) & ΛΕΝΟΡΜΑΝ	11:45	X

ΧΕΙΡΟΔΙΑΝΟΜΕΣ - ΝΟΤΙΑ	ΩΡΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ	
ΚΑΛΥΜΝΟΥ & ΒΑΡΗΣ ΚΟΡΩΠΙΟΥ	11:20	12:15
ΑΣΤΕΡΙΑ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	10:50	12:00
ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ & Ι. ΜΕΤΑΞΑ	10:40	11:50

ΧΕΙΡΟΔΙΑΝΟΜΕΣ - ΚΕΝΤΡΟ	ΩΡΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ	
ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ & ΑΜΦΙΘΕΑΣ	10:20	11:40
ΚΑΤΕΧΑΚΗ & ΚΗΦΙΣΙΑΣ	10:10	10:00
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ & ΚΗΦΙΣΙΑΣ	10:20	10:10
HILTON	10:50	10:30
ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ & ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ	10:40	10:20
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ	11:00	10:40
ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΕΡΜΟΥ	11:15	X
ΚΟΛΩΝΑΚΙ	11:20	X

* Σημείωση - Τα παραπάνω σημεία εμπλουτίζονται συνεχώς και εναλλάσσονται μεταξύ Σαββάτου και Κυριακής.

Βρείτε μας και σε όλες τις προθήκες σε επιλεγμένα σημεία διάθεσης αλλά και σε καταστήματα μεγάλων αλυσίδων εστίασης όπως **Τηλέμαχος** και **BENETH κ.α.**

02 | FS — περιεχόμενα —

Ο ακήρυχτος πόλεμος

Ένα «σοβαρό περιστατικό ασφαλείας» —όπως το αποκάλεσαν πολλά ΜΜΕ— στο μουσείο του Λούβρου επανέφερε την αίσθηση τρόμου στην Ευρώπη και διη στη Γαλλία, που έχει χτυπηθεί αλύπητα από την ισλαμική τρομοκρατία. Οι αναφορές μέχρι το μεσημέρι της Παρασκευής ήταν συγκεκριμένες, αφορούσαν ωστόσο «περίεργα πακέτα» και προσπάθεια εισαγωγής τους στο μουσείο, επίθεση με μαχαίρι εναντίον ενός στρατιώτη που περιπολούσε στην περιοχή και τρόμο — των Γάλλων, των τουριστών, όσων θέλουν να ταξιδέψουν στο Παρίσι. Είναι αυτό το συναίσθημα τρόμου που έχει κάνει τους Τραμπ, τις Λεπέν και τους Ερντογάν αυτού του κόσμου να τρίβουν τα χεράκια τους.

ΘΕΜΑΤΑ

- 04 // **ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΓΓ. ΣΠΑΝΟΥ** Ατμόσφαιρα δραχμής
- 05 // **ΚΟΣΜΟΣ Γ. ΚΑΠΟΠΟΥΛΟΣ** Βαρομετρικό χαμηλό στον Ατλαντικό
- 06 // **ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Κ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ** «Εκλογές τη στιγμή αυτή δεν θα ωφελούσαν τη χώρα»
- 07 // **ΑΝΑΛΥΣΗ Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ** Νέο διαπραγματευτικό φιάσκο με τεράστιο οικονομικό κόστος
- 08 // **ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Σ. ΡΟΜΠΟΛΗΣ** «Η πρόκληση είναι πώς θα προσαρμοστεί η εργασία στις νέες τεχνολογίες»
- 10 // **ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΧΡ. ΜΑΤΗΣ** Η μάχη του Προμαχώνα
- 11 // **ΑΠΟΨΗ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ** Διεκδικώντας τον τίτλο του «μη συστημικού»
- 12 // **ΡΕΠΟΡΤΑΖ** Αυτοί τους οποίους δεν βλέπει ο Φλαμπουράρης
- 13 // **ΕΥΡΩΠΗ** Με... Τραμπ στα πανιά της, η ευρωπαϊκή ακροδεξιά συνασπίζεται
- 14 // **ΠΟΛΙΤΙΚΗ** Διορισμοί από το παράθυρο
- 15 // **ΑΠΟΨΗ Κ. ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ** Ποια σοσιαλδημοκρατία;
- 16 // **ΡΕΠΟΡΤΑΖ** Επενδυτές έρχονται στην Ομόνοια. Μπορούν όμως να αλλάξουν την εικόνα της;
- 18 // **ΚΟΣΜΟΣ** Σύσσωμη η Silicon Valley ενάντια στο διάταγμα Τραμπ
- 19 // **ΕΥΡΩΠΗ Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ** Η γαλλική αβεβαιότητα παραλύει την Ε.Ε.
- 20 // **TWITTER** Άλλη μια... διαστημική μάχη στη Βουλή
- 22 // **ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** Με αργό βήμα η επιστροφή

- των επενδύσεων στην Ελλάδα
- 23 // **ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** Απογειώθηκε ο τουρισμός, μειώθηκαν τα έσοδα
- 25 // **BUSINESS** Με τα «Εν Ελλάδι» εφορμά σε νέες αγορές η Creta Farms
- 26 // **ΡΕΠΟΡΤΑΖ** Νέες εξαρτήσεις για τους έφηβους Έλληνες
- 27 // **ΥΓΕΙΑ** Στις Βρυξέλλες αναζητείται λύση για τη λειψή δαπάνη στα φάρμακα
- 29 // **ΥΓΕΙΑ** Σε έξαρση η εποχική γρίπη

SPORTS

- 30 // **SUPER LEAGUE** Όπως έστρωσαν, κοιμούνται
- 31 // **ΣΤΟΙΧΗΜΑ** Έγκυρες προτάσεις από το Betarades.gr

FREE TIME

- 33 // **CALENDAR** Τα πολιτιστικά δρώμενα της εβδομάδας
- 34 // **EDITORIAL** Η επανάσταση των φύλων
- 35 // **ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΠΕΓΚΥ ΤΡΙΚΑΛΙΩΤΗ** «Η βία δεν έχει ελαφρυντικά»
- 36 // **CINEMA** Τι θα δούμε στις κινηματογραφικές αίθουσες
- 37 // **TV** Μάχη μέχρι εσχάτων μεταξύ των talent shows
- 38 // **CELEBRITIES** Στιγμιότυπα από τον κόσμο των διασήμων
- 39 // **ΕΥΕΞΙΑ** 4+4 tips για να διαλέξεις γυμναστήριο και personal trainer

ΕΒΔΟΜΑΔΑ 396n
05/02/17

FREE SUNDAY

FREE SUNDAY ΕΕ.
ΕΚΔΟΤΗΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ MARKETING ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ
ΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
jk@free-sunday.gr

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΡΚΟΥΡΗ 74, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 11634
ΤΗΛ: 210-6754430, FAX: 210-6729238
www.freesunday.gr

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ
ONE9SIX www.one9six.com
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΝΑ dmatina@cpres.gr
210-6754430 εσωτ.554
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ Eurokinissi

ΥΠΟΔΟΧΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ ΒΙΚΥ
vickyth@cpres.gr 210-6754430

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ IRIS AEBE
Διανέμεται δωρεάν

*ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή κατά παράφραση, ή διασκευή απόδοσης του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσιμο ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νομοί 238/1970, 4301/1979, Ν. 1001/1975, ΝΔ 3536/1956 και 4254, 1962 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
dianomi@free-sunday.gr, 210-3466996

ΝΟΡΒΗΓΙΚΟ
ΜΟΥΡΟΥΝΕΛΑΙΟ
ΑΡΚΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ
από το 1854

Μουρουνέλαιο το θαυματουργό!

Αναρίθμητοι άνθρωποι μέσης και μεγάλης ηλικίας οφείλουν σήμερα την υγεία και μακροζωία τους στο μουρουνέλαιο που έπιναν κατά την παιδική τους ηλικία.

Πρόκειται για το ελαιώδες εκείνο υγρό με τη δυσάρεστη γεύση, που όμως συνιστούσε με επιμονή ο οικογενειακός τους γιατρός.

Σήμερα, με την πρόοδο της επιστήμης, γνωρίζουμε πολύ καλύτερα γιατί το μουρουνέλαιο -με βελτιωμένη, πλέον, γεύση- είναι μια εκπληκτική υπέρ-τροφή της φύσης, όχι μόνο για τα παιδιά, αλλά για όλες τις ηλικίες. Πράγματι αποτελεί εξαιρετική πηγή των Ωμέγα-3 και της βιταμίνης D, ενώ περιέχει και βιταμίνη A.

Συστατικά του Μουρουνέλαιου

Ωμέγα -3 λιπαρά οξέα

Εξαιρετικά ωφέλιμα για την καρδιά και τις καρδιαγγειακές παθήσεις. Μειώνουν τα τριγλυκερίδια και την υψηλή πίεση βελτιώνουν τη σχέση καλής/κακής χοληστερίνης και περιορίζουν την αρτηριακή πλάκα. Έχουν αντιφλεγμονικές ιδιότητες καταπολεμώντας τον πόνο και τη δυσκαμψία της ρευματοειδούς αρθρίτιδας, ενώ αυξάνουν την αποτελεσματικότητα των αντιφλεγμονικών φαρμάκων. Φαίνεται να είναι χρήσιμα στην κατάθλιψη. Ορισμένες μελέτες δείχνουν ότι μπορούν να μειώσουν τα συμπτώματα της ελλειμματικής προσοχής στα παιδιά και να βελτιώσουν τις νοητικές τους ικανότητες. Υπάρχουν ενδείξεις ότι προστατεύουν από το Alzheimer και τη βαθμιαία απώλεια μνήμης, λόγω ηλικίας. Μελέτη του Harvard έδειξε ότι αυξάνουν κατά 2.22 έτη το προσδόκιμο ζωής των ηλικιωμένων (Ann Intern Med. 2013, 158(7):515-525).

Βιταμίνη D

Εξαιρετικής σημασίας για την υγεία, την ευεξία και την αποτροπή κυτταρικών ανωμαλιών που ενδέχεται να οδηγήσουν σε καρκίνο. Πλήθος ζωτικών λειτουργιών του σώματος μας εξαρτώνται από την βιταμίνη D, περιλαμβανομένης της διατήρησης φυσιολογικών επιπέδων ασβεστίου/φωσφόρου στο αίμα και της διατήρησης ισχυρών οστών.

Βιταμίνη A

Απαραίτητη για την υγεία των ματιών, δέρματος, δοντιών και για την ανάπτυξη του σκελετού. Σημαντική για την εύρυθμη λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος, των νεφρών και άλλων οργάνων.

Γιατί Μουρουνέλαιο Möller's;

- Γιατί κανείς δεν ξέρει καλύτερα το μουρουνέλαιο και το ιχθυέλαιο από τη Möller's -160 χρόνια εμπειρίας!
- Γιατί είναι πολύ πλούσια πηγή φυσικών ωμέγα-3 λιπαρών οξέων σε αντίθεση με τα περισσότερα ωμέγα-3 της αγοράς που είναι συνθετικά.
- Γιατί περιέχει την πολυτιμότερη βιταμίνη D₃ (400 I.U. ανά δόση), ενώ περιέχει και λίγη βιτ. A (833 I.U.).
- Γιατί είναι προϊόν αλιείας -ποτέ ιχθυοτροφείου- άρα απαλλαγμένο αντιβιοτικών φαρμάκων. Επιπλέον η μουρούνα αλιεύεται σε μία από τις καθαρότερες θάλασσες του κόσμου (Lofoten).
- Γιατί είναι πρακτικά απαλλαγμένο βαρέων μετάλλων και άλλων τοξικών ουσιών*, με προδιαγραφές πολύ αυστηρότερες από εκείνες που θέτει η ευρωπαϊκή και η νορβηγική νομοθεσία.
- Γιατί έχει αυστηρότατες προδιαγραφές κατά της οξείδωσης*.
- Γιατί διαθέτει μακράν τις περισσότερες κλινικές μελέτες από οποιοδήποτε άλλο μουρουνέλαιο διεθνώς.
- Γιατί έρχεται στην Ελλάδα κατευθείαν από τον παραγωγό οίκο χωρίς τις μεταποιήσεις και/ή τις καταπονήσεις που συχνά υφίστανται τα μουρουνέλαια από παρένθετους μεταπωλητές.
- Γιατί προσφέρεται σε πολλές γεύσεις (natural, tutti frutti, λεμόνι) και μορφές (υγρό, κάψουλες, ζελεδάκια).
- Γιατί τέλος εισάγεται από την Apollonian Nutrition, την εταιρεία με πάθος για την ποιότητα, που διερευνά εξονυχιστικά και εισάγει για την εκλεκτή πελατεία της ό,τι καλύτερο παράγεται διεθνώς.

*Ζητήστε μας το ενημερωτικό φυλλάδιο ή μπειτε στις ιστοσελίδες μας.

Γεν. Αντ/πος: APOLLONIAN NUTRITION A.E. • 16ο χλμ. Λεωφ. Σπάτων, 15351 • Παλλήνη
Τηλ.: (210) 6132478 - 6134604 • www.apolloniannutrition.gr • www.mollers.gr

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΔΡΑΧΜΗΣ

Συσσώρευση αδιεξόδων με το πολιτικό σύστημα στη γνωστή ρουτίνα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΠΑΝΟΥ @AggelikiSays

Αρκεί να παρακολουθούσε κανείς για λίγο τη συζήτηση στη Βουλή με αφορμή το πόρισμα της Εξεταστικής για τα δάνεια σε κόμματα και ΜΜΕ για να συμπεράνει ότι δεν υπάρχει ελπίδα και αν υπάρξει θα είναι κατά τύχη, για λόγους άσχετους προς το εγχώριο γίνεσθαι.

- Ο πρωθυπουργός Αλ. Τσίπρας εξήγγειλε το αδύνατο, δηλαδή την ολοκλήρωση της αξιολόγησης χωρίς προληπτική νομοθέτηση νέων μέτρων, ενώ είναι γνωστό ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί στο σύνολό τους έχουν υιοθετήσει την ατζέντα του ΔΝΤ για μειώσεις συντάξεων, του αφορολόγητου και του κόστους του Δημοσίου την περίοδο μετά το 2018 με δεσμεύσεις που θα αναληφθούν τώρα.

- Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Κ. Μησοτάκης καταλόγισε όλη την ευθύνη για το αδιέξοδο στην κυβέρνηση και στην αναξιοπιστία της, ενώ οι πιστωτές ζητούν μέτρα που θα εφαρμόσει η επόμενη κυβέρνηση, αυτή δηλαδή που ο ίδιος φιλοδοξεί να σχηματίσει, και επομένως δείχνουν στην πράξη με τον πιο εναργή τρόπο ότι θεωρούν αναξιόπιστη τη χώρα στο σύνολό της, δηλαδή και το δικό του κόμμα.

- Ο πρόεδρος της Βουλής Ν. Βούτσικος αρπάχτηκε με τον υπουργό Οικονομικών Ευκλ. Τσακαλώτο με διαδικαστικό πρόοχομα, αλλά επί της ουσίας λόγω του ενδοκυβερνητικού εκνευρισμού που έχει προκαλέσει η αποκάλυψη από το Bloomberg της επιστολής του κ. Τσακαλώτου προς τους πιστωτές με την οποία τους ενημέρωσε ότι μόνο το 30% των προαπαιτούμενων για το κλείσιμο της δεύτερης αξιολόγησης έχει υλοποιηθεί, ενώ ο πρωθυπουργός νωρίτερα έδινε διαβεβαιώσεις ότι η ελληνική πλευρά έχει διανύσει την απόσταση που της αναλογεί.

Αλλά πόση σημασία έχει ότι λέει ο Αλ. Τσίπρας; Όχι μεγάλη. Είχε πει ότι είναι ή ανόπτος ή προδότης όποιος μιλάει για ελληνική έξοδο από την Ευρωζώνη και πριν αυτό ξεχα-

στεί πετάχτηκε ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ Ν. Ξυδάκης για να μας πει ότι πρέπει να συζητηθεί στη Βουλή η επιστροφή στη δραχμή, όχι επειδή το πιστεύει αλλά επειδή δεν πρέπει να δαιμονοποιείται οποιαδήποτε σκέψη εδώ που φτάσαμε. Άδικο έχει; Δεν έχει, δεδομένου ότι έτσι κι αλλιώς το πολιτικό σύστημα δεν κάνει τίποτε άλλο από το να συζητάει στο Κοινοβούλιο και στα κανάλια, αφού δεν έχει κάτι άλλο να κάνει, όπως, για παράδειγμα, να εκπονήσει ένα σχέδιο για την έξοδο της χώρας από την κρίση και την αποτροπή του κινδύνου της χρεοκοπίας που –ζανά– караδοκεί.

Ο καιρός εγγύς

Ο χρόνος πιέζει και αυτή τη φορά η προθεσμία είναι πραγματική. Είτε θα γίνει συμφωνία με τους πιστωτές μέχρι αρχές Μαρτίου (με καθοριστικό το Eurogroup της 20ής Φεβρουαρίου) είτε θα χαθεί το τρένο της ένταξης στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ και θα πάμε σε εκλογές ή σε ένα καλοκαίρι που θα αποτελεί επανάληψη του καλοκαιριού του 2015 σε πιο δραματική εκδοχή. Σε περίπτωση συμβιβασμού, μένει να φανεί αν θα αντέξουν οι 153 την ψήφιση των νέων μέτρων, τα οποία μέχρι τώρα ο πρωθυπουργός διαβεβαιώνει πως δεν θα υπάρξουν, ή θα λυγίσουν κάτω από το βάρος μιας ακόμη επίδειξης μνημονιακής συνέπειας που δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα φέρει την άνοιξη, δηλαδή το τέλος αυτής της πορείας.

Με βάση τις πληροφορίες που κυκλοφορούν, η κυβέρνηση έχει δεχτεί ήδη τη μείωση του αφορολόγητου, βάζει τις συντάξεις στον κόφτη, με την έννοια ότι θα κόβονται αν δεν επιτυγχάνονται οι στόχοι, υποχωρούν στα εργασιακά στο θέμα των ομαδικών απολύσεων και καταπίνουν τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα για πολλά χρόνια μπροστά, ζητώντας ορισμό των μεσοπρόθεσμων μέτρων για το χρέος και μια δήλωση του Eurogroup που θα λέει ότι τα μέτρα που θα

Η λογική πλέει ότι μόνο ένα εθνικό μέτωπο θα μπορούσε να αλλάξει την εικόνα. Αλλά βρισκόμαστε μακριά από κάτι τέτοιο και πολύ μέσα στον διχασμό για τους λάθος λόγους, δηλαδή στο όνομα του blame game για το ποιος μας κατέστρεψε περισσότερο, οι τωρινοί ή οι προηγούμενοι.

ψηφιστούν δεν θα ισχύσουν εφόσον δεν παρουσιαστούν δημοσιονομικές αποκλίσεις.

Τίποτα δεν προεξοφλείται και τίποτα δεν αποκλείεται, καθώς εκδηλώνονται ατάκτως κοινωνικές εντάσεις: αντιπαράθεση αγροτών με τα ΜΑΤ και μπλόκα, απλήρωτες καθαρίστριες έξω από το Μέγαρο Μαξίμου και το «α πάγαινε από δω, ρε» του υφυπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής Γ. Μπαλάφα σε αγανακτισμένο πολίτη της Σάμου την ώρα που ακόμη δεν έχει αρχίσει η απόδοση του πολιτικού κόστους από το χαράτσι στους κατόχους δελτίου παροχής υπηρεσιών, οι οποίοι από τέλος Φεβρουαρίου και κάθε μήνα θα πληρώνουν εισφορά για εισοδήματα που δεν έχουν (αφού ο καταλογισμός θα γίνει με βάση τις απολαβές του 2015!) και για σύμβαση που δεν θα πάρουν.

Λογική και τρέλα

Η λογική λέει ότι μόνο ένα εθνικό μέτωπο θα μπορούσε να αλλάξει την εικόνα και να προστατέψει τη χώρα από την κατρακύλα. Αλλά βρισκόμαστε μακριά από κάτι τέτοιο και πολύ μέσα στον διχασμό και στην πόλωση για τους εντελώς λάθος λόγους, δηλαδή στο όνομα του blame game για το ποιος μας κατέστρεψε περισσότερο, οι τωρινοί ή οι προηγούμενοι. Και αυτή η κλοσοπατινάδα εξελίσσεται ενώ κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πόσο θα τραβήξει το σκοινί η Άγκυρα του Ερντογάν στο Αιγαίο, τι άλλο θα συμβεί με φόντο το προσφυγικό πέρα από τους τρεις θανάτους μέσα σε λίγες μέρες στη Μόρια της Λέσβου, ποιος θα είναι ο πολιτικός χάρτης στην Ε.Ε. μετά τις εκλογές σε Ολλανδία (Μάρτιος), Γαλλία (Μάιος) και Γερμανία (Σεπτέμβριος).

Μέσα σε όλα μπερδεύτηκε και η Δημοκρατική Συμπράταση, όπου άλλος (Βενιζέλος) ζητάει εκλογές, άλλος (Θεοχαρόπουλος της ΔΗΜΑΡ) ζητάει Οικουμενική από την παρούσα Βουλή και η αρχηγός προσπαθεί να συνδυάσει τα ασύνδετα προτείνοντας κυβέρνηση εθνικής ενότητας με συμμετοχή ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ μετά από εκλογές, αφού τώρα δεν είναι εφικτό. Όποιος καταλαβαίνει ασ το πει και σ' εμάς που δεν βγάζουμε άκρη.

Είναι βέβαιο ότι κάτι δεν πάει καθόλου καλά: Το πρόγραμμα δεν βγαίνει, η κυβέρνηση δεν μπορεί, η αξιωματική αντιπολίτευση δεν αλλάζει, η Ε.Ε. πάει από το κακό στο χειρότερο, οι οικονομικές και κοινωνικές αντοχές εξαντλούνται, ο αντιευρωπαϊσμός ενισχύεται, η κουλτούρα της δραχμής ανθεί.

Στοιχεία για την υπερουγκέντρωση του πλούτου στην Ελλάδα αλλά και σε όλο τον πλανήτη παρουσιάζονται στην τελευταία έκθεση της ελβετικής τράπεζας Credit Suisse και δείχνουν ότι το 1% του παγκόσμιου πληθυσμού κατέχει το 48% του παγκόσμιου πλούτου, ενώ στην Ελλάδα το 1% συγκεντρώνει το 56,1% του εγχώριου πλούτου. Τα στοιχεία για την Ελλάδα καταδεικνύουν μάλιστα πως το 1% ενισχύθηκε την περίοδο της κρίσης. Ειδικότερα, το πλουσιότερο 1% των Ελλήνων κατείχε το 2000 το 54,1% του εγχώριου πλούτου, το 2007 το 48,6%, ενώ το 2014 το 56,1%. Πώς το πετύχαμε αυτό; Απάντηση δεν υπάρχει, γιατί δεν τίθεται καν το ερώτημα από εκείνους που έχουν την ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση και απ' όσους τη διεκδικούν (ζανά).

Η ΠΑ και Ε.Ε. μοιάζουν να έχουν μπει σε περίοδο αναταράξεων από τις πρώτες δύο εβδομάδες του Τραμπ στον Λευκό Οίκο, με δηλώσεις δυσπιστίας και απαξίωσης και από τις δύο πλευρές.

Δεν θα ήταν υπερβολή να χαρακτηρίσουμε αυτή την ψυχροπολεμική ομίχλη ως αναγνωριστικές αψιμαχίες, καθώς και οι δύο πλευρές, τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Ευρώπη, είτε για να βρεθούν σε αντιπαράθεση είτε για να αναζητήσουν μια νέα ισορροπία, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να καταγράψουν την έξοδό τους, η καθεμία πλευρά, από τις δικές τους κρίσεις.

Το εσωτερικό μέτωπο του Τραμπ

Στις ΗΠΑ η μεγάλη πρόκληση είναι αν θα διαμορφωθεί νέα ισορροπία και σύνθεση ανάμεσα στον Τραμπ και τους θεσμούς και μηχανισμούς του πολιτικού συστήματος ή αν η χώρα θα οδηγηθεί σε θεσμική κρίση, με επιτροπές του Κογκρέσου να διερευνούν είτε την ανάμειξη του Κρεμλίνου στην εκλογή Τραμπ, είτε παραβατική συμπεριφορά σε χρηματοπιστωτικές συναλλαγές στο παρελθόν του πρώην επιχειρηματία και νυν Προέδρου, είτε κάποιο ροζ σκάνδαλο ενός πολιτικού που στη ρητορική του έχει καταπατήσει κάθε έννοια πολιτικής ορθότητας.

Πρέπει, δηλαδή, πρώτα να επιβεβαιωθεί αν ο Τραμπ έχει διασφαλίσει την ομαλή και αδιάτακτη εξάσκηση των καθηκόντων του ή αν η εκλογή του είναι το προλούδιο μιας θεσμικής κρίσης, στην εξέλιξη της οποίας θα αμφισβητηθεί ακόμη και αυτή η ίδια η παραμονή του στον Λευκό Οίκο.

Η ευχή της Ε.Ε. και η αβεβαιότητα

Χειρότερη είναι η κατάσταση στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, στην Ευρώπη, όπου η εκλογή Τραμπ έχει μια ευεργετική συνέπεια, τουλάχιστον σε επίπεδο διακηρύξεων, καθώς υπάρχει μια δυναμική αναζήτησης συσπείρωσης μέσω της ενδυνάμωσης και της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Με άλλα λόγια, σήμερα διατυπώνεται η ευχή η Ε.Ε. των «27», που δεν μπόρεσε να διαμορφώσει κοινή στάση απέναντι στην πρόκληση του προσφυγικού αλλά και στις σχέσεις με τη Ρωσία, να βρει έναν κοινό παρονομαστή απέναντι στην πρόκληση Τραμπ.

Το ερώτημα που τίθεται, πέραν της στήριξης του σκληρού Brexit από τον Τραμπ, είναι πώς θα λειτουργήσει η ανατρεπτική ρητορική Τραμπ στους εσωτερικούς συσχετισμούς των χωρών-μελών της Ε.Ε. που αντιμετωπίζουν από τον Μάρτιο έως τον Σεπτέμβριο έναν κύκλο εκλογικών αναμετρήσεων.

Θα λειτουργήσουν η συσπείρωση και η ευχή της ευρωπαϊκής ενδυνάμωσης για να αντιμετωπιστεί ο σκληρός εθνικισμός Τραμπ ως ανάχωμα απέναντι στη Λεπέν στη Γαλλία, στον Βίλντερς στην Ολλανδία, στον Γκρίλο στην Ιταλία και στην Εναλλακτική στη Γερμανία ή, αντίθετα, θα προσδώσουν ενισχυμένη κυβερνητική αξιοπιστία στα κάθε είδους και έκφανσης αντιοπιστημικά μορφώματα;

Το ερώτημα είναι κρίσιμο και, δυστυχώς, μέχρι στιγμής η απάντηση που αρθρώνεται ενισχύει την αβεβαιότητα: Η νίκη του Brexit στη Βρετανία, που πριν από έναν χρόνο ήταν αδιανόητη, εκτιμάται ότι έδωσε αξιοπιστία στην εξίσου αδιανόητη πριν από μερικούς μήνες νίκη του Τραμπ. Η συνέχεια είναι γνωστή: για τον Τραμπ η Βρετανία του Brexit είναι ο αυτονόητος προνομιακός πέραν του Ατλαντικού σύμμαχος, αλλά και για τη Μέι είναι προφανές ότι η αλλαγή φρουράς στον Λευκό Οίκο έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην επιλογή του σεναρίου του σκληρού Brexit.

Οι σχέσεις με τη Μόσχα

Καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη των σχέσεων των ΗΠΑ με την Ε.Ε. και τις κυριότερες ευρωπαϊκές δυνάμεις, πέραν των ανατροπών και αλλαγών που θα φέρει ο εκλογικός κύκλος, είναι και η εξέλιξη των σχέσεων Ουάσινγκτον-Μόσχας.

Είναι βέβαιο ότι οι ΗΠΑ βρίσκονται σε αναζήτηση νέων εσωτερικών και διεθνών ισορροπιών, μια περιδίνηση η οποία

Το ερώτημα που τίθεται, πέραν της στήριξης του σκληρού Brexit από τον Τραμπ, είναι πώς θα λειτουργήσει η ανατρεπτική ρητορική Τραμπ στους εσωτερικούς συσχετισμούς των χωρών-μελών της Ε.Ε. που αντιμετωπίζουν από τον Μάρτιο έως τον Σεπτέμβριο έναν κύκλο εκλογικών αναμετρήσεων.

Αν τον Ιούνιο η παρέμβαση Ομπάμα υπέρ της παραμονής της Βρετανίας στην Ε.Ε. δεν απέτρεψε το Brexit, έτσι και σήμερα η πρόβλεψη Τραμπ ότι θα ακολουθήσουν κι άλλες αποχωρήσεις είναι μάλλον διαπίστωση μιας ολόπλευρης ευρωπαϊκής κρίσης παρά πλήγμα σε μια ήδη θρυμματισμένη ευρωπαϊκή ενότητα.

έχει επαναληφθεί πολλές φορές: Τόσο στην ανάληψη της Προεδρίας από τον Κλίντον τον Ιανουάριο του 1993, όσο και σε αυτήν από τον Ομπάμα το 2009 είχε αναζητηθεί μια επινεύρωση προτεραιοτήτων, με την ευρύτερη περιοχή Ασίας-Ειρηνικού να φωτίζεται ως το προνομιακό πεδίο στο οποίο δι-

ακυβούνται ύψιστα ζωτικά συμφέροντα των ΗΠΑ. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τον Ομπάμα, στην αρχή της θητείας του του είχαν αποδοθεί προθέσεις αποστασιοποίησης όχι μόνο από την Ευρώπη αλλά και από την ευρύτερη Μέση Ανατολή.

Η πραγματικότητα, αμείλικτη, είναι αυτή τελικά που καθορίζει την ατζέντα: Επί Κλίντον έγιναν δύο στρατιωτικές επεμβάσεις στην πρώην Γιουγκοσλαβία –στη Βοσνία το 1995 και στο Κόσοβο το 1999– και ξεκίνησε η διεύρυνση του ΝΑΤΟ προς Ανατολάς, ενώ επί Ομπάμα η Ουάσινγκτον ανέδειξε ως προτεραιότητα την ανάσχεση των τζιχαντιστών στη Συρία και στο Ιράκ, αλλά και την αποτροπή μετατροπής της πρώην ΕΣΣΔ σε ζώνη αποκλειστικής ρωσικής επιρροής με αφορμή τη σύγκρουση στην Ουκρανία.

Οι ΗΠΑ στήριζαν και επιθυμούσαν διαχρονικά την ευρωπαϊκή συνεργασία και ολοκλήρωση στον βαθμό που εξασφάλιζε σταθερότητα σε έναν από τους δύο πόλους της Διαλαντικής Σχέσης και ανηπούσαν όταν υπήρχαν μηνύματα για πλήρη χειραφέτηση.

Ενδογενής ευρωπαϊκή κρίση

Σήμερα η φαντασμαγορική και μακράν της πολιτικής ορθότητας ρητορική Τραμπ δεν θα πρέπει να δημιουργεί ψευδαισθήσεις: Η ρητορική του Προέδρου των ΗΠΑ δεν μπορεί να επηρεάσει μια κρίση που κλυδωνίζει την Ε.Ε. και η οποία είναι ενδογενής και έχει ως σημεία αναφοράς τη γερμανική ενοποίηση του 1989-1990 και την προσπάθεια για ταυτόχρονη διεύρυνση και εμβάθυνση που ακολούθησε, με την ΟΝΕ, να συνοδεύεται από την ταυτόχρονη πολιτική ενοποίηση που προβλεπόταν από το Μάαστριχτ. Αν τον Ιούνιο η παρέμβαση Ομπάμα υπέρ της παραμονής της Βρετανίας στην Ε.Ε. δεν απέτρεψε το Brexit, έτσι και σήμερα η πρόβλεψη Τραμπ ότι θα ακολουθήσουν κι άλλες αποχωρήσεις είναι μάλλον διαπίστωση μιας ολόπλευρης ευρωπαϊκής κρίσης παρά πλήγμα σε μια ήδη θρυμματισμένη ευρωπαϊκή ενότητα.

Κώστας Χρυσόγονος,
ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ

**«Εκλογές τη στιγμή αυτή
δεν θα ωφελούσαν τη χώρα»**

ΣΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟ

Με την αξιολόγηση να έχει «παγώσει» και τους δανειστές να απαιτούν νέα μέτρα λιτότητας, ο ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Κώστας Χρυσόγονος απευθύνει κάλεσμα προς την κυβέρνηση και το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων της χώρας για συνεργασία, ώστε να καταρτιστεί εθνικό στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της οικονομίας με προοπτική δεκαετιών εφαρμογής.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να μιλήσουμε για το ζήτημα της αξιολόγησης του ελληνικού προγράμματος και τις νέες απαιτήσεις των δανειστών. Τι συμβαίνει;

Το τοπίο δεν έχει ξεκαθαρίσει ακόμη σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις των δανειστών, συνεπώς είναι δύσκολο να εκτιμήσουμε τη στιγμή αυτή τις προοπτικές ολοκλήρωσης της αξιολόγησης. Ευκαίριο είναι πάντως αυτή να επιτευχθεί στο Eurogroup της 20ής Φεβρουαρίου, αφού στη συνέχεια οι αλληπάλληλες εκλογές σε Ολλανδία και Γαλλία και η προεκλογική περίοδος στη Γερμανία θα περιπλέξουν ακόμη χειρότερα τα πράγματα.

Από και που, πριν από λίγες εβδομάδες, συζητούσαμε μόνο για τα εργασιακά, ξαφνικά στα «προσπατούμενα» για να κλείσει η αξιολόγηση μπαίνουν μέτρα δισ. ευρώ για μετά το 2018. Πώς έγινε αυτό;

Το ζήτημα των δημοσιονομικών μεγεθών για μετά το 2018 δεν είχε επιλυθεί στην προηγούμενη αξιολόγηση, αφού άλλωστε ο περιβόητος «κόφτης» δαπανών δεν θα ισχύει τότε. Απλώς η συζήτηση στο εσωτερικό της χώρας είχε εστιαστεί στον τελευταίο, παρακάμπτοντας τη μακροπρόθεσμη διάσταση.

Οι Ευρωπαίοι και κυρίως η Γερμανία επιμένουν για τη συμμετοχή του ΔΝΤ στο πρόγραμμα, παρά το γεγονός ότι διαφωνούν κάθετα με όλες τις εκτιμήσεις του Ταμείου για το ελληνικό δημόσιο χρέος. Δεν είναι αντινομία αυτό το πράγμα;

Προφανώς είναι αντινομία και προφανώς επίσης οι εκτιμήσεις του Ταμείου, ειδικά στο ζήτημα αυτό, βρίσκονται πολύ πιο κοντά στην πραγματικότητα από εκείνες των Ευρωπαίων. Οι κυβερνήσεις των δανειστών απλώς δεν είναι ακόμη έτοιμες να παραδεχτούν ότι τα κεφάλαια που δάνεισαν στη χώρα μας, για να μπορέσει αυτή να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της προς ιδιώτες, είναι αδύνατο να επιστραφούν στο ακέραιο και ότι τελικά θα χρειαστεί κάποια μορφή άφεσης χρέους, έστω και συγκαλυμμένη (μακρά επιμήκυνση λή-

“

Εάν δεν κατορθώσουμε να αηλιάσουμε σερίδα, μέσω μιας σταθερής ανάκαμψης της οικονομίας επί σειρά ετών και αντίστοιχης αύξησης της απασχόλησης, θα είμαστε καταδικασμένοι σε αναδιανομή όχι πλούτου αλλά εξαθλίωσης.

ξων σε συνδυασμό με μείωση επιτοκίων). Έχω την πεποίθηση ότι κάποια στιγμή στο μέλλον αυτό αναγκαστικά θα συμβεί, αφού ο μόνος τρόπος για να αρχίσει η Ελλάδα να εξοφλεί ένα μέρος του κεφαλαίου των δανείων των άλλων κρατών της Ευρωζώνης και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας είναι να την επαναχρηματοδοτήσουν οι (ιδιωτικές) κεφαλαιαγορές και τούτο προϋποθέτει τη δημιουργία σταθερής πεποίθησης για τη βιωσιμότητα του ελληνικού δημόσιου χρέους, δηλαδή την ελάφρυνσή του.

Μπροστά σε αυτή την κατάσταση, τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνει η κυβέρνηση;

Το κυρίως ζητούμενο, όχι μόνο για την κυβέρνηση αλλά και για τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις του συνταγματικού τόξου, είναι να μην αρκεστούμε σε μια σισύφεια προσπάθεια μετριασμού των επαναλαμβανόμενων παράλογων απαιτήσεων των δανειστών για ακραία μέτρα λιτότητας, αλλά να καταρτίσουμε, ύστερα από σοβαρό διάλογο ουσίας, ένα εθνικό στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης. Αυτό πρέπει να έχει προοπτική εφαρμογής σε βάθος δεκαετιών ολόκληρων, ανεξάρτητα από την εναλλαγή των κυβερνήσεων, και έτσι να μπορέσουμε να προσελκύσουμε σοβαρές επενδυτικές προσπάθειες με τέτοιο χρονικό ορίζοντα, οι οποίες θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Στους άξονες μιας παρόμοιας στρατηγικής πρέπει να συμπεριληφθούν τομές όπως η δραστική επιτάχυνση των ρυθμών απονομής δικαιοσύνης και κτηματογράφησης της χώρας, καθώς και η βελτίωση της λειτουργικότητας της

δημόσιας διοίκησης, ώστε να αυξηθεί, μεταξύ άλλων, η εισπραξιμότητα των δημοσίων εσόδων και να μπορέσουν να αποκλιμακωθούν σταδιακά οι φορολογικοί και ασφαλιστικοί συντελεστές. Με αυτό τον τρόπο θα μπορούσαμε όχι μόνο να ενισχύσουμε τη διαπραγματευτική μας ισχύ έναντι των δανειστών αλλά κυρίως να ανακτήσουμε την ελπίδα για τη χώρα.

Πιστεύετε ότι, έτσι όπως διαμορφώνεται το σκηνικό, υπάρχει ενδεχόμενο επαναφοράς του Gexit στον δημόσιο διάλογο;

Εάν δεν κατορθώσουμε να αλλάξουμε σελίδα, μέσω μιας σταθερής ανάκαμψης της οικονομίας επί σειρά ετών και αντίστοιχης αύξησης της απασχόλησης, θα είμαστε καταδικασμένοι σε αναδιανομή όχι πλούτου αλλά εξαθλίωσης και μακροπρόθεσμα σε οικονομική και δημογραφική κατάρρευση, είτε εντός είτε εκτός Ευρωζώνης και Ε.Ε.

Ποιες είναι οι πρώτες σας εντυπώσεις από την Προεδρία Τραμπ στις ΗΠΑ;

Οι χειρότερες. Ο νέος Πρόεδρος των ΗΠΑ φαίνεται πως εννοούσε στα σοβαρά τις ρατσιστικές προεκλογικές του εξαγγελίες και τώρα επιχειρεί την υλοποίησή τους. Φοβάμαι εξάλλου πως σύντομα θα αρχίσει να εφαρμόζει διάφορα μέτρα και μεθόδους προστατευτισμού, με αποτέλεσμα μια απότομη μείωση των αμερικανικών εισαγωγών και αντίστοιχη «εξαγωγή» ύφεσης στον υπόλοιπο κόσμο, πράγμα που θα μπορούσε, άμεσα ή κυρίως έμμεσα, να πλήξει και την αναπτυξιακή προοπτική της ελληνικής οικονομίας.

Ο Τραμπ μοιάζει να «αδιαφορεί» για την Ευρώπη και να θεωρεί πως η Ε.Ε. βαίνει προς διάλυση. Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί από την Ε.Ε. μια τέτοια θεώρηση;

Το πρόβλημα της Ε.Ε. δεν είναι τόσο τι θεωρεί ο Πρόεδρος των ΗΠΑ και τι τον ενδιαφέρει ή όχι όσο μάλλον οι δικές της αδυναμίες και ασυμμετρίες. Η ενοποίηση έχει προχωρήσει πάρα πολύ σε τομείς όπως το κοινό νόμισμα ή η άμεση ισχύς του ενωσιακού δικαίου και η συνολική υπεροχή του έναντι του εσωτερικού δικαίου των κρατών-μελών, δηλαδή χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν μάλλον σε ομοσπονδιακό κράτος. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, δεν υπάρχουν κάποια από τα γνωρίσματα έστω και μιας πολύ χαλαρότερης συνομοσπονδίας κυρίαρχων κρατών, όπως η κοινή άμυνα και εξωτερική πολιτική. Πότε και πώς θα επιλυθούν οι αντιφάσεις αυτές είναι αβέβαιο.

Από την άλλη, η Τουρκία μοιάζει να επιχειρεί «εξαγωγή» της εσωτερικής της κρίσης σε Ελλάδα και Ε.Ε.

Αυτό είναι μια συννηθισμένη πρακτική των εκάστοτε τουρκικών κυβερνήσεων. Προς το παρόν, πάντως, η προκλητικότητα του καθεστώτος Ερντογάν δεν έχει μεταφραστεί σε απόπειρα πρόκλησης «θερμού επεισοδίου» και ελπίζω πως κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί στο προσεχές μέλλον, μεταξύ άλλων επειδή μετά τις ευρύτατες εκκαθαρίσεις του καλοκαιριού του 2016 οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις προφανώς δεν βρίσκονται στην καλύτερη δυνατή κατάσταση.

Για να γυρίσουμε στο «εσωτερικό» μέτωπο, θεωρείτε ότι η κατάσταση που διαμορφώνεται ανοίγει την πόρτα για πρόωπη προσφυγή στις κάλπες;

Εκλογές τη στιγμή αυτή δεν θα ωφελούσαν τη χώρα, επειδή θα προσέθεταν ακόμη περισσότερη αβεβαιότητα και θα χανόταν αναπόφευκτα χρόνος στην προσπάθεια για ανάκτηση της φερεγγυότητας του ελληνικού Δημοσίου και επάνοδο στις αγορές το Β' εξάμηνο του 2018, ώστε να λήξει η περίοδος του διακρατικού δανεισμού και των συμπαρομαρτούντων μνημονίων. Άλλωστε δεν έχει περάσει ούτε ενάμιση έτος από τις προηγούμενες εκλογές, στις οποίες ο ΣΥΡΙΖΑ (με τη συνδρομή των ΑΝΕΛ) έλαβε λαϊκή εντολή για να εφαρμόσει με όσο γίνεται λιγότερο οδυνηρό τρόπο την αναμφίβολα οδυνηρή συμφωνία του καλοκαιριού του 2015. Αυτήν ακριβώς την ευθύνη και υποχρέωση έχει η σημερινή κυβέρνηση, από την οποία δεν δικαιούται να «αποδράσει», άρα δεν πρέπει να τίθεται καν θέμα εκλογών πριν από το φθινόπωρο του 2018.

Το ερώτημα που απασχολεί την κοινή γνώμη στην Ελλάδα είναι πότε και πώς θα κλείσει η δεύτερη αξιολόγηση του τρίτου προγράμματος-μνημονίου, η οποία σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό επρόκειτο να κλείσει πριν από έναν χρόνο.

Τον Ιούνιο τελειώνουν τα χρήματα με τα οποία μπορεί το ελληνικό Δημόσιο να καλύψει τις τοκοχρεολυτικές του υποχρεώσεις και μπορούμε να υποθέσουμε ότι μέχρι τότε η κυβέρνηση θα έχει βάλει όλες τις αναγκαίες υπογραφές για το κλείσιμο της αξιολόγησης. Σε διαφορετική περίπτωση, η Ελλάδα δεν θα μπορέσει να φανεί συνεπής προς τους πιστωτές της τον Ιούλιο, οπότε χρειαζόμαστε ένα ποσό της τάξης των 6 δισ. ευρώ, και θα χρεοκοπήσουμε, ενώ θα βρεθούμε, πιθανότατα, εκτός Ευρωζώνης. Είχαμε το δίλημμα του Ιουλίου του 2015 – κληρότερη προσαρμογή ή αναγκαστική έξοδος από την Ευρωζώνη – και στην ίδια κατεύθυνση κινούμαστε σήμερα με ευθύνη της κυβέρνησης.

Υπεύθυνος ο κ. Τοίπρας

Τη βασική ευθύνη για την απαράδεκτη κατάσταση που διαμορφώνεται έχει ο πρωθυπουργός κ. Τοίπρας, ο οποίος συνδυάζει την έλλειψη επαγγελματικών και διαχειριστικών ικανοτήτων με την προτίμηση σε πολιτικές θεωρίες οι οποίες δεν έχουν σχέση με τη διεθνή πραγματικότητα.

Το κόστος της καθυστέρησης στο κλείσιμο της δεύτερης αξιολόγησης του τρίτου προγράμματος-μνημονίου είναι τεράστιο. Περιορίζονται οι πιθανότητες να είναι το 2017 έτος δυναμικής οικονομικής ανάπτυξης, όπως επρόκειτο να είναι το 2015 πριν από την επικράτηση του ΣΥΡΙΖΑ, και ενισχύεται το σενάριο μιας περιορισμένης ανάπτυξης, της τάξης του 1,5%, που μπορεί να μην είναι διατηρήσιμη. Η καθυστέρηση στην εφαρμογή των συμφωνηθέντων ενισχύει την κρίση αξιοπιστίας που εκδηλώνεται στην Ε.Ε. σε βάρος της ελληνικής κυβέρνησης και της οικονομίας, με αποτέλεσμα να χάνονται μεγάλες ευκαιρίες για επενδύσεις και αύξηση των σταθερών και ποιοτικών θέσεων απασχόλησης. Η κρίση εμπιστοσύνης έχει περάσει και στο εσωτερικό, γι' αυτό παρατηρήθηκε τον Ιανουάριο νέα μικρή μείωση των τραπεζικών καταθέσεων.

Για μια ακόμη φορά ο πρωθυπουργός κ. Τοίπρας έκανε αυτά που ήταν φανερό ότι δεν έπρεπε να κάνει. Τον Ιούλιο του 2015 πραγματοποίησε μια αναγκαστική στροφή 180 μοιρών στην οικονομική πολιτική που εφαρμόζει κι έτσι απέκτησε τη δυνατότητα να γίνει σχετικά αξιόπιστος συνομιλητής των ισχυρών της Ευρωζώνης. Αντί να αξιοποιήσει το πολιτικό κεφάλαιο που απέκτησε μέσα από την καθυστερημένη και βίαιη προσαρμογή στους κανόνες της Ευρωζώνης, οργάνωσε την κατασπατάλησή του.

Η εφαρμογή των συμφωνηθέντων ήταν επιλεκτική και σε περιπτώσεις προβληματική. Οι ιδιωτικοποιήσεις συμφωνήθηκαν, και μάλιστα σε βάθος εκατονταετίας, αλλά δεν προωθήθηκαν. Οι περισσότερες αποφάσεις για την εξυγίανση του χρεοκοπημένου ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού συστήματος μετατέθηκαν χρονικά για την... επόμενη τετραετία μέσω του τεχνάσματος της λεγόμενης προσωπικής διαφοράς. Οι δεσμεύσεις για έλεγχο των δημοσίων δαπανών έδωσαν τη θέση τους σε σταθερή αύξησή τους. Η εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος και η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας έμειναν κι αυτές στα χαρτιά.

Η μόνη επιτυχία που έχει να επιδείξει η κυβέρνηση, η οποία μπορεί να οφείλεται στη δημιουργία ανεξάρτητης αρχής για τα δημόσια έσοδα ύστερα από απαίτηση των πιστωτών, είναι η αύξηση των φορολογικών εσόδων πάνω από τον στόχο που είχε τεθεί. Ο τρόπος όμως με τον οποίο επιτεύχθηκε αυτή η αύξηση, η οποία προήλθε από τους υψηλότερους συντελεστές ΦΠΑ και την αύξηση της φορολογίας του εισοδήματος των συνεπών φορολογουμένων και των κερδών των επιχειρήσεων, μας προειδοποιεί ότι μπορεί να αποδειχθεί αντιπαραγωγικός στις σημερινές οικονομικές συνθήκες. Περιορίζει το διαθέσιμο εισόδημα πολλών νοικοκυριών σε μια περίοδο κατά την οποία στηρίζουμε πολλά στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, ενώ λειτουργεί σαν αντικίνητρο στην παραγωγική ανασυγκρότηση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Ο πρωθυπουργός κ. Τοίπρας και οι συνεργάτες του ταυτίζουν οκόπημα την επίτευξη των φορολογικών στό-

ΝΕΟ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΙΚΟ ΦΙΑΣΚΟ ΜΕ ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

Η κυβέρνηση Τοίπρα αδυνατεί να μας βγάλει από το μνημόνιο.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Με τον τρόπο που κινήθηκε ο πρωθυπουργός, εξαντλήθηκαν τα καλά σενάρια.

Το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης αποδεικνύεται πολύ κατώτερο των περιστάσεων.

των με την εξασφάλιση πρωτογενούς δημοσιονομικού πλεονάσματος χωρίς να δίνουν την αναγκαία σημασία στην πορεία των δημοσίων δαπανών και των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου. Έχουν αρχίσει να παρουσιάζουν το δικό τους success story, το οποίο δεν πείθει τους Ευρωπαίους εταίρους και τους πιστωτές, πολύ περισσότερο την ελληνική κοινή γνώμη.

Σε ένα ανύπαρκτο κατά τη γνώμη μου δημοσιονομικό success story στήριξε ο πρωθυπουργός την καταβολή χριστουγεννιάτικου βοηθήματος ύψους 617 εκατ. ευρώ στους χαμηλοσυνταξιούχους. Με την πρωτοβουλία που πήρε προκάλεσε νέα προβλήματα στη διαπραγμάτευση, εφόσον οι εκπρόσωποι του ΔΝΤ κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν ενδιαφέρεται να προχωρήσει στην αναγκαία μείωση του κόστους του ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού συστήματος για τον κρατικό προϋπο-

λογισμό, ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας κ. Σόιμπλε και τα περισσότερα μέλη του Eurogroup αισθάνθηκαν την ανάγκη να σκληρύνουν τη διαπραγματευτική τους στάση έναντι της Ελλάδας για να καλυφθούν πολιτικά σε μια χρονιά γεμάτη εκλογικές αναμετρήσεις στην Ε.Ε., ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άρχισε να κρατάει αποστάσεις ασφαλείας από την ελληνική κυβέρνηση, σε μια προσπάθεια να διατηρήσει την αξιοπιστία της.

Έτσι όπως χειρίστηκε τα πράγματα, ο κ. Τοίπρας θα βρεθεί στην ανάγκη να επιβάλει μέτρα με μεγαλύτερο κοινωνικό κόστος, ενώ ήδη έχει περιοριστεί, λόγω της καθυστέρησης και της κρίσης αξιοπιστίας, το θετικό οικονομικό αποτέλεσμα.

Το βασικό λάθος

Το βασικό λάθος που κάνει ο κ. Τοίπρας είναι ότι περιορίζει την άσκηση της οικονομικής πολιτικής στο κλείσιμο της αξιολόγησης και στην υπογραφή των σχετικών εγγράφων. Το κλείσιμο της αξιολόγησης είναι αναγκαία προϋπόθεση για να αποφύγουμε μια νέα καταστροφή σαν εκείνη του πρώτου εξαμήνου του 2015, δεν ανοίγει όμως αυτόματα τον δρόμο στην επιτυχημένη αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, η οποία είναι μία εξαιρετικά σύνθετη υπόθεση.

Για να βγούμε από την κρίση χρειάζεται η λεγόμενη ιδιοκτοσία του προγράμματος, επιβάλλεται η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των συμφωνηθέντων, είναι αναγκαία η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης σε όλα τα επίπεδα, από τους μεγάλους επενδυτές του εξωτερικού μέχρι τους μικροκαταθέτες του εσωτερικού, είναι ανάγκη να αλλάξει το μείγμα της οικονομικής πολιτικής για να γίνει πιο δημιουργικό και παραγωγικό, πρέπει να πειστούν οι Ευρωπαίοι εταίροι και οι πιστωτές να διευκολύνουν την Ελλάδα σε ό,τι αφορά το χρέος του Δημοσίου και να αυξήσουν με διάφορους τρόπους τη ροή των ευρωπαϊκών κονδυλίων και των ευρωπαϊκών επενδύσεων προς τη χώρα μας.

Λείπουν τα στελέχη

Η κυβέρνηση δεν έχει τα στελέχη για την αποτελεσματική εφαρμογή της κατάλληλης οικονομικής πολιτικής. Ο υπουργός Οικονομικών κ. Τσακαλώτος αποδεικνύεται περιορισμένων δυνατοτήτων και αλλάζει με εντυπωσιακή ταχύτητα ρόλους και απόψεις, υπονομεύοντας την αξιοπιστία του. Πριν από μερικούς μήνες θεωρούσε ότι η αξιολόγηση είχε κλείσει κατά 95% και πριν από μερικές ημέρες έστειλε επιστολή στους Ευρωπαίους εταίρους με την οποία παραδέχεται ότι έχει εφαρμοστεί μόλις το 1/3 των προαπαιτούμενων.

Τα περισσότερα από τα κυβερνητικά στελέχη έχουν μηδενική επιρροή στη διαμόρφωση των εξελίξεων. Ο κ. Παπαδημητρίου, το νέο απόκτημα του οικονομικού επιτελείου, εκφράζει συνήθως αξιοπερίεργες θέσεις, που ξεκινάνε από την παλαιότερη πρόταση για την υιοθέτηση διπλού νομίσιματος και φτάνουν στην άποψη που διατύπωσε πρόσφατα, ότι το επίπεδο της φορολογίας μπορεί να μην έχει μεγάλη σημασία για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Η υπουργός Εργασίας κ. Αχτσιόγλου κατασκευάζει συνεχώς κόκκινες γραμμές στο όνομα της προστασίας της αγοράς εργασίας, η οποία έχει οδηγηθεί σε αποσύνθεση με τη συμβολή της αλλοπρόσκλησης οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Τζανακόπουλος δεν κουράζεται να επαναλαμβάνει ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει λόγο να βιάζεται και πως οι Ευρωπαίοι εταίροι είναι αυτοί που πιέζονται να κλείσουν τη δεύτερη αξιολόγηση του τρίτου προγράμματος-μνημονίου. Τέλος, ο πρώην αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για τα ευρωπαϊκά θέματα, κ. Ξυδάκης επανέφερε στο προσκήνιο το ζήτημα της επιστροφής στη δραχμή, αναδεικνύοντας την αδυναμία και τη σύγχυση που χαρακτηρίζουν την κυβέρνηση.

Ο πρωθυπουργός και οι συνεργάτες του κάνουν με τα λάθη και τις παραλείψεις τους τα δύσκολα δυσκολότερα σε συνθήκες ενίσχυσης του διεθνούς οικονομικού ανταγωνισμού, που αποκτά στοιχεία αντιπαλότητας με πρωτοβουλία του Προέδρου Τραμπ και την Ε.Ε. να αντιμετωπίζει υπαρξιακή κρίση και μια δύσκολη εκλογική χρονιά με αβέβαιη κατάληξη.

Σάββας Ρομπόλης, ομότιμος
καθηγητής στο Πάντειο
Πανεπιστήμιο

«Η πρόκληση είναι πώς θα προσαρμοστεί η εργασία στις νέες τεχνολογίες»

ΣΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟ

Βαθύτατα ανησυχητικές προβλέψεις για το μέλλον της εργασίας στην Ελλάδα, αλλά και παγκοσμίως, κάνει ο ομότιμος καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου Σάββας Ρομπόλης, ο οποίος εκτιμά ότι οι σημερινές τάσεις δείχνουν περαιτέρω απορρύθμιση και «ελαστικοποίηση» της αγοράς εργασίας.

Κατ' αρχάς, θεωρείτε ότι οι «κόκκινες γραμμές» που η κυβέρνηση θέτει για τα εργασιακά έχουν νόημα ή μήπως έχουν ξεπεραστεί από τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας;

Νομίζω ότι το θέμα που βάζει η ελληνική πλευρά στις διαπραγματεύσεις για τα εργασιακά αφορά τις κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας, δηλαδή να μην κυριαρχήσει η επιχειρησιακή σύμβαση ως κύρια μορφή στη διαπραγμάτευση εργαζομένων-εργοδοτών. Επομένως, αν το πετύχει αυτό, έχει κάποιο νόημα ως μέσο ρύθμισης της αγοράς εργασίας. Στο δεύτερο θέμα, των ομαδικών απολύσεων, η κυβέρνηση επιδιώκει να μην απελευθερωθούν πάνω από το 5%, που είχε θεσμοθετηθεί με το δεύτερο μνημόνιο. Αν η διαπραγμάτευση μπορέσει να πετύχει αυτά τα δύο στοιχεία, που είναι τα βασικό-

τερα για το κεφάλαιο των εργασιακών, τότε θα συμβάλει σε ένα επίπεδο ρύθμισης της αγοράς εργασίας. Αν αυτό δεν επιτευχθεί, τότε οδηγούμαστε σε εντονότερη απορρύθμιση της αγοράς εργασίας από αυτήν που επικρατεί σήμερα. Δηλαδή, αυτό που γίνεται σήμερα στην πραγματικότητα στην αγορά εργασίας θα θεσμοποιηθεί αν δεν επιτευχθούν οι στόχοι της κυβέρνησης. Στην ουσία, νομίζω ότι αυτό που ζητά η πλευρά των εργοδοτών και των δανειστών είναι το εξής: η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας να μην είναι παράτυπη, αλλά να θεσμοποιηθεί. Αυτός είναι ο στρατηγικός στόχος.

Πώς εξηγείτε το πέρασμα από τις θέσεις πλήρους απασχόλησης στην «ευέλικτη» εργασία και στη μερική απασχόληση; Είναι συγκυρικό φαινόμενο ή κυρίαρχη τάση;

Νομίζω ότι είναι μια στρατηγική που ακολουθείται από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 σε όλο τον κόσμο –στην Ελλάδα, θα θυμάστε, είχε έρθει με τον όρο «απασχολισμότητα»– και υποτίθεται ότι θα ήταν μια συμπληρωματική μορφή απασχόλησης στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, αυτή τη στιγμή είναι η κυρίαρχη μορφή απασχόλησης. Πρέπει να πω ότι μαζί με άλλα επτά-οκτώ ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ετοιμάζουμε μια πρόταση με τίτλο «Το μέλλον της εργασίας» και βλέ-

ποντας τη βιβλιογραφία επίσημων μελετών σε άλλες χώρες διαπιστώνουμε, π.χ., στις ΗΠΑ ότι το 2020 το 40% θα δουλεύει με «εργασία μέσω τηλεφώνου», δηλαδή ο εργοδότης θα τηλεφωνεί στον εργαζόμενο και θα του ζητά να δουλέψει για μερικές ώρες! Το 40% των εργαζομένων στις ΗΠΑ είναι 60 εκατομμύρια. Αν κάτι τέτοιο συμβεί μέχρι το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας και στην Ευρώπη, αντιλαμβάνεται κανείς ότι θα πρόκειται για μία εξαιρετικά αρνητική εξέλιξη στην αγορά εργασίας, όχι μόνο όσον αφορά τη μορφή της απασχόλησης αλλά και σε ό,τι αφορά το εισόδημα, την κοινωνική συνοχή κ.λπ. Νομίζω ότι θα πρέπει να υπάρξουν πιέσεις από οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών προς τους G20 ή τους G8 –διότι αυτά τα πράγματα ρυθμίζονται σε διεθνές επίπεδο– για να περάσουμε σε μορφές ρύθμισης της παγκόσμιας αγοράς εργασίας και όχι εμβάθυνσης της απορρύθμισής της σε χειρότερα επίπεδα από τα σημερινά. Νομίζω ότι οι εξελίξεις θα είναι πολύ αρνητικές αν επικρατήσουν αυτές οι μορφές απασχόλησης.

Από την άλλη πλευρά, πάντως, οι νέες τεχνολογίες αλλάζουν το τοπίο και στην αγορά εργασίας...

Αυτό είναι και το μεγάλο ζητούμενο και γι' αυτό τον λόγο μίλησα για τους G20 και τους G8. Νομίζω ότι σήμερα η πρόκληση για την ανθρωπότητα είναι αυτή: πώς θα προσαρμοστεί η εργασία σε διεθνές επίπεδο στις νέες τεχνολογίες. Δεν μπορούμε να επαναλάβουμε αυτό που γινόταν τον 19ο αιώνα, που οι Λουδίτες έσπασαν τις μηχανές. Ως εκ τούτου, υπάρχουν δύο δρόμοι: ο ένας είναι ο βίαιος, αυτός που γίνεται τώρα, με την άκρατη απορρύθμιση και τις συνέπειες που έχει σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο με την άνοδο της ακροδεξιάς – την οποία στηρίζουν άνθρωποι αποκλεισμένοι, εκτός εργασίας, εκτός εισοδήματος, εκτός παροχών υπηρεσιών υγείας, ασφάλισης, εκπαίδευσης, οι οποίοι, μέσα στην απελπισία τους, οδηγούνται σε αυτή την κατεύθυνση του λαϊκισμού, της ξενοφοβίας, του ρατσισμού και της ακροδεξιάς. Ο άλλος δρόμος είναι, σε παγκόσμιο επίπεδο, να σχεδιαστεί μια ομαλή μετάβαση προσαρμογής της αγοράς εργασίας στη νέα τεχνολογία. Αυτή είναι η πρόκληση του 21ου αιώνα στα ζητήματα εργασίας.

Εσείς ποιον δρόμο βλέπετε να επιλέγεται;

Με ανησυχούν πολύ αυτά που βλέπω να συμβαίνουν σήμερα στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη. Ανησυχώ διότι δεν βλέπω να επιλέγεται το μοντέλο της ομαλής προσαρμογής της εργασίας στις νέες τεχνολογίες, όπως η ρομποτική, ο αυτοματισμός, η νανοτεχνολογία κ.λπ.

Για να γυρίσουμε στα αμιγώς καθ' ημάς, τα τελευταία χρόνια το κόστος εργασίας στην Ελλάδα έχει μειωθεί κατακόρυφα, ωστόσο η ανταγωνιστικότητα της χώρας παραμένει χαμηλή. Γιατί συμβαίνει αυτό κατά την άποψή σας;

Πλέον έχει αποδειχθεί ότι η βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας δεν επιτυγχάνεται με τη μείωση των κοινωνικών ή των μισθολογικών δαπανών αλλά, αντιθέτως, απαιτείται οργάνωση της παραγωγής και της εργασίας, εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού, χρειάζεται, εν πολλοίς, νέους όρους από αυτούς που επικρατούσαν τον 20ό αιώνα.

“

Θα πρέπει να υπάρξουν πιέσεις από οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών προς τους G20 ή τους G8 –διότι αυτά τα πράγματα ρυθμίζονται σε διεθνές επίπεδο– για να περάσουμε σε μορφές ρύθμισης της παγκόσμιας αγοράς εργασίας και όχι εμβάθυνσης της απορρύθμισής της.

Πλέον έχει αποδειχθεί ότι η βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας δεν επιτυγχάνεται με τη μείωση των κοινωνικών ή των μισθολογικών δαπανών απλά, αντιθέτως, απαιτείται οργάνωση της παραγωγής και της εργασίας.

Αυτό φαίνεται σε διεθνές επίπεδο σε κάποιες ηγετικές χώρες, ωστόσο η πλειονότητα μοιάζει να έχει επιλέξει τη βίαιη προσαρμογή της εργασίας στην τεχνολογία, με όλα τα αποτελέσματα που αναφέραμε πιο πάνω. Δηλαδή βλέπουμε την αντίφαση αυτή—υψηλή τεχνολογία εις βάρος της ποιοτικής εργασίας—να κορυφώνεται, με όλες τις αρνητικές συνέπειες για την κοινωνική συνοχή.

Πάντως, ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών εμφανίζεται να θεωρεί την ανταγωνιστικότητα το μείζον ζήτημα για την Ελλάδα και, φυσικά, να εγκρίνει αυτές τις πολιτικές...

Στην οικονομική θεωρία υπάρχουν δύο σχολές σκέψης: η μία λέει ότι για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις στους μισθούς και στις κοινωνικές δαπάνες και είναι αυτή που εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια. Η δεύτερη σχολή σκέψης μιλά για τη λεγόμενη «διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα», δηλαδή ανταγωνιστικότητα όχι με όρους μείωσης μισθών και απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων αλλά με όρους αναδιοργάνωσης της παραγωγής και της εργασίας, προκειμένου να προσαρμοστεί στα νέα τεχνολογικά δεδομένα. Αυτές είναι οι δύο σχολές σκέψης σε επίπεδο επιστημονικής οικονομικής θεωρίας, αλλά και σε επίπεδο πρακτικής. Αυτό που έχει σημασία είναι η αντιπαράθεσή τους σε επίπεδο κοινωνίας, η οποία έχει δώσει αυτά τα αποτελέσματα που βλέπουμε σήμερα, αλλά και τις συμπεριφορές του κοινωνικού υποκειμένου έναντι του ρατσισμού, του λαϊκισμού και της ακροδεξιάς. Θεωρώ ότι αυτό πρέπει να προβληματίσει όχι μόνο την Ευρώπη αλλά το σύνολο της ανθρωπότητας. Δεν μπορώ να διανοηθώ, δηλαδή, αν εκλεγεί Πρόεδρος της Γαλλίας η Λεπέν, ότι η πλειοψηφία των Γάλλων έγινε ακροδεξιά—θα έχει συμβεί αυτό που έγινε και στις ΗΠΑ. Πέρυσι βρέθηκα σε διάφορες Πολιτείες των ΗΠΑ στις οποίες έχει υπάρξει αποβιομηχάνιση και ανεργία και έβλεπα τους κοινωνικά αποκλεισμένους πώς αντιδρούσαν. Νομίζω ότι η ανθρωπότητα και οι μεγάλες χώρες έχουν μείνει πολύ πίσω από τα πραγματικά πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα και ή θα ανασυνταχθούν με νέους όρους οργάνωσης της εργασίας ή θα συνει-

χιστεί αυτός ο βίαιος δρόμος, ο οποίος θα φέρει ακόμη χειρότερα αποτελέσματα από αυτά που έχουμε βιώσει ως τώρα.

Θα ήθελα να μιλήσουμε και για το «brain drain», το οποίο παρατηρείται και σε άλλες χώρες, όπως σε Βουλγαρία και Ρουμανία σήμερα ή στις Βαλτικές χώρες κατά το παρελθόν. Θεωρείτε ότι υπάρχει δυνατότητα και τρόπος αναστροφής του φαινομένου;

Η ιστορία των μεταναστεύσεων έχει δείξει τα αντίθετα: δηλαδή, όταν κάποιος μεταναστεύει σε μια άλλη χώρα προς αναζήτηση εργασίας, υποτίθεται ότι η χώρα αναχώρησης τον περιμένει μετά από μερικά χρόνια, όταν έρθει η ανάκαμψη, να επιστρέψει. Αυτό άλλωστε είναι που περιμέναμε για το 1 εκατομμύριο Έλληνες που είχαν μεταναστεύσει τις δεκαετίες του '50 και του '60. Ωστόσο, η ιστορία έδειξε ότι επιστρέφουν αφού έχουν πάρει σύνταξη και ότι δεν διακόπτον τη σταδιοδρομία τους. Επομένως, αυτό αποδείχθηκε μια φρούδα ελπίδα και νομίζω ότι το ίδιο θα συμβεί και τώρα με τους νέους που φεύγουν από την Ελλάδα αναζητώντας καλύτερη τύχη στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ, στον Καναδά, στην Αυστραλία και αλλού—μιλάμε για περίπου 400.000—, οι οποίοι μάλιστα είναι και ειδικευμένοι, σε σχέση με τους πολλούς ανειδίκευτους εργάτες που έφυγαν στα χρόνια του '60. Δύσκολα θα επιστρέψουν μετά από μια δεκαετία, όταν θα βρίσκονται στην κορύφωση της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, σε ηλικία 40-45 ετών. Οι απαιτήσεις που θα έχουν τότε, είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο, θα είναι τέτοιες που οι χώρες προέλευσής τους δεν θα μπορούν να τις ικανοποιήσουν.

Τέλος, τι προβλέπετε ότι θα συμβεί μέσα στο 2017 στον χώρο της εργασίας στην Ελλάδα;

Με βάση και την εικόνα που παίρνουμε από τη διαπραγμάτευση, νομίζω ότι στο ποιοτικό επίπεδο των εργασιακών σχέσεων δεν θα συμβεί κάτι πολύ θεαματικό σε ό,τι αφορά την κατάσταση της αγοράς εργασίας, δηλαδή στην κατεύθυνση της σταθερής και πλήρους απασχόλησης. Βλέπω περισσότερο να κυριαρχούν οι όροι απορρύθμισης και σε αυτό συντελεί και το γεγονός ότι έχουμε επισήμως 1,2 εκατομμύρια ανέργους, ενώ ο πραγματικός αριθμός τους μπορεί να ξεπερνά και τα 1,5 εκατομμύρια. Σε ποσοτικούς όρους, αυτά που ακούω για 100.000 θέσεις εργασίας τον χρόνο και 500.000 έως το 2020, τουλάχιστον με βάση τα δικά μας στοιχεία και τις προβολές που κάνουμε, δεν φαίνεται να μπορούν να ισχύσουν. Εμείς έχουμε μια προβολή από σήμερα και έως το 2060 κατά μέσο όρο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας στο 1,5% έως 1,8% και αν αυτή η προβολή επαληθευτεί, δεν μπορούμε να μιλάμε για παραπάνω από 150.000 θέσεις εργασίας. Επομένως, βλέπω συνέχεια της στασιμότητας, αν όχι ύφεσης, στην οικονομία, η οποία δεν φαίνεται μέσα στην τετραετία έως το 2020 να μπορεί να πετύχει επίπεδα ρυθμού ανάπτυξης 2,5%-3%. Ως εκ τούτου, προβλέπουμε στασιμότητα και στην αγορά εργασίας και στη βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Το Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας της Ελλάδος καλεί τους μετόχους της Τράπεζας, σύμφωνα με το Καταστατικό της και το Νόμο, σε Τακτική Γενική Συνέλευση, την Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου 2017, στις 12:00 το μεσημέρι, στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας, στην Αθήνα, Ελευθερίου Βενιζέλου 21, 2ος όροφος, αίθουσα Γενικών Συνελεύσεων.

Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης είναι τα εξής:

1. Ανάγνωση της ετήσιας Έκθεσης του Διοικητή, που υποβάλλεται με εντολή του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας για τον Ισολογισμό και τις λοιπές Οικονομικές Καταστάσεις, καθώς και τα πεπραγμένα του έτους 2016.
2. Ανάγνωση της Έκθεσης των Ελεγκτών για τον Ισολογισμό και τις λοιπές Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης 2016.
3. Έγκριση της ετήσιας Έκθεσης του Διοικητή, του Ισολογισμού και των λοιπών Οικονομικών Καταστάσεων χρήσης 2016 μετά της Έκθεσης των Ελεγκτών.
4. Έγκριση της διάθεσης των καθαρών κερδών, σύμφωνα με το άρθρο 71 του Καταστατικού, που ανέρχονται στο συνολικό ποσό των ευρώ 1.092.349.203,-, ως εξής:

-Μικτό μέρισμα προς πληρωμή: 0.6720 ευρώ ανά μετοχή σε 19.864.886 μετοχές	ευρώ	13.349.203.-
-Υπόλοιπο περιεχόμενο στο Ελληνικό Δημόσιο	ευρώ	1.079.000.000.-
5. Καθορισμός αποζημίωσης και οδοιπορικών εξόδων των μελών του Γενικού Συμβουλίου.
6. Καθορισμός αμοιβής των Ελεγκτών για τη χρήση 2017.
7. Απαλλαγή από κάθε προσωπική ευθύνη των μελών του Γενικού Συμβουλίου και των Ελεγκτών για τα πεπραγμένα και τη Διαχείριση του έτους 2016.
8. Εκλογή Συμβούλων.
9. Εκλογή Ελεγκτών για τη χρήση 2017.
10. Λοιπές Ανακοινώσεις.

Στη Συνέλευση έχει δικαίωμα να λάβει μέρος και να ψηφίσει είτε αυτοπροσώπως, είτε μέσω αντιπροσώπου, τηρουμένων των περιόριστων των άρθρων 8, 13 και 14 του Καταστατικού, ο κύριος τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) μετοχών, που είναι εγγεγραμμένος στα αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) που διαχειρίζεται η εταιρεία «Ελληνικό Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων Α.Ε.» (ΕΛ.Κ.Α.Τ.) της «Ελληνικά Χρηματιστήρια—Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε. Συμμετοχών» (Ε.Χ.Α.Ε.), στο οποίο τηρούνται οι κινητές αξίες της Τράπεζας, κατά την έναρξη της πέμπτης ημέρας πριν από την ημέρα συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, εν προκειμένω της Κυριακής 19 Φεβρουαρίου 2017 (ημερομηνία καταγραφής), χωρίς να απαιτείται δέσμευση των μετοχών του. Ανά εβδομήντα πέντε (75) μετοχές παρέχουν στον κύριο αυτών το δικαίωμα μιας (1) ψήφου. Μέτοχοι, που έχουν λιγότερες από εβδομήντα πέντε (75) μετοχές, μπορούν να διορίσουν κοινό αντιπρόσωπο μέτοχο, ο οποίος μπορεί να παρευθύνει στη Συνέλευση, εφόσον συγκεντρώνει την αντιπροσωπεία τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) μετοχών (άρθρο 13 και 16 του Καταστατικού, σε συνδυασμό με τη 2/29.2.2000 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας περί αναπροσαρμογής—από είκοσι πέντε (25) σε εβδομήντα πέντε (75)—του ελάχιστου αριθμού μετοχών που απαιτείται για την παροχή δικαιώματος συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση, μετά την επελθούσα—κατ' άρθρο 9 του Καταστατικού—διάσπαση της μετοχής της Τράπεζας, σύμφωνα με την 1/17.1.2000 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου, που εγκρίθηκε με την 8/4.2.2000 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου—ΦΕΚ Α' 17/7.2.2000).

Τα δικαιώματα διοικήσεως, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος παραστάσεως και ψήφου στη Γενική Συνέλευση αναστέλλονται για τους μετόχους που εμπίπτουν στην παρ. 5 του άρθρου 8 του Καταστατικού (όπως προστέθηκε με την από 24.4.2012 απόφαση της 79ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας που κυρώθηκε με το άρθρο 165 παρ. 7 περ. β' του ν. 4099/2012 (ΦΕΚ Α' 25/20.12.2012)), ήτοι πρόσωπα επί των οποίων η Τράπεζα ασκεί εποπτεία σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού ή με διάταξη νόμου, επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτά, μέλη των διοικητικών συμβουλίων ή διαχειριστές τέτοιων προσώπων, σύζυγοι και συγγενείς αυτών έως δευτέρου βαθμού.

Επίσης, ουδείς μέτοχος, εκτός του Δημοσίου και όσων εμπίπτουν στο άρθρο 2 του ν. 2292/1953, δύναται να ασκήσει στη Γενική Συνέλευση δικαίωμα ψήφου για αριθμό ψήφων υπερβαίνοντα το αντιστοιχούν σε δύο εκατοστά του μετοχικού κεφαλαίου ποσοστό (τελευταίο εδάφιο του άρθρου 13 του Καταστατικού, όπως προστέθηκε με την από 24.4.2012 απόφαση της 79ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, που κυρώθηκε με το άρθρο 165 παρ. 7 περ. γ' του ν. 4099/2012 (ΦΕΚ Α' 25/20.12.2012)).

Οι μέτοχοι που έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος στη Συνέλευση καλούνται να προσέλθουν στην Υπηρεσία Μετοχών του Τμήματος Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος για να παραλάβουν τα δελτία εισόδου τους μέχρι και την Πέμπτη 23 Φεβρουαρίου 2017. Η απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας γίνεται με απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση της Τράπεζας με τα αρχεία του ως άνω Συστήματος Άυλων Τίτλων.

Ο διορισμός και η ανάκληση αντιπροσώπου του μετόχου γίνονται εγγράφως. Οι μέτοχοι που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη Γενική Συνέλευση μέσω αντιπροσώπου ή να ανακαλέσουν τον εν λόγω διορισμό οφείλουν να καταθέσουν στην Υπηρεσία Μετοχών του Τμήματος Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, ήτοι το αργότερο μέχρι την Τρίτη 21 Φεβρουαρίου 2017, συμπληρωμένο και δεδόντως υπογεγραμμένο το σχετικό έντυπο αντιπροσώπευσης, το οποίο είναι διαθέσιμο και στον ιστοχώρο της Τράπεζας www.bankofgreece.gr στην ενότητα «Ενημέρωση Μετόχων».

Ο μέτοχος μπορεί να διορίσει αντιπρόσωπο για μία και μόνη Γενική Συνέλευση ή για όσες Συνελεύσεις λάβουν χώρα εντός ορισμένου χρόνου.

Όσοι από τους μετόχους είναι νομικά πρόσωπα πρέπει μέσα στην ίδια προθεσμία να καταθέσουν σύμφωνα με το νόμο και τα νομιμοποιητικά τους έγγραφα. Σε περίπτωση που τα ως άνω έγγραφα έχουν ήδη κατατεθεί σε άλλη Υπηρεσιακή Μονάδα της Τράπεζας, αρκεί να γίνει σχετική αναφορά στο έντυπο αντιπροσώπευσης.

Κάθε μέτοχος μπορεί να διορίσει μέχρι τρεις (3) αντιπροσώπους. Νομικά πρόσωπα μετέχουν στη Γενική Συνέλευση ορίζοντας ως εκπροσώπους τους μέχρι τρία (3) φυσικά πρόσωπα. Η ίδια ως άνω διαδικασία ακολουθείται και στην περίπτωση που μέτοχος χορηγεί σε τράπεζα εξουσιοδότηση για την άσκηση δικαιωμάτων ψήφου βάσει σχετικών οδηγιών του. Αντιπρόσωπος που ενεργεί για περισσότερους μετόχους μπορεί να ψηφίζει διαφορετικά για κάθε μέτοχο.

Το πλήρες κείμενο της Πρόσκλησης, καθώς και οι πληροφορίες του άρθρου 27 παρ. 3 του κ.ν. 2190/1920 διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή στον ιστοχώρο της Τράπεζας της Ελλάδος www.bankofgreece.gr στην ενότητα «Ενημέρωση Μετόχων». Τα κείμενα των εν λόγω πληροφοριών και στοιχείων διατίθενται και σε έγχαρτη μορφή από την Υπηρεσία Μετοχών του Τμήματος Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος, Ε. Βενιζέλου 21, Αθήνα (τηλ. 210-320 2064, 210-320 3288 και 210-320 3341, fax 210-322 6371).

Αθήνα, 20 Ιανουαρίου 2017
Με εντολή του ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ

Νταλικέρηδες και αστυνόμοι κυκλώνουν τους αγρότες.

✎ ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΘΗΣ

«**Η** ελληνική κυβέρνηση είναι σε σοβαρό διάλογο με τους αγρότες και δεν αναμένει να κλείσουν τα σύνορα» (18 Ιανουαρίου 2017). Αυτή τη διαβεβαίωση φέρεται, σύμφωνα με την πρόεδρο της Επιτροπής Βουλγαροελληνικής Φιλίας του Βουλγαρικού Κοινοβουλίου, Ντανιέλα Σαβεκλίεβα, να έδωσε ο Έλληνας πρέσβης στη Σόφια Γρηγόρης Βασιλοκωνσταντάκης όταν τον επισκέφθηκε η επιτροπή για να του εκφράσει την ανησυχία της για το ενδεχόμενο οι Έλληνες αγρότες να μπλοκάρουν τα σύνορα των δύο χωρών, όπως συμβαίνει από το 2010 και μετά.

Δυστυχώς, η διαβεβαίωση του κ. Βασιλοκωνσταντάκη –εάν όντως δόθηκε– έπεσε στο κενό. Διότι από τότε και μετά κανένας διάλογος δεν έγινε ανάμεσα στην ελληνική κυβέρνηση και στους αγρότες.

Για την ελληνική κυβέρνηση η προσπάθεια αναλώνεται τουλάχιστον στο να αποδειχθεί συνεπής στη δέσμευση που φέρεται να ανέλαβε απέναντι στη Βουλγαρία να μην κλείσουν τα σύνορα, καθώς πέρυσι οι αντίστοιχες αστυνομικές επιχειρήσεις είχαν στεφθεί από απόλυτη αποτυχία και είχαν κλείσει τα σύνορα τόσο με τη Βουλγαρία όσο και με την Τουρκία στους Κήπους.

Μάλιστα, η αντιπρόεδρος της βουλγαρικής κυβέρνησης και υπουργός Μεταφορών Ρουμιάνα Μπατοβάροβα σε επιστολή της στον αναπληρωτή υπουργό Προστασίας του Πολίτη Νίκο Τόσκα στις 18 Ιανουαρίου του είχε υπενθυμίσει ότι στην πρόσφατη Σύνοδο του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας «οι κυβερνήσεις των δύο χωρών έχουν δεσμευτεί ότι θα πάρουν προληπτικά μέτρα για να αποφευχθεί η δημιουργία έντασης στα σύνορα».

Το σχέδιο της ελληνικής αστυνομίας

Παρά τις διαβεβαιώσεις, όμως, το επιχειρησιακό σχέδιο της Αθήνας έχει ως μοναδικό σκοπό με την προληπτική παρουσία μεγάλων δυνάμεων της αστυνομίας να αποτρέψει την κατάληψη από τους αγρότες του τελωνείου του Προμαχώνα και να διατηρήσει τους οδικούς άξονες από τα σύνορα ανοιχτούς.

Βούλγαροι δημοσιογράφοι που ήταν παρόντες στην επιχείρηση της αστυνομίας να εμποδίσει την πορεία των αγροτών από τον Λευκώνα Σερρών στον Προμαχώνα, στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, στις 27 Ιανουαρίου έλεγαν ότι η αστυνομία απείλησε τους αγρότες με υψηλά πρόστιμα αν αποκλείσουν τον Προμαχώνα με τρακτέρ.

Όμως η επιχείρηση αποτροπής εκείνη και τις επόμενες μέρες στέφθηκε από επιτυχία μόνο σε ό,τι αφορά τα τρακτέρ, καθώς προφανώς η αστυνομία δεν είχε πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα,

και στις 31 Ιανουαρίου οι αγρότες πέτυχαν να την αιφνιδιάσουν και κατάφεραν να φτάσουν στα σύνορα με τα αυτοκίνητά τους ή με ταξί και να κάνουν συγκέντρωση διαμαρτυρίας.

Για τους αγρότες των Σερρών η διαμαρτυρία στον Προμαχώνα είναι ο μεγάλος στόχος, αν και διευκρινίζουν ότι δεν επιδιώκουν κατάληψη και αποκλεισμό. Μέχρι στιγμής δεν τους πιστεύει κανείς.

Διακομματική πολιτική στήριξη στους Βούλγαρους μεταφορείς

Το αυξημένο ενδιαφέρον των Βούλγαρων δημοσιογράφων είναι εύλογο, καθώς το θέμα της διακοπής της κυκλοφορίας στα σύνορα έχει αναχθεί σε μείζον πολιτικό θέμα στη γειτονική χώρα, αλλά μπορεί να αποδειχθεί και επικίνδυνο, γιατί οι Έλληνες αγρότες τους έχουν χαρακτηρίσει ανεπιθύμητους.

Τα βουλγαρικά πολιτικά κόμματα διαγκωνίζονται για τη διασφάλιση των συμφερόντων των Βούλγαρων οδικών μεταφορέων, οι οποίοι θα έχουν μεγάλες ζημιές αν καθλωθούν στη συνοριακή διάβαση του Προμαχώνα, απ' όπου υπολογίζεται ότι καθημερινά περνούν περίπου 1.300 φορτηγά.

Αξιόπιστη εκτίμηση των ζημιών που υφίστανται δεν έχει γίνει ποτέ. Το 2010 έλεγαν ότι ανέρχονται σε 40 εκατ. ευρώ, ο εκτελεστικός διευθυντής της Βουλγαρικής Ένωσης Διεθνών Μεταφορέων, Γιουρντάν Αραμπατζιέφ, είπε ότι οι ζημιές του 2016 ήταν 20 εκατ. ευρώ, άλλες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για 10 εκατ. ευρώ, ενώ έχει ακουστεί και ο αριθμός 7 εκατ. ευρώ.

Έτσι, εκτός από την επιστολή της αντιπροέδρου της βουλγαρικής κυβέρνησης προς τον κ. Τόσκα, ο Ράντοσλαβ Γκαϊντάρσκι, κορυφαίο στέλεχος του αντιπολιτευόμενου Σοσιαλιστικού Κόμματος, κάλεσε την κυβέρνηση να πιέσει τις ελληνικές αρχές «να αρχίσουν κοινωνικό διάλογο και να αποφύγουν την παραβίαση των συνόρων και των ελευθεριών» των Βουλγάρων και «σε συνεργασία με τις μεταφορικές εταιρείες να απευθυνθεί στους ευρωπαϊκούς θεσμούς για το θέμα, για να αποφευχθούν σοβαρές συνέπειες».

Στους ευρωπαϊκούς θεσμούς έφερε το θέμα ο ευρωβουλευτής και υπαρχηγός της IMRO (Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση) Άνγκελ Ντζαμπάσκι, ο οποίος με επιστολή στους πρόεδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Αντόνιο Ταγιάνι, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ και στις επιτρόπους Μεταφορών Βιολέτα Μπουλκ και Εσωτερικής Αγοράς Ελζμπιέτα Μπιενκόφσκα ζήτησε την παρέμβασή τους για να αποτραπεί το μπλοκάρισμα των συνόρων, το οποίο «θα επηρεάσει χιλιάδες ευρωπαϊκές μεταφορικές εταιρείες και πολίτες από

την Πολωνία, την Τσεχία, την Αυστρία, τη Σλοβακία, την Ουγγαρία και τη Γερμανία».

«Είναι απαράδεκτο για την Ε.Ε. να έχει την Ελλάδα να λύνει τα εσωτερικά της ζητήματα κρατώντας ομήρους χιλιάδες ανθρώπους στα σύνορα» έγραψε ο κ. Ντζαμπάσκι, ο οποίος μέχρι στιγμής δεν φέρεται να έχει απάντηση.

Όπως δεν έχει ούτε ο συνάδελφός του Αντρέι Νανάκοφ, που είναι στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, ο οποίος πρότεινε «να ανασταλούν όλες οι πληρωμές στην Ελλάδα την επόμενη φορά που οι Έλληνες αγρότες αποκλείσουν τα σύνορα με τη Βουλγαρία διαμαρτυρόμενοι κατά της δικής τους κυβέρνησης».

Ελληνικές δεσμεύσεις

Στις δηλώσεις του στις 27 Ιανουαρίου ο Αραμπατζιέφ επικαλέστηκε και μια δέσμευση του Έλληνα πρωθυπουργού, χωρίς να διευκρινίζει ποια είναι η πηγή της. «Ο Έλληνας πρωθυπουργός ανέλαβε τη δέσμευση να μην επιτρέψει περισσότερους αποκλεισμούς συνόρων, αλλά ήμασταν σαφείς μπροστά στους Έλληνες εισαγγελέες και διακρυσάμε ότι αν υπάρξουν αποκλεισμοί, θα σημάνει ότι το ελληνικό κράτος δεν έχει κάνει τη δουλειά του» είπε.

Την ίδια δέσμευση πήρε και ο υπηρεσιακός διάδοχος της κ. Μπατοβάροβα στο υπουργείο Εσωτερικών, Πλάμεν Ουζούνοφ, τον οποίο, σύμφωνα με τα βουλγαρικά ΜΜΕ, κατά την τηλεφωνική τους συνομιλία στις 31 Ιανουαρίου ο κ. Τόσκα διαβεβαίωσε ότι «η αστυνομία θα πάρει κάθε αναγκαίο μέτρο για να αποτρέψει τον αποκλεισμό των συνόρων».

Οι Βούλγαροι μεταφορείς, πάντως, μάλλον δεν πείστηκαν ούτε από τον Έλληνα πρωθυπουργό, ούτε από τον κ. Τόσκα, ούτε από τους Βούλγαρους πολιτικούς.

«Είμαστε έτοιμοι να διαμαρτυρηθούμε μέσω της μη αποδοχής ελληνικών αγροτικών προϊόντων και αλιευμάτων στη βουλγαρική επικράτεια ούτε για εξαγωγή ούτε transit» προειδοποίησε ο Αραμπατζιέφ, ενώ η βουλγαρική αστυνομία ήδη έχει αποφασίσει τα μέτρα που θα πάρει για τη διαχείριση του συνοριακού σταθμού εάν υπάρξει αποκλεισμός και το βουλγαρικό υπουργείο Εσωτερικών διαβεβαιώνει ότι είναι σε επαφή με τις ελληνικές αρχές για να ειδοποιήσουν έγκαιρα για τις διαμαρτυρίες των αγροτών.

Ο αιφνιδιασμός των Ευζώνων

Βέβαια, η έγκαιρη ειδοποίηση είναι απίθανη σε περίπτωση που επαναληφθεί αυτό που έγινε στους Ευζώνους τη Δευτέρα 30 Ιανουαρίου, όταν περίπου 100 αγρότες αιφνιδίασαν τους αστυνομικούς την ώρα που έκαναν αλλαγή βάρδιας και πήραν τον έλεγχο του συνοριακού σταθμού, επιβάλλοντας αποκλεισμό.

Οι αρχές της ΠΓΔΜ, η οποία είναι σε διεργασίες σχηματισμού κυβέρνησης, περιορίστηκαν στο να προτρέψουν σε διέλευση από τη Δοϊράνη, μία επιπλέον δύσβατη διαδρομή περίπου 30 χιλιομέτρων, που αυξάνει τη συνολική απόσταση της διαδρομής μαζί με το ελληνικό κομμάτι κατά 100 το πολύ χιλιόμετρα.

Οι Βούλγαροι μεταφορείς, όμως, ισχυρίζονται ότι αν περάσουν στην Ελλάδα μέσω Εξοχής στη Δράμα ή Κομοτηνής, θα επιβαρυνθούν με περίπου 200 χιλιόμετρα δύσβατου δρόμου, γεγονός που θα έχει, όπως λένε, σημαντική επίπτωση στις τιμές που προσφέρουν.

Όσο βέβαια το τελωνείο της Εξοχής στον νομό Δράμας είναι ανοιχτό ακόμη και δεν έχει αποκλειστεί, όπως πέρυσι.

Την Τρίτη 31 Ιανουαρίου η συνοριακή διάβαση στον Προμαχώνα έκλεισε για μία ώρα, μετά από αίτημα των ελληνικών αρχών, όπως λένε οι Βούλγαροι, για να απομακρύνουν διαδηλωτές, δηλαδή τους αγρότες των Σερρών που είχαν φτάσει πεζοί στα σύνορα.

Μπορεί οι αγρότες να ισχυρίζονται ότι αποχώρησαν οικειοθελώς και ο γενικός γραμματέας του βουλγαρικού υπουργείου Εσωτερικών Γκιόργκι Κοστόφ, που έχει την ευθύνη του συντονισμού των βουλγαρικών κινήσεων στα σύνορα, να συνεχάρη τις ελληνικές αρχές για την αποφασιστικότητά τους, ωστόσο σε αυτή την ώρα η ουρά των φορτηγών στη βουλγαρική πλευρά έφτασε τα 3 χιλιόμετρα.

Και οι αγρότες των Σερρών δηλώνουν αποφασισμένοι να φτάσουν στον Προμαχώνα.

ΔΙΕΚΔΙΚΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ ΤΟΥ «ΜΗ ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΥ»

ΤΩΝ ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ* ΚΑΙ ΒΕΝΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΑΡΗ**

Τα ευρήματα του «Σφυγμού Ιανουαρίου 2017» από την Prorata επιβεβαιώνουν τη συναισθηματική εμπλοκή στην οποία βρίσκεται ο μέσος Έλληνας ψηφοφόρος κατά το τελευταίο, τουλάχιστον σύμφωνα με τα στοιχεία, διάστημα. Θυμωμένοι με τους πρώην και τους νυν κυβερνώντες, φοβισμένοι για την οικονομική του θέση, με ελάχιστη εναπομείνουσα ελπίδα για το μέλλον. Πώς να καλυφθεί πολιτικά ένα τόσο πολύπλοκο πλέγμα συναισθηματικών αναγκών;

Μοιάζει ευκολότερο τόσο για τον ΣΥΡΙΖΑ όσο και για τη ΝΔ, μπροστά σε μια ιδιαίτερος απαισιόδοξη κοινωνία, να πολώσουν την αντιπαράθεση. Και η επιλογή τους μοιάζει πετυχημένη, καθώς και τα δύο κόμματα εμφανίζουν τάσεις ενίσχυσης της εκλογικής τους επιρροής. Η πρωτική πορεία του ΣΥΡΙΖΑ ανακόπτεται χάρη, πιθανότατα, στην παροχή οικονομικής βοήθειας προς τους χαμηλοσυνταξιούχους και στη μείωση του ΦΠΑ σε ορισμένα νποιά του Αιγαίου που πλήττονται από τις προσφυγικές ροές. Η δημοσκοπική υπεροχή της ΝΔ συνεχίζεται αμείωτη, ακόμα και χωρίς κάποια έντονη δυναμική κλιμάκωσης.

Πώς εργάζονται τα δύο κόμματα στην καλλιέργεια της αντιπαράθεσης αυτής; Οι στρατηγικές τους έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς: την προσπάθεια να μείνουν τα ίδια μακριά από την έννοια του «συστημικού κόμματος» και, ιδανικά, να την αποδώσουν στον αντίπαλό τους. Έχοντας αυτοπροσδιοριστεί ως «αντισυστημικό κόμμα» που προβέβει τη διακοπή της οικονομικής λιτότητας, ο ΣΥΡΙΖΑ επιδιώκει να διατηρήσει την ιδιότητα παρά την πιστή εφαρμογή των δημοσιονομικών μέτρων που συνεπάγεται η εφαρμογή του τρίτου μνημονίου. Έχοντας κάνει σημαία της την ανάγκη υλοποίησης μεταρρυθμίσεων που θα αλλάξουν τη δομή του κράτους και της οικονομίας, η ΝΔ επιδιώκει να φτιάξει την εικόνα του μεταρρυθμιστικού κόμματος που αποκλίνει σταδιακά από την πελατειακή λογική του «συστημικού κόμματος».

Σε ποιον βαθμό φαίνεται να τα καταφέρνουν; Με βάση τα ευρήματα του «Σφυγμού Ιανουαρίου», το ποσοστό των

ψηφοφόρων που υποστηρίζουν ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι πλέον ένα αντισυστημικό κόμμα φτάνει στο 63% και είναι υψηλό ακόμα και μεταξύ εκείνων που δηλώνουν πολύ υψηλή πιθανότητα να τον προτιμήσουν στις επόμενες εκλογές (41%). Βεβαίως, τα ποσοστά είναι σημαντικά υψηλότερα μεταξύ εκείνων που δίνουν μέση πιθανότητα να ψηφίσουν τον ΣΥΡΙΖΑ στις επόμενες εκλογές (52%) και εκείνων που δίνουν χαμηλή πιθανότητα να τον επιλέξουν στις επόμενες εκλογές (57%). Ομοίως, ο «Σφυγμός Ιανουαρίου» αποκαλύπτει ότι το 67% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η ΝΔ είναι το κόμμα του συστήματος, ποσοστό που παραμένει σχετικά πλειοψηφικό ακόμα και μεταξύ όσων δηλώνουν πολύ πιθανή την ψήφο για τη ΝΔ (44%). Φυσικά, τα ποσοστά για όσους δηλώνουν μέση ή χαμηλή πιθανότητα ψήφου για τη ΝΔ και συμφωνούν με την άποψη ότι η ΝΔ είναι το κόμμα του συστήματος είναι ακόμα υψηλότερα.

Οι αριθμοί μοιάζουν να προδίδουν και τους δύο. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν νοείται πλέον ως αντισυστημικό κόμμα, αφού η εφαρμογή του τρίτου μνημονίου είναι καθοριστική για την αντίληψη της παλαιότερης εκλογικής βάσης του ΣΥΡΙΖΑ ως προς τις θέσεις του κόμματος σήμερα. Ούτε όμως η ΝΔ έχει αποτινάξει την ταμπέλα του συστημικού κόμματος, καθώς η ανακύκλωση πολιτικών οι οποίοι σε ένα πολύ κοντινό παρελθόν δεν πέτυχαν να απεγκλωβιστούν από πελατειακές συνήθειες, πολέμιες των επιδιωκόμενων μεταρρυθμίσεων, θολώνει τις προσδοκίες. Αυτοδιαψευδόμενα, τα δύο κόμματα διατρέχουν τον σημαντικό κίνδυνο να χάσουν τα τμήματα της κοινωνίας που τα είχαν αρχικώς εμπιστευτεί: ο ΣΥΡΙΖΑ όσους τοποθετήθηκαν ενάντια στα μνημόνια και η ΝΔ όσους έδωσαν προτεραιότητα στην ανάγκη δομικών αλλαγών στο κράτος και στην οικονομία.

Με την αμφισβήτηση του προφίλ που καθένα από τα δύο κόμματα είχε καλλιέργησει να περισσεύει, ο μόνος τρόπος να διατηρήσουν τις δυνάμεις τους είναι να υπογραμμίζουν, σε επίπεδο ρητορικής, ακριβώς την αποτυχία του αντιπάλου τους να διατηρήσει το επιδιωκόμενο προφίλ. Προϊόν της ρητορικής αυτής είναι η όξυνση των πηγαιών συναισθημάτων φόβου και θυμού, στα οποία ανα-

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν νοείται πλέον ως αντισυστημικό κόμμα, αφού η εφαρμογή του τρίτου μνημονίου είναι καθοριστική για την αντίληψη της παλαιότερης εκλογικής βάσης του ΣΥΡΙΖΑ ως προς τις θέσεις του κόμματος σήμερα. Ούτε όμως η ΝΔ έχει αποτινάξει την ταμπέλα του συστημικού κόμματος, καθώς η ανακύκλωση πολιτικών οι οποίοι σε ένα πολύ κοντινό παρελθόν δεν πέτυχαν να απεγκλωβιστούν από πελατειακές συνήθειες θολώνει τις προσδοκίες.

φερθήκαμε αρχικώς, και όχι τελικά ο κατευνασμός τους. Οι εσφαλμένες στρατηγικές του παρελθόντος διατηρούν έντονα την αναδρομικότητά τους και συνεχίζουν να είναι ιδιαίτερα επιζήμιες σε συλλογικό επίπεδο.

*Ο Γιάννης Κωνσταντινίδης είναι επίκουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και επιστημονικά υπεύθυνος της εταιρείας Prorata.

**Η Βένη Μουζακιάρη εργάζεται ως πολιτική αναλύτρια στην εταιρεία Prorata.

ΑΥΤΟΙ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΔΕΝ ΒΛΕΠΕΙ Ο ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΗΣ

Εντονη και όχι ιδιαιτέρως θετική εντύπωση προκάλεσε δήλωση του υπουργού Επικρατείας Αλέκου Φλαμπουράρη στη διάρκεια συνέντευξής του σε τηλεοπτικό σταθμό. Συγκεκριμένα, ο κ. Φλαμπουράρης μιλώντας στον ΣΚΑΪ είπε χαρακτηριστικά ότι «πλέον δεν βλέπεις άνθρωπο, άνδρα, γυναίκα, παιδί, να ψάχνει μέσα στα σκουπίδια για το φαγητό του». «Ανάλογα τι ώρα βγαίνετε» παρατήρησε ο δημοσιογράφος, ωστόσο ο κ. Φλαμπουράρης επέμεινε, λέγοντας πως «ότι ώρα κι αν βγαίνω. Από το πρωί είμαι στον δρόμο. Πλέον δεν βλέπεις αυτό που είχε επεκταθεί τρομακτικά την περίοδο του 2014».

Η απάντηση του υπουργού

Η ατάκα αυτή του κ. Φλαμπουράρη προκάλεσε αντιδράσεις στην αντιπολίτευση και έναν μικρό... χαμό στα social media, με αποτέλεσμα ο υπουργός Επικρατείας να υποχρεωθεί να προβεί σε διευκρινιστική δήλωση, στην οποία ανέφερε ότι «προς αποκατάσταση της στρέβλωσης που επιχειρείται στο θέμα που έθιξα την Κυριακή στον ΣΚΑΪ, σημειώνω τα εξής: Κατ' αρχάς απομονώθηκε η έκφραση "δεν βλέπεις πια ανθρώπους να ψάχνουν στα σκουπίδια", χωρίς να γίνει αναφορά σε όλο το σκεπτικό που παρέθεσα στην εν λόγω τοποθέτησή μου. Δεν είπα ότι τελείωσαν τα προβλήματα των ανθρώπων που είναι αποκλεισμένοι από τον κοινωνικό ιστό. Τουναντίον, τόνισα ότι η κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθεια μέσα από τις δομές αλληλεγγύης, τις κάρτες για την αγορά τροφίμων, τα συσσίτια των κοινωνικών φορέων και της Εκκλησίας να βελτιωθεί αυτή η άθλια εικόνα».

Ο κ. Φλαμπουράρης εκτίμησε ότι «αρχίζει να αποδίδει καρπούς αυτή η προσπάθεια και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η καθιέρωση των σχολικών γευμάτων έχει σχεδόν εξαλείψει το φαινόμενο παιδιών να λιποθυμούν λόγω υποσιτισμού», προσθέτοντας ότι «προσπάθησαν κάποιον στην

αντιπολίτευση να κανιβαλίσουν το νόημα των λεγομένων μου, αυτοί που ανάγκασαν τον κόσμο να ψάχνει στα σκουπίδια». «Η κυβέρνηση, όμως, θα συνεχίσει να βρίσκεται στο πλευρό των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Και θα προσπαθήσει να βρει όσους ακόμη ψάχνουν στους κάδους, που είναι σαφώς λιγότεροι, και σκοπός μας είναι να μην υπάρχει ούτε ένας συμπολίτης μας που θα στερείται το φαγητό» τόνισε.

Η εικόνα σήμερα

Μπορεί ο υπουργός Επικρατείας να υποστηρίζει ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί, ωστόσο η πραγματικότητα μάλλον δεν συμφωνεί μαζί του. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις πριν από έναν μήνα ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης αποκάλυψε ότι έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των ανθρώπων που στηρίζονται στις ενέργειες του δήμου για τη βασική επιβίωσή τους. Συγκεκριμένα, ο κ. Καμίνης είχε αναφέρει ότι «δυστυχώς, η κρίση βαθαίνει. Δεν είναι μόνο ότι ο αριθμός των ανθρώπων που έρχονται στα συσσίτια αυξάνεται. Ο δήμος είναι εδώ, ο δήμος συνεχίζει, ο δήμος Αθηναίων στηρίζει αυτή τη στιγμή 26.000 ανθρώπους στην πόλη, 10.000 οικογένειες. Το ζητούμενο όμως είναι να ανοίξουν δουλειές, να δημιουργήσουμε θέσεις εργασίας, να δημιουργηθούν προϋποθέσεις ανάπτυξης. Τα γεύματα αυτά που προσφέρουμε και παρόμοιες δράσεις και πρωτοβουλίες μπορεί να προσφέρουν ανακούφιση, που είναι απαραίτητη, ωστόσο δεν δίνουν τη λύση στο πρόβλημα της χώρας και στο πρόβλημα της κοινωνίας». Είχε σημειώσει, δε, με νόημα ότι «κάθε χρόνο ο αριθμός αυξάνεται. Πέρυσι μιλάγαμε για περίπου 23.000 άτομα, 8.000 οικογένειες».

Ο ρόλος της Εκκλησίας

Αντίστοιχες πρωτοβουλίες αναπτύσσονται από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε όλο το Λεκανοπέδιο, αλλά και σε όλες τις μεγάλες πόλεις της χώρας, ενώ δεν μπορεί να τονι-

Ο κ. Καμίνης είχε αναφέρει ότι «δυστυχώς, η κρίση βαθαίνει. Δεν είναι μόνο ότι ο αριθμός των ανθρώπων που έρχονται στα συσσίτια αυξάνεται. Ο δήμος είναι εδώ, ο δήμος συνεχίζει, ο δήμος Αθηναίων στηρίζει αυτή τη στιγμή 26.000 ανθρώπους στην πόλη, 10.000 οικογένειες».

στεί επαρκώς ο ρόλος της Εκκλησίας της Ελλάδος στη στήριξη αυτών που χτυπήθηκαν περισσότερο από την κρίση. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία που παρουσίασε ο «Ελεύθερος Τύπος», σήμερα από τις δράσεις της Εκκλησίας στηρίζονται 10.000 άνθρωποι, από τους 513.000 που τρέφονται μέσω των 327 συσσιτίων που οργανώνονται καθημερινά σε όλη τη χώρα, μέχρι τα 90.000 άτομα που στηρίζονται από τα κοινωνικά παντοπωλεία. Μόνο το 2015 η Εκκλησία της Ελλάδος δαπάνησε περισσότερα από 126 εκατ. ευρώ για το φιλανθρωπικό της έργο και σύμφωνα με τις υπάρχουσες εκτιμήσεις το ποσό ήταν αυξημένο για το 2016. Αξίζει να σημειωθεί ότι καθημερινά μέσω των συσσιτίων της η Εκκλησία προσφέρει πάνω από 10.000 μερίδες φαγητού, εκ των οποίων τις 1.500 στο κέντρο της Αθήνας, καθώς και περίπου 20.000 πακέτα με τρόφιμα μία φορά τον μήνα. Μάλιστα, πληροφορίες αναφέρουν ότι για το 2017 η Εκκλησία της Ελλάδος μελετά πώς θα ενισχύσει το κοινωνικό δίκτυό της σε όλη τη χώρα.

Πολλοί οι άστεγοι

Την ίδια στιγμή η βαρυχειμωνιά που έπληξε τη χώρα και την πρωτεύουσα έφερε στην επιφάνεια μετ' επιτάσεως το ζήτημα της προστασίας των αστέγων της Αθήνας, οι οποίοι υπολογίζονται σε περίπου 1.500, ενώ σε αυτούς πρέπει να προστεθεί και άγνωστος αριθμός μεταναστών οι οποίοι ζουν κυριολεκτικά στον δρόμο. Αν και το ζήτημα των αστέγων είναι πολύ πιο σύνθετο, η ωμή πραγματικότητα είναι ότι οι άνθρωποι αυτοί που δεν έχουν πού την κεφαλήν κλίνη αυξάνονται δραματικά μέσα στα χρόνια της κρίσης. Έρευνα του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ είχε αποκαλύψει ότι την περίοδο 2010-2013 παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στον ορατό πληθυσμό των αστέγων, οι οποίοι βρήκαν προσωρινή ανακούφιση σε διάφορα υπνωτήρια και υπηρεσίες άμεσης κοινωνικής βοήθειας. Ωστόσο, με τη μεγάλη αύξηση των προσφυγικών ροών, μέσα στο 2015 οι ανάγκες άμεσης υποδοχής ξεπέρασαν κατά πολύ τις υπάρχουσες υποδομές, με αποτέλεσμα να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των ανθρώπων που κοιμούνται σε δημόσιους χώρους.

Τι κάνει η κυβέρνηση

Η κυβέρνηση τρέχει και δεν φτάνει προκειμένου να διασφαλίσει τη συνέχιση των προγραμμάτων αντιμετώπισης της ακραίας φτώχειας στην Ελλάδα: ψήφισε πρόσφατα το νομοσχέδιο με τις νέες δομές κατά της φτώχειας, ενώ μόλις την τελευταία στιγμή (στα μέσα του περασμένου Νοεμβρίου) δόθηκε παράταση στη χρηματοδότηση των υφιστάμενων δομών (κοινωνικά παντοπωλεία, φαρμακεία, στέγες αστέγων και δομές σίτισης). Παράλληλα, παρέτεινε τρία προγράμματα που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου: το πρόγραμμα σίτισης ατόμων και οικογενειών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, το πρόγραμμα για το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης σε 30 δήμους και το πρόγραμμα Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας.

ΜΕ... ΤΡΑΜΠ ΣΤΑ ΠΑΝΙΑ ΤΗΣ, Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΚΡΟΔΕΞΙΑ ΣΥΝΑΣΠΙΖΕΤΑΙ

Χρειάστηκαν μόνο λίγα εικοσιτετράωρα από την ορκωμοσία του Ντόναλντ Τραμπ ως 45ου Προέδρου των ΗΠΑ για να ξανασπαστεί κεφάλι (όχι ότι το έχει κατεβάσει και ποτέ τα τελευταία χρόνια) η ευρωπαϊκή ακροδεξιά.

Τα πρόσωπα-κλειδιά στις χώρες-κλειδιά της Ε.Ε., δηλαδή στη Γερμανία, στη Γαλλία, στην Ολλανδία και στην Ισπανία, ενθαρρυνόμενα από το μήνυμα «Πρώτα η Αμερική» που ο Τραμπ έστειλε σε όλο τον πλανήτη κατά την πρώτη του ομιλία ως Πρόεδρος των ΗΠΑ, συναντήθηκαν στο Κόμπλεντς της Γερμανίας και υπό δρακόντεια μέτρα ασφαλείας, λόγω διαδηλώσεων κατά της συνάντησής τους, αποφάσισαν να συμμαχήσουν με στόχο την... λιγότερη Ευρώπη.

Συντονισμένα πυρά κατά Ε.Ε.

Ήταν όλοι εκεί: η ξενοφοβική Μαρίν Λεπέν που καλπάζει στις δημοσκοπήσεις στη Γαλλία, ο «διώκτης του Ισλάμ» Ολλανδός Χέερτ Βίλντερς, η Φράουκε Πέτρι του αντιευρωπαϊκού και αντιμεταναστευτικού AfD που τείνει να μετατραπεί σε ρυθμιστή των εκλογών του φθινοπώρου στη Γερμανία και ο Ματέο Σαλβίνι της Λέγκα του Βορρά που, παλιότερα, έθετε ως στόχο η βόρεια Ιταλία να... αποσπαστεί από την υπόλοιπη χώρα. Η συνάντηση υποτίθεται ότι αφορούσε τον συντονισμό της ευρωμάδας Ευρώπη των Εθνών και της Ελευθερίας (ENF) ενόψει των κρίσιμων εκλογών εντός του 2017 σε Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία και Ιταλία.

Στην ουσία, όμως, αυτό που προέκυψε ήταν μια συντονισμένη και άνευ προηγούμενης δριμύτητας επίθεση κατά της Ευρώπης. «Η Ευρώπη δεν ανέχτηκε τη Γαλλία του Ναπολέοντα, τη ναζιστική Γερμανία, τη σοβιετική Ρωσία και δεν πρόκειται να ανεχτεί περισσότερο ούτε την Ε.Ε.» είπε χαρακτηριστικά η Πέτρι, ενώ η Λεπέν δεν έκρυβε τον ενθουσιασμό της. «Το 2016 ήταν η χρονιά έγερσης των Αγγλοσαξόνων και το 2017 θα είναι η χρονιά που θα ξυπνήσει και ο πληθυσμός της ηπειρωτικής Ευρώπης. [...] Είναι απλώς θέμα χρόνου» τόνισε η ηγέτιδα του Εθνικού Μετώπου.

Εύθραυστες συμμαχίες

Μπορεί οι τέσσερις ηγέτες της ακροδεξιάς να μοιράστηκαν ισοτίμη τον χρόνο της συνάντησης, ωστόσο ο προβολέας έπεσε στις δύο κυρίες της παρέας, ιδίως λόγω των αποστάσεων που στο παρελθόν το AfD κρατούσε από τη Λεπέν. Όμως η επιτυχία του Τραμπ και τα μη-

νύματα κατά της παγκοσμιοποίησης και υπέρ του προστατευτισμού της οικονομίας των ΗΠΑ που από την πρώτη κιόλας στιγμή στέλνει (ήδη απέσυρε τη χώρα του από την ΤΤΡ και έχει ξεκαθαρίσει ότι θα επανεξετάσει τη συμμετοχή των ΗΠΑ και στη ΝΑΦΤΑ) έφεραν κοντά Λεπέν και Πέτρι, με τη Γερμανίδα πολιτικό να τονίζει χαρακτηριστικά ότι «ο Τραμπ μας υπέδειξε μια διαφυγή από το αδιέξοδο, το ίδιο πρέπει να κάνουμε και στην Ευρώπη» και τη Γαλλίδα συνάδελφό της να χαρακτηρίζει «καταστροφή» τη μεταναστευτική πολιτική της Άνγκελα Μέρκελ, να περιγράφει τη Συνθήκη Σένγκεν ως «παραφροσύνη» και να υποστηρίζει ότι το ευρώ καταστρέφει την οικονομία της Γαλλίας. Παρών στη σύνοδο ήταν και εκπρόσωπος του ακροδεξιού FPÖ της Αυστρίας (οι ηγέτες του βρισκόταν στην Ουάσινγκτον για την ορκωμοσία Τραμπ), ωστόσο αισθητή ήταν η απουσία του UKIP (ο πρώην ηγέτης του Νάιτζελ Φάρατζ έχει πάρει αποστάσεις από τις πολιτικές που ευαγγελίζεται η Λεπέν), ενώ αναλυτές σημειώνουν ότι, με εξαίρεση την ξενοφοβία και τον ευρωσκεπτικισμό, λίγα είναι τα στοιχεία που ενώνουν πραγματικά τα κόμματα αυτά, εκτιμώντας ότι οι οποίες συμμαχίες παραμένουν εύθραυστες.

Διαδηλώσεις

Την ώρα που οι Ευρωπαίοι ακροδεξιό ηγέτες προσπαθούσαν να συντονίσουν τον βηματισμό τους, το Κόμπλεντς «έβραζε» από διαδηλώσεις κατά της συνάντησής τους. Παρών στη συγκέντρωση διαμαρτυρίας ήταν ο ηγέτης του SPD Ζίγκμαρ Γκάμπριελ, ο οποίος προσπάθησε να «ψαλιδίσει τα φτερά» της συμμαχίας, λέγοντας ότι «νομίζουν ότι μετά την ανάδειξη στην Προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ ξαναγίνεται δημοφιλής ο “εθνικισμός”», ενώ ο υπουργός Εξωτερικών του Λουξεμβούργου Ζαν Άσελμπορν –κι αυτός μέσα στη διαδήλωση– έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου, υπογραμμίζοντας ότι «πρέπει να εργαστούμε για την Ευρώπη του 21ου και όχι του 19ου αιώνα». Το κερασάκι στην τούρτα; Οι διοργανωτές δεν έδωσαν διαπιστεύσεις στη γερμανική δημόσια τηλεόραση (ARD, ZDF), στην οικονομική εφημερίδα «Handelsblatt» και σε δημοσιογράφους της «Frankfurter Allgemeine» και του «Spiegel». Όχι ότι οι παρόντες δημοσιογράφοι έτυχαν καλής υποδοχής. Αντιθέτως, κάποια στιγμή οι συμμετέχοντες στη σύνοδο άρχισαν να φωνάζουν το σύνθημα «Lügenpresse», δηλαδή «ψεύτης Τύπος», ένα σύνθημα που πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τους ναζί. **Α.Χρ.**

ΚΕΝΤΡΟ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΑΠΟΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Αποσυμπίεση Μεσοσπονδύλιου Δίσκου

Στην Get Healthier, χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες μιας ομάδας κορυφαίων ιατρών και μηχανικών ιατρικών οργάνων, εφαρμόζουμε τις τελευταίες εξελίξεις της βιοτεχνολογίας για να προσφέρουμε μη χειρουργική, μη επεμβατική Αποσυμπίεση του Μεσοσπονδύλιου Δίσκου. Πρόκειται για μια απόλυτα ασφαλή και αποτελεσματική διαδικασία, χωρίς φάρμακα, ενέσεις, χειρουργεία και αναισθησία, η οποία πραγματοποιείται σε ειδικό θεραπευτικό κρεβάτι που ελέγχεται από ηλεκτρονικό υπολογιστή. Έτσι, δίνουμε λύσεις σε συχνές επώδυνες παθήσεις όπως οσφυαλγία, ισχιαλγία, κήλη, προβολή δίσκου, αυχενικό σύνδρομο.

Αναγεννητική Ιατρική - Βλαστοκύτταρα

Προσφέρουμε μη χειρουργική αντιμετώπιση ορθοπεδικών παθήσεων με τη βοήθεια καινοτόμων θεραπειών που βασίζονται στις κατακτήσεις της Αναγεννητικής και Μοριακής Ιατρικής (βλαστοκύτταρα). Κατ' αυτό τον τρόπο θεραπεύονται οι ασθενείς που πάσχουν από οστεοαρθρίτιδα γονάτων και ισχίων, ρευματοειδή αρθρίτιδα, επώδυνες τενοντίτιδες (περιαρθρίτιδα ώμου, επικονδυλίτιδα, άκανθα πτέρνας κλπ), μυϊκές θλάσεις, κατακλίσεις.

Λ. Κηφισίας 53, Αμπελόκηποι
τηλ. 210-69.93.527
www.gethealthier.gr

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

Μπορεί οι διορισμοί στο Δημόσιο, θεωρητικά τουλάχιστον, να έχουν «παγώσει», ωστόσο στοιχεία που έρχονται στο φως της δημοσιότητας δείχνουν ότι η κυβέρνηση κάνει ό,τι μπορεί για να βάλει τα «δικά της παιδιά» σε μια μόνιμη δημόσια θέση.

Πάνω από 2.000 οι μετακλητοί

Είναι γνωστό ότι τα κόμματα της αντιπολίτευσης σχεδόν από την έναρξη της διακυβέρνησης της χώρας από ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ κατηγορήσαν την κυβέρνηση για προσπάθεια «άλωσης» του κράτους μέσω αθρόων προσλήψεων μετακλητών υπαλλήλων στα υπουργεία και στους άλλους φορείς του Δημοσίου. Μάλιστα, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από το 2016, τα οποία επικαλέστηκε σε δημοσίευσμά της η εφημερίδα «Καθημερινή», ο αριθμός των μετακλητών στο Δημόσιο ξεπέρασε τους 2.000, αυξάνοντας ανάλογα και τη μισθολογική δαπάνη.

Το θέμα –σε μια πιο ευρεία βάση– αποτέλεσε πρόσφατα και αντικείμενο συζήτησης στη Βουλή, όπου η υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης Όλγα Γεροβασίλη ανέφερε ότι έως και την 31η Οκτωβρίου 2016 ο αριθμός των μετακλητών υπαλλήλων ήταν 2.099 και αφορούσε το σύνολο των μετακλητών υπαλλήλων του κράτους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου, από αυτούς μόνο οι 885 υπάγονται σε κυβερνητικούς και πολιτειακούς φορείς, ενώ οι υπόλοιποι 1.214 αφορούν μετακλητούς σε δήμους και περιφέρειες, καθώς και μετακλητούς υπαλλήλους σε βουλευτές και υπηρεσίες της Βουλής. Η κ. Γεροβασίλη σημείωσε, δε, ότι τον περασμένο Νοέμβριο λόγω του ανασχηματισμού ο αριθμός μειώθηκε, ενώ τον Δεκέμβριο πάλι λόγω του ανασχηματισμού αναμένεται να παρουσιάσει μικρή αύξηση.

Πάντως, το υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης υπογράμμισε ότι έως και τον Νοέμβριο του 2015 στο μπρώο μισθοδοτούμενων του ελληνικού Δημοσίου στην εργασιακή σχέση «μετακλητοί» καταγράφονταν μόνο οι απλοί μετακλητοί υπάλληλοι και όχι οι πάσης φύσεως ειδικοί σύμβουλοι, ειδικοί συνεργάτες, επιστημονικοί συνεργάτες, υπουργών, υφυπουργών, γενικών και ειδικών γραμματέων, ουσιαστικά «κρύβοντας» τον πραγματικό τους αριθμό.

Αυξάνεται ο αριθμός

Η συζήτηση στη Βουλή, όπου έγινε η αναφορά στους μετακλητούς, προκλήθηκε από βουλευτές της ΝΔ, οι οποίοι διαπίστωσαν αύξηση του αριθμού των υπαλλήλων που εργάζονται στο στενό αλλά και στο ευρύτερο Δημόσιο. Συγκεκριμένα, η αξιωματική αντιπολίτευση ανέφερε ότι, παρά το γεγονός ότι ισχύει ο κανόνας 1 προς 5 για τις προσλήψεις, το σύνολο των απασχολούμενων σε όλο τον δημόσιο τομέα, από 690.425 τον Οκτώβριο του 2015, ανήλθε σε 697.228 τον Οκτώβριο του 2016. Απαντώ-

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ντας, το υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης σημείωσε ότι ο αριθμός του τακτικού προσωπικού του Δημοσίου, εκτός των ΝΠΙΔ, εμφανίζει μείωση κατά 2.195 υπαλλήλους.

Παράλληλα, τόνισε ότι οι συνολικές προσλήψεις τακτικού προσωπικού από τον Οκτώβριο του 2015 έως τον Οκτώβριο του 2016 ανέρχονται σε 8.215, εκ των οποίων οι 1.304 αφορούν προσλήψεις σε εφαρμογή αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων. Επιπλέον, 501 είναι προσλήψεις σε υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα των ΟΤΑ και, σύμφωνα με τον νόμο, οι διορισμοί σε εφαρμογή αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων και σε υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα δεν υπολογίζονται στον κανόνα 1 προς 5, 1 προς 4 για φέτος και 1 προς 3 για του χρόνου.

Τέλος, υποστήριξε ότι η αύξηση στο συνολικό έκτακτο προσωπικό του Δημοσίου ανέρχεται στα 5.095 άτομα. Η αύξηση του έκτακτου προσωπικού που επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό είναι 2.111 άτομα, από τους οποίους οι 1.781 εντοπίζονται σε φορείς του υπουργείου Υγείας. Οι υπόλοιποι 2.954 εργαζόμενοι σχετίζονται με υπηρεσίες που εκτελούν συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και δεν επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η κ. Γεροβασίλη ανέφερε ότι έως και την 31η Οκτωβρίου 2016 ο αριθμός των μετακλητών υπαλλήλων ήταν 2.099 και αφορούσε το σύνολο των μετακλητών υπαλλήλων του κράτους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου, από αυτούς μόνο οι 885 υπάγονται σε κυβερνητικούς και πολιτειακούς φορείς.

Τι γίνεται με συμβασιούχους - εκπαιδευτικούς

Την ίδια ώρα «κινητικότητα» φαίνεται ότι επικρατεί στους χώρους των συμβασιούχων του Δημοσίου και των εκπαιδευτικών, για τους οποίους η ηγεσία του υπουργείου Παιδείας έχει προαναγγείλει νέους διορισμούς, αφήνοντας μάλιστα ανοιχτό τον τρόπο που θα γίνουν αυτοί, καθώς μιλά για «διάλογο» και όχι για διαγωνισμό του ΑΣΕΠ. Από την πλευρά του, ο υπουργός Επικρατείας Χριστόφορος Βερναρδάκης μιλώντας στο site aftodioikisi.gr έκανε λόγο για μονιμοποίηση, μέσω νομοθετικής ρύθμισης, περίπου 10.000 συμβασιούχων στην τοπική αυτοδιοίκηση, οι οποίοι είναι εργαζόμενοι στην καθαριότητα, σε παιδικούς σταθμούς και κοινωνικές δομές στίσις, φύλαξης και οι οποίοι, σύμφωνα με τον κ. Βερναρδάκη, θα προσληφθούν μέσω διαγωνισμού του ΑΣΕΠ, με μόνιμη σχέση εργασίας.

Στην ουσία η κυβέρνηση επιχειρεί να ξεπεράσει το εμπόδιο που έθεσε το Ελεγκτικό Συνέδριο σε σχετικό νόμο, ο οποίος έδινε δικαίωμα παράτασης των συμβάσεων αυτών μέχρι το 2017. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν ενέκρινε εντάλματα πληρωμής που εστάλησαν από οργανισμούς για έγκριση, υποστηρίζοντας ότι η σχετική διάταξη είναι αντισυνταγματική, και τώρα η κυβέρνηση αναζητά λύση.

Πάντως, από την πλευρά της, η κ. Γεροβασίλη στη συνάντησή της με την ΑΔΕΔΥ αναφέρθηκε στο ζήτημα, λέγοντας ότι «θα καταθέσουμε τροπολογία που θα εξασφαλίζει το ζήτημα της πληρωμής των συμβασιούχων. Με το θέμα των συμβασιούχων αντιμετωπίζουμε νομικά προβλήματα, ίσως και ανυπέρβλητα. Μονιμοποίηση συμβασιούχων δεν μπορεί να γίνει. Η μόνη παράταση της εργασίας που μπορούν να πάρουν είναι μέχρι το τέλος του 2017. Μετά δεν μπορώ να πω τίποτα», φράση που θεωρήθηκε προαναγγελία απολύσεων.

Επιχειρώντας να απαλύνει τις εντυπώσεις, η κ. Γεροβασίλη σημείωσε από το βήμα της Βουλής ότι «δεν θέλουμε κατακερματισμό των εργασιακών σχέσεων. Δεν θέλουμε εργασιακή ομηρία. Θέλουμε σταθερές εργασιακές σχέσεις όχι μόνο στον δημόσιο τομέα αλλά γενικότερα. Θέλουμε διαφάνεια προσλήψεων και ένα ορθολογικό σύστημα, που εσείς (σ.ο.: η αντιπολίτευση) ούτε κατά διάνοια σκεφτήκατε να διαμορφώσετε. Η κυβέρνηση, με απόλυτο σεβασμό στο Σύνταγμα και στη σχετική ενωσιακή νομοθεσία, επεξεργάζεται συνολική, δίκαιη και οριστική λύση στο πρόβλημα της κατάχρησης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Αυτές που όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις δημιούργησαν, κρατώντας σε ομηρία επί σειρά ετών εργαζόμενους σε ευαίσθητους τομείς κοινωνικών υπηρεσιών. Όσοι δημιούργησαν το τεράστιο αυτό πρόβλημα δεν μπορούν να εμφανίζονται σήμερα ως υπέρμαχοι δήθεν της νομιμότητας και της αξιοκρατίας».

Ηίπτα του Ματέο Ρέντι στο δημοψήφισμα της 4ης Δεκεμβρίου υπήρξε η τελευταία πράξη μιας σειράς πτώσεων της σοσιαλδημοκρατίας, ή «κεντροαριστεράς», μέσα στο 2016: γκρέμισμα στη Γαλλία, εσωτερική κρίση στην Ισπανία και στην Ελλάδα, αποκλεισμός από την προεδρική εκλογή στην Αυστρία, επικράτηση του Τραμπ επί της Χίλαρι Κλίντον. Αλλά και το 2017 δεν προμηνύεται καλύτερο: η Σοσιαλιστική Ομάδα έχασε την εκλογή του προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και είναι πιθανό να μείνει χωρίς κανέναν εκπρόσωπο στα βασικά κοινωνικά όργανα, ενώ και στις μεγάλες εκλογές που έρχονται σε Ολλανδία, Γαλλία και Γερμανία είναι από σχεδόν απίθανη έως αδύνατη μια επικράτηση ή έστω μια καλή εμφάνιση.

Τι σημαίνει άραγε αυτή η καταστροφική εικόνα στο εκλογικό πεδίο; Είναι συγκυριακή, και άρα πιθανώς ανατρέψιμη, ή δομική, επομένως απαιτεί άλλη αντιμετώπιση; Και, πριν απ' όλα αλλά και πιο σημαντικό απ' όλα, για ποια σοσιαλδημοκρατία μιλάμε σήμερα, δηλαδή στο μεταίχμιο δύο εποχών, τη στιγμή της μετάβασης από τους παραδοσιακούς πολιτικούς διαχωρισμούς και παραδόσεις στην έξαρση του λαϊκισμού, το στόμωμα της ευημερίας, την αμφισβήτηση της δημοκρατίας και τη «μετα-πολιτική» του Τραμπ και του Brexit;

Σε ιδεολογικό επίπεδο, ως αντίδραση στην εκλογική υποχώρηση και στην τεκτονική αλλαγή πολιτικού περιβάλλοντος, συγκρούονται –αλλά προκαλώντας προς το παρόν κλαγγή μυρμηγκιών, όχι ελεφάντων– δύο αντιλήψεις. Η μία –ας την πούμε «τάση Ντ' Αλέμα/Κόρμπιν/Μοντεπούρ»– θεωρεί ότι η πολιτική και κοινωνική παρακμή οφείλεται σε απομάκρυνση από τις κλασικές αξίες του δημοκρατικού σοσιαλισμού –την καταπολέμηση των ανισοτήτων και την οικοδόμηση μιας πιο δίκαιης κοινωνίας– και καλεί σε ανανέωση και εκσυγχρονισμό των αξιών αυτών μέσα στις νέες συνθήκες – έμφαση στην αντιμετώπιση της ανέργειας και της φτώχειας, εγκαθίδρυση ενός άλλου είδους κράτους πρόνοιας. Απέναντί της βρίσκεται μια άτυπη «τάση Ρέντι/Μακρόν», που πιστεύει ότι το πρόβλημα βρίσκεται στο ξεπέραςμα των κλασικών αξιών και προτείνει την αντικατάστασή τους –ή, με πιο ήπια διατύπωση, μια «νέα σύνθεση»– και την εκπόνηση ενός πολιτικού προγράμματος με αιχμές την εθνική ταυτότητα, την επανάκτηση της δημοσιονομικής κυριαρχίας, την προώθηση μεταρρυθμίσεων χωρίς ιδεολογικό πρόσχημο και με έμφαση στην αποτελεσματικότητα (κυρίως στους τομείς της αγοράς εργασίας, της φορολογίας και της εκμετάλλευσης της δύναμης της τεχνολογίας).

Η πρώτη τάση θεωρεί ότι μόνο υπαρκτή αλλά και αναγκαία –ακόμα και με τεχνητές, αν χρειαστεί, μεθόδους– τη διάκριση μεταξύ Δεξιάς και Αριστεράς, η δεύτερη τη θεωρεί ξεπερασμένη και πάντως δευτερεύουσα. Και οι δύο τάσεις δηλώνουν φιλοευρωπαϊκές και αντιλαϊκιστικές, αλλά εννοούν αλλιώς την ευρωπαϊκή οικοδόμηση και τον τρόπο αναστροφής του παγκόσμιου λαϊκιστικού κύματος. Και

οι δύο είναι αμφίθυμες –αλλά με διαφορετικό τρόπο: η πρώτη πιο απορριπτική, η δεύτερη με μεγαλύτερη βούληση εξελιγμένης υπηρέτησης– έναντι της λεγόμενης «παγκοσμιοποίησης», γνωρίζοντας πάντως, και οι δύο, ότι οι επιπτώσεις από αυτή την de facto αλλαγή οικονομικού μοντέλου υπήρξαν ο καταλύτης για την πτωτική πορεία της σοσιαλδημοκρατίας.

Είναι ενδιαφέρον, και ίσως και πρωτότυπο, ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε, στην ουσία, δύο τάσεις, αλλά διαφορετικές εκφάνσεις της πρώτης τάσης: τόσο ό,τι έχει απομείνει από το ΠΑΣΟΚ και τη συμπαράταξη που προσπαθεί να συγκροτήσει, όσο και οι «ανανεωτές της Θεσσαλονίκης» μιλούν για αυτοκριτική –περισσότερο οι δεύτεροι– και για αυτογνωσία –περισσότερο οι πρώτοι–, επιθυμούν αλλαγές και μεταρρυθμίσεις –κοινωνικές κυρίως οι πρώτοι, στο οικονομικό και παραγωγικό πεδίο κυρίως οι δεύτεροι–, δεν κάνουν όμως (δεν τολμούν;) το βήμα της αλλαγής αξιών.

Όπως βλέπω εγώ τα πράγματα, κάθε σχετική συζήτηση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τρία βασικά στοιχεία.

Πρώτον, είτε το θέλουμε είτε όχι, είτε μας αρέσει είτε όχι –και για να εξηγηθώ εξαρχής, ώστε να μην παρεξηγηθώ: εμένα δεν την παλιά μορφή της, που έχει στα μάτια των κοινωνιών εκθεμελιωθεί, είτε με τη νέα, που δεν έχει ακόμη ούτε ιδεολογικά ούτε πολιτικά συγκροτηθεί– δεν αποτελεί πλέον αυτόνομη και αξιόπιστη εναλλακτική εξουσίας. Αν θέλει να παίξει κυβερνητικό και άρα και μεταρρυθμιστικό ρόλο, θα πρέπει να ψάξει και να βρει συμμάχους και συμμαχίες από άλλους χώρους και με βάση άλλα από τα παραδοσιακά δικά της κριτήρια. Το ποιοι θα είναι αυτοί οι σύμμαχοι εξαρτάται, από χώρα σε χώρα και από περίπτωση σε περίπτωση, κυρίως από τους συσχετισμούς δυνάμεων: στην Πορτογαλία οι Σοσιαλδημοκράτες στηρίζονται σε πιο «αριστερές» δυνάμεις, στις οποίες επέβαλαν το πρόγραμμά τους, αλλού θα αναγκαστούν να συμπλεύσουν και να δεχτούν επιρροή από πιο «κεντρώες» παρατάξεις.

Δεύτερον, οι βασικές αρχές της σοσιαλδημοκρατίας έχουν, χάρη στην εγγενή αξία τους αλλά και λόγω του περάσματος των Σοσιαλιστών από την εξουσία, διαχυθεί και στις κρατικές δομές των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών (το περίφημο «ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο» αντανάκλα ακριβώς αυτή τη διάχυση) και στα εκλογικά και πολιτικά προγράμματα των έως χθες αντιπάλων τους. Έτσι, δεν προσφέρει τίποτα να δίνονται «ιδεολογικές» μάχες που έχουν κερδηθεί, ενώ, αντίθετα, το βασικό ζητούμενο είναι το μπόλιασμα της κυβερνητικής και μεταρρυθμιστικής πράξης με όσο το δυνατόν περισσότερα από τα σοσιαλδημοκρατικά προέλευσης στοιχεία που είναι αποδεκτά απ' όλους, εκτός από τους εχθρούς της πραγματικότητας και της δημοκρατίας.

Και, τρίτον, επειδή η πολιτική δεν είναι ή, πάντως, στα μάτια μου δεν έχει νόημα ως άσκηση επί χάρτου, τόσο ο πραγματικός αντίπαλος –οι δυνάμεις του λαϊκισμού και της εξορισμού μη δημιουργικής αποσύνθεσης, ό,τι επιθετικό προσδιορισμό και να δίνουν στον εαυτό τους (αριστερές/δεξιές, μοντέρνες/πα-

ΠΟΙΑ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ;

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ*

λινορθωτικές)– όσο και οι ρεαλιστικοί στόχοι –η αποτροπή της κατάρρευσης του κράτους δικαίου, η πρόταξη της κοινωνικής επί της στενά οικονομικής ευημερίας (όσο κι αν η πρώτη εξαρτάται πιο πολύ απ' όσο θα θέλαμε ενστικτωδώς να παραδεχτούμε από τη δεύτερη)– πρέπει να επιλέγονται με όρους του σήμερα και όχι του χθες. Ακόμα κι αν το χθες θεωρείται ένδοξο κι ακόμα κι αν πρέπει –που όχι μόνο πρέπει αλλά οφείλεται– όλοι όσοι συνεχίζουμε να πιστεύουμε στη σοσιαλδημοκρατία να μην υποτιμούμε και να μη βεβηλώνουμε ούτε το ιστορικό της ίχνος ούτε τα πολιτικά της επιτεύγματα.

Η μάχη, λοιπόν, είτε επιλέξουμε την εκδοχή της «ανανεωτικής Αριστεράς» είτε του «νέου προοδευτικού κέντρου», είναι λιγότερο ιδεολογική και βασικώς πολιτική: μάχη αξιοπιστίας, ανάκτησης εμπιστοσύνης και προώθησης μέτρων που θα λειάνουν στρεβλώσεις και θα βελτιώσουν τη ζωή των λαών – και όχι μόνο, όπως κάνει η ψευδεπίγραφη «Αριστερά» στην Ελλάδα και αλλού, των ψηφοφόρων της παράταξης που τα προωθεί.

Για να δοθεί, δε, με τις καλύτερες προϋποθέσεις αυτή η μάχη, δύο είναι κατά τη γνώμη μου τα εντελώς απαραίτητα, αλλά και τα εντε-

λώς κεντρικά, προαπαιτούμενα: η επιλογή των προσώπων που θα δώσουν, ή πάντως κυρίως θα ενορκώσουν, αυτή τη μάχη –η πολιτική, περισσότερο παρά ποτέ στην εποχή του Τραμπ, απαιτεί ποιότητα προσώπων– και η πρόταξη ενός παιδευτικού –προσοχή: άλλο εκπαίδευση, άλλο παιδεία– «οράματος» (ίσως για μια φορά η λέξη να κυριολεκτεί), καθώς δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η άνοδος του λαϊκισμού, του εθνικισμού και της αυτοκαταστροφικής μανίας, αλλά και η έλλειψη τόλμης μπροστά στις μεγάλες αναγκαίες αλλαγές, οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην άγνοια, την παρανόηση ή τον παραμερισμό βασικών εννοιών, με πρώτη τη «δημοκρατία», και δημοκρατικών εργαλείων, όπως η συνεννόηση (ακόμα μεγαλύτερη προσοχή: άλλο συμβιβασμός, άλλο συνεννόηση).

Για το πώς μπορούν όλα αυτά να επηρεάσουν και ίσως και να διαμορφώσουν το νέο πολιτικό τοπίο στην Ευρώπη και στην Ελλάδα επιφυλάσσομαι, εφόσον ο διάλογος βρει έδαφος, σε ένα προσεχές κείμενο.

*Ο Κώστας Μπότοπουλος είναι συνταγματολόγος, πρώην ευρωβουλευτής, πρώην πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

ΜΕΙΩΣΗ 12% ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Η εταιρεία ΕΠΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ-ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (Αέριο Θεσσαλονίκης Θεσσαλίας) σας ενημερώνει ότι μετά και την οριστικοποίηση της τιμής του φυσικού αερίου για τον μήνα Ιανουάριο του 2017, σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016, θα είναι μειωμένη έως και 12%, ακόμα μεγαλύτερη μείωση από αυτή που προκύπτει από τη μείωση του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης. Το φυσικό αέριο αποτελεί με διαφορά την πιο οικονομική λύση για θέρμανση καθώς προσφέρει εξοικονόμηση μέχρι και 40% σε σχέση με το πετρέλαιο θέρμανσης. Ενδεικτικά, για τον Ιανουάριο που υπήρχε μεγάλη ανάγκη λόγω των πολύ χαμηλών θερμοκρασιών που παρατηρήθηκαν, και κατ'επέκταση μεγάλη κατανάλωση, ένα μέσο νοικοκυριό που έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί φυσικό αέριο, θα μπορέσει να εξοικονομήσει πάνω από 100€.

Η εταιρεία Αέριο Θεσσαλονίκης Θεσσαλίας συνεχίζει σταθερά από το 2000 να «ζεσταίνει» τα νοικοκυριά στις περιοχές της Θεσσαλονίκης και της Θεσσαλίας και παραμένει η πιο αξιόπιστη και οικονομική επιλογή. Τα επτά (7) Γραφεία Εξυπηρέτησης Πελατών της εταιρείας, παραμένουν στη διάθεση του κοινού, από Δευτέρα έως Παρασκευή, 08.00-13.30 και βρίσκονται:

- Περιφέρεια Θεσσαλονίκης:**
- 26ης Οκτωβρίου 54-56, στη Θεσσαλονίκη (Περιοχή Λιμάνι).
  - Κωνσταντίνου Καραμανλή 57, στη Θεσσαλονίκη (Περιοχή Ιπποκρατείου).
  - Μεγάλου Αλεξάνδρου 34 & Εθνικής Αντιστάσεως, στην Καλαμαριά.
- Περιφέρεια Θεσσαλίας:**
- Φαρσάλων 217 στη Λάρισα
  - Ελευθερίου Βενιζέλου 2 και Αργοναυτών στο Βόλο
  - Ταλιαδούρου 21 στην Καρδίτσα
  - Κολοκοτρώνη 10 στα Τρίκαλα

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να καλέσετε στο τηλέφωνο εξυπηρέτησης πελατών στο 18 321 ή να επισκεφτείτε το www.epaenergy.gr

ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΜΩΣ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΚΑΛΟΥ

Ενα νέο σκηνικό φαίνεται να διαμορφώνεται στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας και κυρίως στην περιοχή γύρω από την Ομόνοια, καθώς πληροφορίες κάνουν λόγο για επενδύσεις σε ξενοδοχειακές μονάδες.

Το ενδιαφέρον προέρχεται τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό. Η αρχή έγινε με τη λειτουργία του Athens Tiare στην πλατεία Ομοñoιας το περασμένο καλοκαίρι, μιας ξενοδοχειακής μονάδας 4 αστέρων με δυναμικότητα 111 δωματίων που λειτουργεί από την εταιρεία Mage Hotels and Resorts A.E. Ακολούθησε τον Δεκέμβριο στην πλατεία Καραϊσκάκη η λειτουργία του ξενοδοχείου Wyndham Grand Athens, 5 αστέρων με 276 δωμάτια, μέλους του Wyndham Hotel Group, μιας από τις μεγαλύτερες ξενοδοχειακές αλυσίδες. Και τα δύο άνοιξαν στη θέση παλαιότερων ξενοδοχείων της Grecotel. Το επόμενο διάστημα αναμένεται να επαναλειτουργήσουν ακόμη δύο ξενοδοχεία στην περιοχή, όπως επίσης και να ολοκληρωθεί η μετασκευή κτιριακού συγκροτήματος, ιδιοκτησίας ασφαλιστικού ταμείου, σε ξενοδοχείο στην οδό Αγίου Κωνσταντίνου. Πληροφορίες κάνουν λόγο και για επαναλειτουργία του πρώην ξενοδοχείου Εσπέρια στην οδό Σταδίου. Η εικόνα της περιοχής δείχνει να αλλάζει. Αρκεί όμως η επαναλειτουργία κάποιων ξενοδοχειακών μονάδων;

Υποβάθμιση και εγκληματικότητα πλήττουν την περιοχή

Την περασμένη Κυριακή ένας 40χρονος τοξικομανής πνίγηκε σε πλημμυρισμένο φρεάτιο του εγκαταλελειμμένου ξενοδοχείου «Απόλλων» στην Ομόνοια, στην οδό Δελφινιώρη 14. Νωρίτερα, σύμφωνα με την αστυνομία, είχε αρπάξει ένα κινητό τη-

λέφωνο από έναν περαστικό, ο οποίος και τον είδε να μπαίνει στο ξενοδοχείο. Αστυνομικοί που επιχειρήσαν να τον σώσουν ανέφεραν ότι δεν συνεργαζόταν για την ανύσυσή του, με αποτέλεσμα να πνιγεί. Όπως ανέφεραν κάτοικοι στην FS, στο κτίριο έχουν βρει καταφύγιο δεκάδες τοξικομανείς, και ενώ έχουν ζητήσει επανειλημμένα τη βοήθεια των αρχών, δεν έχει υπάρξει ανταπόκριση. Την ίδια ώρα τα βράδια στην πλατεία Ομοñoιας η διακίνηση ναρκωτικών και ουσιών συνοδεύεται από καβγάδες και τραυματισμούς. «Σιγά σιγά επανέρχεται η εικόνα του 2011-2012» αναφέρει στην FS ο Δημήτρης Νικολακόπουλος, συντονιστής της Κίνησης Πολιτών Κέντρου Αθήνας (ΚΙΠΟΚΑ). «Τα ναρκωτικά έχουν αρχίσει να εξαπλώνονται στην πλατεία, κυρίως είναι οι Αφγανοί που τα διακινούν. Κάθε βράδυ πάνω στην πλατεία παρατηρούνται φασαρίες και τραυματισμοί, με τα οποία δεν ασχολείται κανείς. Επιπλέον, για μια ακόμη φορά η αστυνομική φύλαξη είναι ελλιπής». Το πρόβλημα όμως δεν περιορίζεται στην πλατεία. «Οι κλοπές έχουν αυξηθεί και πάλι στη γύρω περιοχή, με τους Μαροκινούς και τους Αλγερινούς να πρωτοστατούν», σύμφωνα με καταστηματάρχες της περιοχής. «Το πρόβλημα δεν το προκαλούν οι πρόσφυγες αλλά οι άνθρωποι που κατάγονται από το Αφγανιστάν, το Μαρόκο και την Αλγερία» ξεκαθαρίζει ο κ. Νικολακόπουλος. Όπως τονίζει, κάνουν διαρκώς καταγγελίες, προκειμένου να δραστηριοποιηθεί η αστυνομία: «Για να αλλάξει η εικόνα πρέπει να γίνουν περιπολίες, οι οποίες εδώ και χρόνια έχουν πάψει να υπάρχουν στην πρώτη πλατεία της Αθήνας». Όσο για τη λειτουργία των ξενοδοχείων, σύμφωνα με τον κ. Νικολακόπουλο φαίνεται ότι βοήθησε, όχι όμως σε μεγάλο βαθμό: «Τα ξενοδοχεία που άνοιξαν βοήθησαν και υπάρχει ενδιαφέρον από ξενοδοχειακές μονάδες να δραστηριοποιηθούν στο κέντρο της Αθήνας. Η περιοχή αποκτά επενδυτικό ενδιαφέρον και καλό

θα είναι να βοηθήσουμε. Μπορεί να την παραμέλησαν προς όφελος άλλων περιοχών, αλλά είναι το meeting point της πόλης». Παράλληλα, τονίζει την ανάγκη για αύξηση της εμπορικής δραστηριότητας στην περιοχή: «Πρέπει να δοθούν κίνητρα για να ανοίξουν μαγαζιά. Επιπλέον, λείπει το φως. Όσο περισσότερο, τόσο το καλύτερο. Όπου υπάρχει φως, έχουμε μείωση τέτοιων φαινομένων».

Η Ομόνοια δεν είναι τρομακτικός τόπος

Εκτός από τους κατοίκους και τους επιχειρηματίες, πρωτοβουλία για την αναβάθμιση της περιοχής έχουν πάρει και καλλιτέχνες μέσω του UrbanDig Ομοñoια. Πρόκειται για ένα πλέγμα δράσεων μέσω του οποίου άτομα κάθε ηλικίας και προέλευσης χτίζουν ένα κοινό πολιτισμικό αρχείο (γραπτό και οπτικοακουστικό) με ιστορίες της Ομοñoιας του χθες και κυρίως του σήμερα. Επιπλέον, θα επιχειρήσει να συνδέσει τα πολλαπλά επίπεδα της Ομοñoιας, αλλά και τις γειτονικές στοές, εξετάζοντας παράλληλα τον τρόπο με τον οποίο ο δημόσιος χώρος εισχωρεί στον ιδιωτικό, τις σχέσεις που καλλιεργούνται αλλά και επιβάλλονται στην πλατεία ανάμεσα στους εμπόρους, τους θαμώνες και τους περαστικούς της. «Το πλέγμα δράσεων σχετίζεται με την ανάγκη ο κόσμος να ερευνησει τους αστικούς χώρους και τα μυστικά τους μέσω των διηγήσεων» δηλώνει στην FS ο σκηνοθέτης της ομάδας «Οχι παίζουμε» και συντονιστής του project Γιώργος Σαχίνης. Οι διηγήσεις το καλοκαίρι θα καταλήξουν σε μια περιπατητική παράσταση στην πλατεία Ομοñoιας με στόχο να ρίξει φως και σε άλλα πεδία, όπως η έρευνα, ο τουρισμός και η εκπαίδευση. «Η Ομόνοια αποτελεί για εμάς πηγή έμπνευσης, γι' αυτό και είμαστε ακόμη εκεί» αναφέρει ο κ. Σαχίνης. «Αφενός γιατί υπάρχει ένα αφήγημα φόβου και τρόμου σε σχέση με

«Πρέπει να άρουμε το αφήγημα του τρόμου για την Ομόνοια. Η Ομόνοια δεν είναι ένας τρομακτικός τόπος». Γ. Σαχίνης, συντονιστής του project UrbanDig Omonia

Η πλατεία Ομονοίας στα τέλη του 19ου αιώνα ήταν από τις πιο όμορφες περιοχές της Αθήνας, με πολλά κέντρα διασκέδασης, καφενεία, αλλά και μεγάλα ξενοδοχεία, όπως το Μπάγκειον και ο «Μέγας Αλέξανδρος».

«Σιγά σιγά επανέρχεται η εικόνα του 2011-2012. Τα ναρκωτικά έχουν αρχίσει να εξαπλώνονται στην πλατεία, κυρίως είναι οι Αφγανοί που τα διακινούν». Δημήτρης Νικολακόπουλος, συντονιστής της Κίνησης Πολιτών Κέντρου Αθήνας (ΚΙΠΟΚΑ)

την πλατεία και αφετέρου επειδή είναι ένα σημείο όπου βιώνεται έντονα ο δημόσιος χώρος. Εκεί στέκονται ώρες και μέρες ατελείωτες σειρές μεταναστών και προσφύγων, οι οποίοι χρησιμοποιούν τον χώρο σαν στέκι. Εκεί ο δημόσιος χώρος είναι στέκι – κάτι που σπανίζει». Το αρχείο που συλλέγεται από το πλέγμα δράσεων και θα καταλήξει σε παράσταση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, προφορικές μαρτυρίες από τους χρήστες της πλατείας (καταστηματαρχες, περαστικοί, θαμώνες), στοιχεία ροής του κόμβου της Ομόνοιας, εντυπώσεις τοπίου και πολιτισμική δραστηριότητα στον δημόσιο χώρο της Ομόνοιας (χθες και σήμερα). Οι απαραίτητες αλλαγές επικεντρώνονται σε τρία σημεία, όπως εξηγεί ο κ. Σαχίνης. «Πρέπει να άρουμε το αφήγημα του τρόμου για την Ομόνοια. Η Ομόνοια δεν είναι ένας τρομακτικός τόπος. Αυτό είναι τρομερό εμπόδιο για την οικειοποίηση του χώρου. Επίσης, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι για πολύ κόσμο η Ομόνοια είναι πλατεία. Είναι ένας τόπος όπου μαζεύεται κόσμος και περνά την Κυριακή του. Από πολλούς έχει παρεξηγηθεί ότι η Ομόνοια είναι ένας τόπος που δεν έχει αξιοποιηθεί ή δεν χρησιμοποιείται. Η Ομόνοια χρησιμοποιείται και είναι πλατεία, οπότε αυτό αμέσως βγάζει από την αφάνεια αυτού που τη χρησιμοποιούν και που για εμάς καμιά φορά είναι άορατοι. Επιπλέον, στην Ομόνοια, ως χώρος υποδοχής τουριστών λόγω των ξενοδοχείων, καθώς επίσης και μεταναστών και προσφύγων, πρέπει να επιλυθούν κάποια θέματα, όπως αυτό της καθαριότητας. Να δούμε την Ομόνοια ως τόπο υποδοχής, ως το σημείο που για πολλούς ανθρώπους αποτελεί την πρώτη εικόνα της Αθήνας. Και να τους ρωτήσουμε τι λείπει από την Ομόνοια σε αυτή την πρώτη εικόνα». Το UrbanDig Omonia μελετά και την αγορά της Ομόνοιας. «Οι μικρές επιχειρήσεις επηρεάζονται άρδην από τον δημόσιο χώρο σε σχέση με ένα μεγάλο πολυκατάστημα. Από την καθαριότητα

μέχρι μια καμένη λάμπα» καταλήγει ο κ. Σαχίνης. Τις επόμενες μέρες η ομάδα του UrbanDig Omonia προχωρά στην επόμενη φάση «σκαψίματος» της πολυεπίπεδης Ομόνοιας. Στο διάστημα 4-16 Φεβρουαρίου θα πραγματοποιηθεί μια σειρά συνεντεύξεων με εκείνους που εργάζονται και κινούνται στο περιφερειακό κομμάτι της αγοράς, καθώς και με εκείνους που «κατοικούν» το εσωτερικό κομμάτι, σε διαφορετικές ώρες και μέρες, σε μια απόπειρα να «αιχμαλωτιστεί» η Ομόνοια σε όλες τις φάσεις. «Αρχικός στόχος μας είναι να καταλάβουμε από τους χρήστες της πλατείας, τους ανθρώπους της αγοράς της, αλλά και από τη δική μας έρευνα χώρου, τι αρέσει, αλλά και τι χρειάζεται να αλλάξει στην Ομόνοια ως πλατεία και ως αγορά» αναφέρεται στην ανακοίνωση της ομάδας. Οι συνεντεύξεις πρόκειται να γίνουν τόσο με «παραδοσιακό» τρόπο όσο και κατά τη διάρκεια στοχευμένων καλλιτεχνικών και οκπνογραφικών παρεμβάσεων στην πλατεία. Μέρος του υλικού που θα συλλεχθεί αναμένεται να χρησιμοποιηθεί στη δημιουργία της τελικής παράστασης, καθώς και στην ψηφιακή εφαρμογή που ήδη συν-κατασκευάζεται με την ολλανδική ομάδα Company New Heroes (Ιούνιος 2017), η οποία θα συμμετάσχει στις παρεμβάσεις του Φεβρουαρίου μέσω του Bas van Rijsoever. Σημειώνεται ότι το περασμένο φθινόπωρο έλαβε χώρα στην πλατεία Ομονοίας και η ανθοκομική έκθεση. Τα προηγούμενα χρόνια η έκθεση γινόταν στην πλατεία Κοτζιά. Στόχος των διοργανωτών ήταν ο δημότης να επιστρέψει και πάλι στην πλατεία έχοντας μια καλή αφορμή.

Από το χρώμα στο γκρίζο

Η πλατεία Ομονοίας στα τέλη του 19ου αιώνα ήταν από τις πιο όμορφες περιοχές της Αθήνας, με πολλά κέντρα διασκέδασης, καφενεία, αλλά και μεγάλα ξενοδοχεία, όπως το Μπά-

γκειον και ο «Μέγας Αλέξανδρος». Στην Ομόνοια συγκεντρώνονταν η κοσμική και πνευματική ζωή της πόλης. Τα πάθη της πλατείας χάνονται μέσα στα χρόνια. Το 1833 οι αρχιτέκτονες Κλεάνθης και Σάουμπερτ την είχαν σχεδιάσει ως ορθογώνια και η επίσημη ονομασία της ήταν πλατεία Ανακτόρων. Γύρω της θα υπήρχαν τα ανάκτορα με θέα την Ακρόπολη και όλα τα δημόσια κτίρια. Το σχέδιο αυτό δεν εφαρμόστηκε ποτέ. Το νέο σχέδιο προέβλεπε τη δημιουργία μιας μικρής κυκλικής πλατείας με το όνομα πλατεία Όθωνος. Το 1849 με βασιλικό διάταγμα η πλατεία παίρνει σχήμα ορθογώνιο. Το 1862 μετονομάζεται σε πλατεία Ομονοίας – εκεί συγκεντρώθηκαν και έδωσαν όρκο «ομονοίας» οι αρχηγοί των αντίπαλων πολιτικών πλευρών μετά την εκθρόνιση του Όθωνα. Το 1877 φωτίζεται με λάμπες φωταερίου, ενώ ηλεκτροφωτίζεται το 1902. Μέχρι το 1905 οι δρόμοι γύρω της ήταν με χώμα. Τον Ιούνιο του 1930 ο Ελευθέριος Βενιζέλος εγκαινιάζει τον σταθμό του υπόγειου σιδηροδρόμου στην πλατεία Ομονοίας, η οποία είναι πλέον κυκλική. Στο κέντρο της κατασκευάζονται περίπτερα με ανθοπώλες. Το 1934, για να καλυφθούν οι «τρύπες» των εξαερισμών του Ηλεκτρικού, τοποθετούνται περιμετρικά της πλατείας οκτώ κατασκευές γνωστές ως «μούσες της Ομόνοιας». Από το 1954 η πλατεία αποκτά εμπορικό χαρακτήρα. Το 1960 γίνεται η μεγάλη αναδιάταξή της με την τοποθέτηση σιντριβανιών και την απομάκρυνση των ανθοπωλών, ενώ το 1988 τοποθετείται σε αυτήν το άγαλμα του Δρομέα, έργο του γλύπτη Βαρώτσου. Το άγαλμα απομακρύνεται με την έναρξη των εργασιών του μετρό. Η πλατεία ανακαινίζεται πριν από τους Ολυμπιακούς του 2004, αφήνοντας πίσω της έναν οδικό τοιμεντένιο κόμβο και τον «Πεντάκυκλο» του Γιώργου Ζογγολόπουλου.

Από τη σειρά πόστερ με τίτλο «We The People» που σχεδίασε ο street artist Σέπαρντ Φέρι ως διαμαρτυρία για την εκλογή Τραμπ.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΧΩΡΙΣ ΠΑΤΡΙΔΑ

Σύσσωμη η Silicon Valley ενάντια στο διάταγμα Τραμπ.

ΜΑΡΙΑ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

Tο περασμένο Σαββατοκύριακο οι εικόνες από τα αεροδρόμια του κόσμου –κυρίως των ΗΠΑ– θύμιζαν σκηνές από την ταινία «The Terminal», όπου ένας επιβάτης εγκλωβίζεται στο αεροδρόμιο JFK της Νέας Υόρκης, αφού δεν του επιτρέπεται η είσοδος στις ΗΠΑ, ενώ ταυτόχρονα δεν μπορεί να επιστρέψει στη χώρα του εξαιτίας ενός πραξικοπήματος. Η ταινία είναι εμπνευσμένη από αληθινά γεγονότα, τα οποία είδαμε να επαναλαμβάνονται ως έναν βαθμό τις τελευταίες μέρες: υπήκοοι επτά μουσουλμανικών χωρών παρέμειναν εγκλωβισμένοι σε αεροδρόμια των ΗΠΑ, μην μπορώντας να εισέλθουν στη χώρα, παρά το γεγονός ότι είχαν στα χέρια τους βίζα, επαγγελματική ή φοιτητική στις περισσότερες περιπτώσεις.

Οι άνθρωποι που επλήγησαν περισσότερο από το διάταγμα που υπέγραψε ο Αμερικανός Πρόεδρος είναι εργαζόμενοι και φοιτητές από τις επτά «απαγορευμένες» χώρες (Ιράν, Ιράκ, Λιβύη, Σομαλία, Σουδάν, Συρία, Υεμένη), οι οποίοι ζουν πολλά χρόνια στις ΗΠΑ, έχουν δημιουργήσει οικογένεια και ένα ασφαλές και σταθερό επίπεδο ζωής και δεν αναγνωρίζουν άλλη πατρίδα για τον εαυτό τους πέρα από την Αμερική. Οι περισσότεροι «εγκλωβισμένοι» είτε επέστρεφαν από επαγγελματικά ταξίδια είτε είχαν μεταβεί στη γενέτειρά τους για να δουν τους γονείς τους.

Silicon Valley: Γη των μεταναστών

Η Google ήταν η πρώτη που αντέδρασε, καλώντας τα στελέχη της που είναι υπήκοοι κάποιας από τις επτά χώρες και βρίσκονταν εκτός ΗΠΑ για επαγγελματικούς λόγους να επιστρέψουν άμεσα στη βάση τους για να μην αντιμετωπίσουν προβλήματα. Ο ιδρυτής του Facebook Μαρκ Ζάκερμπεργκ έσπευσε να καταδικάσει την απόφαση του Προέδρου και να προειδοποιήσει τους συναδέλφους του στη Silicon Valley ότι ο γενικός αποκλεισμός υπηκόων μουσουλμανικών χωρών θα μπορούσε να καταστρέψει τη «γη της τεχνολογίας», αφού σημαντικός αριθμός υπαλλήλων και μεγάλων στελεχών των εταιρειών είναι μετανάστες προερχόμενοι από ασιατικές χώρες.

Όπως ανέφεραν τα ξένα μέσα ενημέρωσης, τουλάχιστον 187 υπάλληλοι της Google εγκλωβίστηκαν για ώρες σε αεροδρόμια των ΗΠΑ, της Ασίας και της Ευρώπης, όπου δεν τους επέτρεπαν την επιβίβαση στα αεροπλάνα εξαιτίας της απόφασης του Ντόναλντ Τραμπ. Η Google, μεταξύ άλλων, κινητοποίησε δεκάδες δικηγόρους ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ το νομικό team της εταιρείας εργάστηκε όλο το Σαββατοκύριακο για να επιτρα-

Για «επίθεση του Τραμπ στην καρδιά της Silicon Valley» έκανε λόγο το Bloomberg, καθώς ένα ποσοστό της τάξης του 51% των start-ups που αξίζουν δισεκατομμύρια δολάρια έχει ως ιδρυτή τουλάχιστον έναν μετανάστη.

πή στα στελέχη της η είσοδος στη χώρα. Ο συνιδρυτής της εταιρείας Σεργκέι Μπριν –πολιτικός πρόσφυγας που βρήκε καταφύγιο στις ΗΠΑ–, ως συμβολική κίνηση, διαδήλωσε στο αεροδρόμιο του Σαν Φρανσίσκο, ωθώντας τους συναδέλφους του να πράξουν το ίδιο.

Θέμα εθνικού συμφέροντος;

Για «επίθεση του Τραμπ στην καρδιά της Silicon Valley» έκανε λόγο το Bloomberg, καθώς ένα ποσοστό της τάξης του 51% των start-ups που αξίζουν δισεκατομμύρια δολάρια έχει ως ιδρυτή τουλάχιστον έναν μετανάστη. Ο Στιβ Τζομπς της Apple είχε καταγωγή από τη Συρία, ενώ οι διευθύνοντες σύμβουλοι της Microsoft και της Google είναι αμφότεροι από την Ινδία. Σύμφωνα μάλιστα με έρευνα του Εθνικού Ιδρύματος Αμερικανικής Πολιτικής, οι μισές από τις 20 μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας στις ΗΠΑ είτε ιδρύθηκαν είτε διευθύνονται από υπήκοο ξένων χωρών. Είναι εκατοντάδες τα στελέχη που έχουν ακυρώσει ραντεβού με πελάτες τους σε χώρες του εξωτερικού υπό τον φόβο ότι κατά την επιστροφή τους θα τους απαγορευτεί η είσοδος στη χώρα.

Το Bloomberg την περασμένη Δευτέρα μετέδωσε πως η ηγεσία των ΗΠΑ αναμένεται να περιορίσει –ίσως και να καταργήσει– την απόδοση ειδικής επαγγελματικής βίζας την οποία χρησιμοποιούν οι αμερικανικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας προκειμένου να προσλαμβάνουν υπαλλήλους με ιδιαίτερες δεξιότητες. Άλλωστε ο νέος Πρόεδρος των ΗΠΑ έχει δη-

λώσει σε συνεντεύξεις του πως θέλει να δημιουργήσει ένα εργασιακό πλαίσιο όπου οι Αμερικανοί θα έχουν προτεραιότητα στις προσλήψεις ανεξαρτήτως προσόντων, γεγονός που βρίσκει την πολυπολιτισμική Silicon Valley αντίθετη, καθώς τον ρυθμό στην καρδιά της τεχνολογικής επανάστασης δίνουν εργαζόμενοι απ' όλο τον κόσμο που προσλαμβάνονται με γνώμονα τις ικανότητες και τις ιδέες τους και όχι με «πατριωτικά» ή κριτήρια δήθεν εθνικού συμφέροντος. «Αυτή η ηγεσία καλύτερα να σκεφτόταν πώς θα εκπαιδεύονται σωστά οι Αμερικανοί για να αποκτούν δεξιότητες από το να κλείνει τα σύνορά μας» τονίζει στο «Vanity Fair» ο ιδρυτής της εταιρείας software Homebrew. «Οι μετανάστες που έχουν σπουδάσει σε αξιόλογα πανεπιστήμια και εργάζονται στις εταιρείες της Silicon Valley έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη της παγκόσμιας τεχνολογίας και στην εξέλιξη πολλών αμερικανικών εταιρειών, οι οποίες εξαιτίας τους προσφέρουν χιλιάδες θέσεις εργασίας» αναφέρει στο Bloomberg ο Γκάρνι Μπάρτλες, στέλεχος του Brookings Institution.

Συλλογικό μπλόκο στον Τραμπ

Οι μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου υψηλής τεχνολογίας στις ΗΠΑ προσπαθούν να μπλοκάρουν το διάταγμα Τραμπ και κυρίως να αποτρέψουν παρόμοιες κινήσεις του Προέδρου στο μέλλον με τη βοήθεια των νομικών τους τμημάτων και χορηγώντας υπέρογκα ποσά στην αμερικανική Υπηρεσία Προόπισις Ατομικών Δικαιωμάτων, όπως έπραξε η Google, που έδωσε 2 εκατ. δολάρια στην εν λόγω υπηρεσία και 2 εκατ. δολάρια σε ΜΚΟ για τους πρόσφυγες. Το παράδειγμα της ακολουθούν οι Apple, Facebook, E-bay, Airbnb, Twitter και Netflix. Μάλιστα ο Ριντ Χέιστινγκς, διευθύνων σύμβουλος της τελευταίας, έγραψε στο προφίλ του στο Facebook: «Μια πολύ δυσάρεστη εβδομάδα και έχουμε πολλά να δούμε ακόμη, καθώς περισσότεροι από 600.000 ονειροπόλοι που ζουν στις ΗΠΑ θα βρίσκονται σε μόνιμη απειλή. Είναι καιρός να προστατέψουμε τις αξίες της ελευθερίας και της ευκαιρίας εδώ στις ΗΠΑ». Ο ιδρυτής του E-bay Πιερ Ομινιάρ, με καταγωγή από το Ιράν, έκανε λόγο για «αναίτιο φανατισμό».

Οι διοικήσεις όλων των εταιρειών στη Silicon Valley, με πρωτοβουλία της ιντερνετικής GitHub, αναμένεται να συναντηθούν τις επόμενες μέρες, προκειμένου να συζητήσουν την υποβολή μιας από κοινού μήνυσης εναντίον του διατάγματος Τραμπ με την αιτιολογία ότι παραβιάζει τη βασική πολιτική των εταιρειών που αποτελούν την ατμοσφαιρική της τεχνολογικής επανάστασης. Αυτό που φοβούνται περισσότερο είναι οι αναφορές σε ένα έγγραφο του Λευκού Οίκου που διέρρηξε και δημοσιεύτηκε από τους «New York Times» και αναφέρει ότι ο Αμερικανός Πρόεδρος θα περιορίσει ή θα καταργήσει το πρόγραμμα H1 - B, το οποίο αφορά επαγγελματικές άδειες παραμονής και το χρησιμοποιεί κατά κόρον η Silicon Valley προκειμένου να φέρνει στις ΗΠΑ ξένους με ιδιαίτερες ικανότητες από 3 έως 6 χρόνια και με δυνατότητα παράτασης της διαμονής τους. Σύμφωνα με δημοσίευμα του «Independent», οι ΗΠΑ μέσω του προγράμματος H1 - B δίνουν για ταλαντούχους εργαζόμενους περίπου 85.000 βίζες σε ετήσια βάση. Άδειες παραμονής και εργασίας δίνονται και σε όσους αποφοιτούν από πανεπιστήμια των ΗΠΑ. Με αυτό τον τρόπο οι εταιρείες της Silicon Valley ενισχύουν το ανθρώπινο δυναμικό τους, κατανοώντας την παγκόσμια κουλτούρα, καθώς το αντικείμενό τους αφορά όλο τον κόσμο, και λειτουργώντας στη βάση της απόλυτης αξιοκρατίας.

Αυτή η εταιρική κουλτούρα επηρεάζεται από την εκλογή Τραμπ. Σε παλαιότερη συνομιλία που ο Τραμπ είχε με τον δημοσιογράφο και νυν προσωπικό του σύμβουλο Στιβ Μπάνον ο τελευταίος είχε δηλώσει σχεδόν ενοχλημένος που οι «μισοί διευθύνοντες σύμβουλοι στη Silicon Valley είναι Ασιάτες». «Η χώρα είναι κάτι παραπάνω από μια οικονομία, είναι μια κοινωνία πολιτών» είχε επισημάνει ο Μπάνον και δεν είναι λίγα τα μέσα ενημέρωσης που θέλουν τον σύμβουλο του Προέδρου εμπνευστή αυτού του χαοτικού διατάγματος που έφερε τα πάνω κάτω στις ΗΠΑ.

Πριν από μία εβδομάδα η πολιτική κατάσταση στη Γαλλία έμοιαζε απόλυτα ελεγχόμενη. Η κεντροδεξιά είχε επιλέξει τον Φρανσουά Φιγιόν, πρώην πρωθυπουργό επί προεδρίας Σαρκοζί, για να την εκπροσωπήσει στις προεδρικές εκλογές του Απριλίου και οι δημοσκοπήσεις τον εμφάνιζαν να χάνει με μικρή διαφορά στον πρώτο γύρο από τη Μαρίν Λεπέν του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου και να επικρατεί άνετα στον κρίσιμο δεύτερο γύρο με ποσοστό της τάξης του 60%-65%.

Η επικράτηση του Φιγιόν και της κεντροδεξιάς στις προεδρικές εκλογές της Γαλλίας θα ενίσχυε τη δυναμική υπέρ της κ. Μέρκελ και των Χριστιανοδημοκρατών που πηγαίνουν σε κρίσιμες βουλευτικές εκλογές τον Σεπτέμβριο του 2017 και έτσι θα άνοιγε ο δρόμος για την πολιτική επανεκκίνηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, σε κεντροδεξιά βάση.

Επιστροφή στα σκάνδαλα

Ο κ. Φιγιόν κέρδισε με μεγάλη άνεση τις εσωκομματικές εκλογές των Ρεπουμπλικάνων για την ανάδειξη του προεδρικού υποψηφίου εξουδετερώνοντας τον πρώην Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Σαρκοζί και τον πρώην πρωθυπουργό κ. Ζιπέ.

Οι δημοσκοπικοί δεν πρόβλεψαν τη νίκη του στις εσωκομματικές εκλογές, στις οποίες πήραν μέρος 4,4 εκατομμύρια μέλη και υποστηρικτές των Ρεπουμπλικάνων έναντι μόλις 2 εκατομμυρίων που πήραν μέρος στις εσωκομματικές εκλογές του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Αυτό που έμοιαζε ένας δρομολογημένος πολιτικός θρίαμβος δείχνει να μετατρέπεται σε ένα πολιτικό ναυάγιο εξαιτίας της αποκάλυψης ότι ο κ. Φιγιόν απασχολούσε επί σειρά ετών στο πολιτικό του γραφείο τη σύζυγό του Πηνελόπη με κόστος για τον Γάλλο φορολογούμενο που ξεπερνάει τα 500.000 ευρώ. Ο νόμος επιτρέπει την απασχόληση συγγενικών προσώπων στα γραφεία των βουλευτών και πρόκειται για μια ευρύτατα διαδεδομένη πρακτική σε όλους τους πολιτικούς χώρους.

Υπάρχουν όμως δύο βασικές διαφορές στην περίπτωση του κ. Φιγιόν. Η σύζυγός του, με την οποία έχουν αποκτήσει πέντε παιδιά, εμφανιζόταν με δηλώσεις της ότι δεν είχε καμία πολιτική σχέση με τον κ. Φιγιόν. Επομένως η κατηγορία που αντιμετωπίζει ο υποψήφιος της κεντροδεξιάς δεν είναι ότι προσέλαβε τη σύζυγό του στο βουλευτικό του γραφείο αλλά ότι η τελευταία πληρωνόταν χωρίς να εργάζεται και να προσφέρει οποιαδήποτε υπηρεσία. Έχει αρχίσει η δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης και τα πρώτα συμπεράσματα της Δικαιοσύνης, τα οποία πιθανότατα θα ανακοινωθούν αυτή την εβδομάδα, μπορεί να κρίνουν την υποψηφιότητά του.

Έχει επίσης μεγάλη πολιτική σημασία το γεγονός ότι ο κ. Φιγιόν εμφανίζεται στους ψηφοφόρους με ένα πρόγραμμα θαυσιαστικών προδιαγραφών που έχει στόχο να βγάλει τη Γαλλία από την παρακμή των τελευταίων δεκαετιών. Ένας πολιτικός ο οποίος ζητεί την ψήφο του λαού για να μειώσει σταδιακά τον αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων κατά 500.000 και να οργανώσει ένα πρόγραμμα μεγάλης κλίμακας ιδιωτικοποιήσεων δεν μπορεί να δικαιολογήσει αυτό που μοιάζει με αργομοθία της συζύγου του.

Με βάση τα αποτελέσματα των τελευταίων δημοσκοπήσεων, ο κ. Φιγιόν χάνει συνεχώς έδαφος και έχει υποχωρήσει στην τρίτη θέση στον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών, με αποτέλεσμα να μην περνάει στον δεύτερο και τελικό γύρο.

Σταθερά πρώτη στις δημοσκοπήσεις έρχεται η κ. Λεπέν με ένα ποσοστό της τάξης του 25%-27%, στη δεύτερη θέση εμφανίζεται ο ανεξάρτητος, προερχόμενος από την κυβέρνηση Ολάντ-Βαλς αλλά με φιλελεύθερες προδιαγραφές, υποψήφιος κ. Μακρόν με ένα ποσοστό της τάξης του 22% και στην τρίτη θέση ο κ. Φιγιόν με 20% και έντονα πτωχική τάση.

Όλα μπορούν να συμβούν

Στις τάξεις των Ρεπουμπλικάνων προωθείται ήδη η ιδέα της αντικατάστασης του κ. Φιγιόν κατά προτίμηση από τον κ. Ζιπέ ή τον κ. Σαρκοζί. Δυστυχώς, όμως, και οι δύο υποψήφιοι αντικαταστάτες έχουν σημαντικά προβλήματα σε ό,τι αφορά τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Ο κ. Ζιπέ είχε καταδικαστεί

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΛΥΕΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

Η υπόθεση Φιγιόν προσφέρει πολιτικά πλεονεκτήματα στη Λεπέν.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Είναι τέτοια η σύγχυση στη Γαλλία ώστε η κ. Λεπέν αναδεικνύεται σε μία από τις βασικές σταθερές του συστήματος.

Ο Μακρόν και ο Αμόν ενισχύονται δημοσκοπικά, θεωρούνται όμως πολιτικά άπειροι.

στο παρελθόν για κατάχρηση δημόσιας περιουσίας και οι περιπέτειες του κ. Φιγιόν αναμένεται να αναδείξουν τη σκοτεινή πλευρά του διαχειριστικού παρελθόντος του. Όσο για τον κ. Σαρκοζί, έχει πολλά ανοιχτά μέτωπα με τη Δικαιοσύνη και μάλιστα για σημαντικά ποσά, όπως η δαπάνη δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ πάνω από τα όρια που ορίζει ο νόμος κατά τη διάρκεια της τελευταίας αποτυχημένης προεδρικής του εκστρατείας.

Υπάρχει το ιστορικό προηγούμενο του θριάμβου του κεντροδεξιού ηγέτη Ζακ Σιράκ επί του Ζαν Μαρί Λεπέν, πατέρα της Μαρίν Λεπέν, στις προεδρικές εκλογές του 2002. Οι πολίτες είχαν αρνητική άποψη για τον κ. Σιράκ, τον οποίο θεωρούσαν διεφθαρμένο με βάση αμφιλεγόμενες πρακτικές που είχε εφαρμόσει ως δήμαρχος του Παρισιού. Παρ' όλα αυτά, ουσπερρώθηκαν γύρω του στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών με ένα ποσοστό ανώτερο του 80%, για να εξουδετερώσουν την ακροδεξιά απειλή.

Η Μαρίν Λεπέν έχει κρατήσει αποστάσεις από τις πιο ακραίες θέσεις του πατέρα της, τον οποίο έχει απομακρύνει από

τις τάξεις του Εθνικού Μετώπου. Η κοινή γνώμη έχει λιγότερες επιφυλάξεις απέναντί της, ενώ όσο ενισχύεται η εικόνα των κεντροδεξιών ηγετών που είναι βουτηγμένοι σε αμφιλεγόμενες διαχειριστικές πρακτικές, τόσο βελτιώνεται η πολιτική προοπτική της. Το βαρύ πυροβολικό της κ. Λεπέν και του Εθνικού Μετώπου είναι η εργατική τάξη και όσοι έχουν χαμηλό εισόδημα. Ψηφίζουν την ακροδεξιά σε ποσοστό 50%, θεωρώντας ότι το χτύπημα του πολιτικού κατεστημένου, η αποχώρηση της Γαλλίας από την Ε.Ε. και μέτρα τα οποία θα τους προστατέψουν από τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους.

Πρωταγωνιστές χωρίς εμπειρία

Με βάση τα αποτελέσματα των τελευταίων δημοσκοπήσεων, ο μεγάλος κερδισμένος της πολιτικής έκλειψης του κ. Φιγιόν είναι ο 40χρονος κ. Μακρόν, πρώην υπουργός Οικονομικών της σοσιαλιστικής κυβέρνησης, ο οποίος όμως έχει φιλελεύθερη προσέγγιση στα μεγάλα οικονομικά ζητήματα. Ο κ. Μακρόν, πρώην στέλεχος της τράπεζας Ρότσιλντ, εμφανίζεται αντισυμβαμικός και προβάλλει την εικόνα ενός νέου και σύγχρονου πολιτικού που δεν έχει εξαρτήσεις από το κομματικό σύστημα. Το πλεονέκτημά του όμως μπορεί να μετατραπεί σε μειονέκτημα στην πορεία προς τις προεδρικές εκλογές του Απριλίου, εφόσον οι ψηφοφόροι θα πρέπει να εμπιστευτούν έναν πολιτικό που δεν έχει δημιουργήσει έναν πολιτικό μηχανισμό ο οποίος καλύπτει όλη τη Γαλλία και θα μπορεί να συμπληρώσει τη νίκη του στις προεδρικές εκλογές με την επικράτηση στις βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου 2017.

Ο κ. Μακρόν ήταν άγνωστος στο ευρύ κοινό μέχρι το 2014, οπότε προήχθη με απόφαση του Προέδρου Ολάντ από προεδρικός σύμβουλος σε οικονομικά θέματα σε υπουργό Οικονομικών. Άγνωστος στο ευρύ κοινό μέχρι πριν από μερικούς μήνες ήταν και ο κ. Αμόν, θριαμβευτής των εσωκομματικών εκλογών του Σοσιαλιστικού Κόμματος για την ανάδειξη του υποψηφίου του κόμματος για τις προεδρικές εκλογές.

Ο κ. Αμόν προέρχεται από την αριστερή πτέρυγα του Σοσιαλιστικού Κόμματος. Διετέλεσε για μερικούς μήνες υπουργός Παιδείας, θέση από την οποία παραιτήθηκε για να καταγγείλει τη δεξιά στροφή του Προέδρου Ολάντ και της κυβέρνησης Βαλς. Υποστηρίζει θέσεις η εφαρμογή των οποίων θα είχε τεράστιο κόστος για τη γαλλική οικονομία, όπως ο παραπέρα περιορισμός της εργασίμης εβδομάδας από τις 35 στις 32 ώρες.

Οι δημοσκοπικοί δεν είχαν προβλέψει την επικράτηση του κ. Αμόν στις εκλογές του Σοσιαλιστικού Κόμματος. Σήμερα του δίνουν ποσοστά της τάξης του 15%, τα οποία όμως μπορούν να αυξηθούν εντυπωσιακά αν πείσει τον ανεξάρτητο αριστερό υποψήφιο κ. Μελανσόν –ο οποίος καταγράφει διψήφια ποσοστά στις δημοσκοπήσεις– να αποσύρει τη δική του προεδρική υποψηφιότητα.

Σε περίπτωση που ολοκληρωθεί η πολιτική πτώση του κ. Φιγιόν, η κ. Λεπέν θα δείχνει έμπειρη και ισχυρή σε σχέση με τον κ. Μακρόν και τον κ. Αμόν, γεγονός που μπορεί να ανατρέψει τις σε βάρος της εκτιμήσεις για τον δεύτερο κρίσιμο γύρο των προεδρικών εκλογών.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι και η κ. Λεπέν αντιμετωπίζει κατηγορίες για κατάχρηση δημοσίου ευρωπαϊκού χρήματος, εφόσον για μεγάλο χρονικό διάστημα εμφάνιζε τους σοματοφύλακές της και άλλους συνεργάτες της ως συμβούλους της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Με βάση απόφαση των αρμόδιων αρχών πρέπει να επιστρέψει πάνω από 300.000 ευρώ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και γίνονται ήδη οι σχετικές κρατήσεις από τον ευρωβουλευτικό μισθό της. Η διαφορά είναι ότι στο κοινό στο οποίο απευθύνεται η κ. Λεπέν η κατάχρηση δημοσίου ευρωπαϊκού χρήματος μπορεί να αντιμετωπίζεται σαν μια θετική ενέργεια, εφόσον στόχος του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου είναι η αποχώρηση της Γαλλίας από την Ε.Ε. και η διάλυση της τελευταίας.

Η πολιτική αβεβαιότητα που κυριαρχεί στη Γαλλία στέκεται εμπόδιο στην ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών από τον γερμανογαλλικό άξονα στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης των μεγάλων ευρωπαϊκών εκκρεμοτήτων και της επανεκκίνησης της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Σε απόλυτη σύγχυση, αλλά και μπροστά σε μια ακόμη οικονομική αιμορραγία, βρίσκονται εκατοντάδες χιλιάδες ελεύθεροι επαγγελματίες και εργοδότες λόγω του νέου ασφαλιστικού νόμου για τα «μπλοκάκια».

Σε αυτό το τοπίο πολλοί ελεύθεροι επαγγελματίες σπεύδουν να κλείσουν τα βιβλία τους, ώστε να αποφύγουν επιμέρους εισφορές που θεσπίζονται, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι δεν θα αναγκαστούν να τα ανοίξουν και πάλι μεταγενέστερα, για να πληρωθούν είτε οφειλές προηγούμενων ετών είτε νέες δραστηριότητες, ευρισκόμενοι και πάλι αντιμέτωποι με εισφορές. Παράλληλα, υπό τις παρούσες συνθήκες είναι πολύ δύσκολο για μια επιχείρηση ή και έναν αυτοαπασχολούμενο να υπολογίσει πόσα χρήματα και πότε πρέπει να καταβάλει, πολύ δε περισσότερο όταν βάση υπολογισμού θα αποτελέσουν τα εισοδήματα του 2015, από τα οποία στη συνέχεια θα πρέπει να γίνονται συμψηφισμοί επιστροφής ή επιπλέον καταβολών. Επιπρόσθετα, λόγω της τεχνικής αδυναμίας διασταυρώσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΚΑ, ακυρώνεται στην πράξη ο έλεγχος για τη σωστή τήρηση των υποχρεώσεων εργοδοτών και εργαζομένων.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο που δόθηκε στη δημοσιότητα για τις εισφορές που θα πληρώνουν όσοι εργαζόμενοι αμείβονται με «μπλοκάκια», καθορίζεται ως ανώτατο ετήσιο ασφαλιστέο πλαφόν το ποσό των 70.320 ευρώ για όσους χρησιμοποιούν μπλοκάκι και έχουν ετήσια σύμβαση, ενώ για όσους έχουν σύμβαση μικρότερης διάρκειας, δηλαδή μερικών μηνών, το ανώτατο ασφαλιστέο πλαφόν ανά μήνα είναι 5.860,80 ευρώ.

Η εγκύκλιος ορίζει ρητά ότι εφόσον το εισόδημα προέρχεται από την άσκηση διαρκούς –και όχι ευκαιριακής– επαγγελματικής δραστηριότητας, και μόνο από την απασχόληση σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά), προκύπτει ουσιαστικά αποκλειστικότητα ως προς το/τα πρόσωπο/α που αποδέχεται/ονται τις σχετικές υπηρεσίες. Επομένως, επί του εισοδήματος αυτού υπολογίζονται εισφορές ύψους 20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης, κατανεμημένο κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του αντιυμβαλλόμενου.

Εξαιρετικά ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι το υπουργείο πετάει το μπαλάκι στους εργαζόμενους σε περίπτωση που ο εργοδότης αρνηθεί να καταβάλει το μερίδιο των δικών του εισφορών. Ο εργαζόμενος θα πρέπει να κάνει αίτηση στον ΕΦΚΑ και να δηλώσει ότι ο εργοδότης δεν πληρώνει, αλλά μέχρι τότε θα πληρώνει ο πρώτος το σύνολο των εισφορών. Δημιουργείται ουσιαστικά μια «βιομηχανία» αντιπαράθεσης μεταξύ εργαζόμενου και εργοδότη, ωστόσο θεωρείται σίγουρο ότι υπό την απειλή της απόλυσης κανείς δεν θα συγκρούεται και τελικά ο εργαζόμενος θα πληρώνει το σύνολο των εισφορών.

Αναλυτικά, η εγκύκλιος αναφέρει:

1. Πρόσωπα που εντάσσονται στη ρύθμιση Σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016, για τους ελεύθερους επαγγελ-

ΤΑ ΜΠΛΟΚΑΚΙΑ, Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΛΟΥΜ

ΑΝΤΙΟΠΗ ΣΧΟΙΝΑ

ματίες και αυτοαπασχολούμενους που υπάρχουν ή θα υπάγονταν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ και του ΕΤΑΑ, σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις αυτών, όπως ίσχυαν πριν την έναρξη τους στον ΕΦΚΑ, το συνολικό ποσό εισφοράς κύριας σύνταξης, ο τρόπος υπολογισμού, καθώς και ο υπόχρεος καταβολής της εισφοράς, προσδιορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 38 του συγκεκριμένου νόμου, εφόσον το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά).

2. Ποσοστά εισφορών

Ειδικότερα, εφόσον το εισόδημα προέρχεται από την άσκηση διαρκούς –και όχι ευκαιριακής– επαγγελματικής δραστηριότητας, και μόνο από την απασχόληση σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά), προκύπτει ουσιαστικά αποκλειστικότητα ως προς το/τα πρόσωπο/α που αποδέχεται/ονται τις σχετικές υπηρεσίες. Επομένως, επί του εισοδήματος αυτού υπολογίζονται εισφορές ύψους 20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης, κατανεμημένο κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του αντιυμβαλλόμενου. Αντίστοιχα κατανομούνται οι εισφορές υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και οι εισφορές επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ, σε όσες κατηγορίες ασφαλισμένων υφίσταται υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση των κλάδων αυτών (δηλαδή επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ) λόγω της ιδιότητάς τους ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή αυτοαπασχολούμενοι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία και σε

Χιλιάδες ελεύθεροι επαγγελματίες σπεύδουν να κλείσουν τα βιβλία τους, ώστε να αποφύγουν επιμέρους εισφορές που θεσπίζονται.

κάθε περίπτωση οι εισπραττόμενες εισφορές καταβάλλονται στους αρμόδιους κατά περίπτωση φορείς στους οποίους και έχει υπαχθεί ο ασφαλισμένος.

3. Ανώτατη - κατώτατη βάση υπολογισμού εισφορών

Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τις περιπτώσεις που υπάγονται στην οικεία ρύθμιση ελέγχεται σε συνάρτηση με τη διάρκεια της σύμβασης μεταξύ των μερών. Πιο συγκεκριμένα, για όσους έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση της παρ. 9 του άρθρου 39 με ετήσια διάρκεια σύμβασης, κατά τα ως άνω, ισχύει το

ετήσιο ανώτατο όριο των 70.320 ευρώ, ενώ οι οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται στο συνολικό ποσό του δελτίου παροχής υπηρεσιών (ΔΠΥ), ακόμα και αν αυτό υπερβαίνει ανά μήνα το ποσό των 5.860,8 ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι σε κάθε περίπτωση δεν γίνεται υπέρβαση του ανωτάτου ετησίου ορίου. Σε περιπτώσεις συμβάσεων με διάρκεια μικρότερη του έτους, καταβάλλονται οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην κατανομή της συμφωνημένης αμοιβής ανά μήνα, ενώ και το ανώτατο όριο λαμβάνεται υπόψη σε μηνιαία βάση (5.860,80 ευρώ).

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ

Το HEMA-PLEX είναι ένα εξαιρετικό φυσικό προϊόν με συστατικά που έχουν σημαντικό ρόλο κατά της αναιμίας και βελτιώνουν την ποιότητα του αίματος, προσφέροντας μοναδική ενέργεια και ζωτικότητα. Περιέχει χηλικό σίδηρο και άλλα μέταλλα, βιταμίνες B,L-Cysteine, βότανα πλούσια σε αντιοξειδωτικά και πράσινα μέρη φυτών, ιδιαίτερα πλούσια σε κλωροφύλλη και ινσοισοειδή, όπως μπρόκολο, σπανάκι, σπιρουλίνα, κλωρέλλα. Σε ταμπλέτες ή κάψουλες (οι κάψουλες για άτομα, όπως οι αθλητές, που θέλουν άμεση άνοδο του σιδήρου και άμεση οξυγόνωση των ιστών).

Προϊόν Nature's Plus, USA. Εισαγωγή Apollonian Nutrition τηλ. 210 6134604, www.apolloniannutrition.gr

ΜΕ ΑΡΓΟ ΒΗΜΑ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ANTIOPIH ΣΧΟΙΝΑ

Οριακά πάνω από τα 2,3 δισ. ευρώ αναμένεται να κλείσουν, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία, οι άμεσες ξένες επενδύσεις για το 2016, καθώς υπερδιπλασιάστηκαν το δεκάμηνο του 2016 σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2015, από 703 εκατ. ευρώ σε 2,303 δισ. ευρώ.

Σε αυτή την εικόνα σημαντικό ήταν η συμβολή των τομέων τροφίμων, ποτών και βιομηχανικού εξοπλισμού, καθώς σημειώθηκε αύξηση των εξαγωγών που κινείται στο 10%.

Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), οι άμεσες ξένες επενδύσεις σε επίπεδο απόλυτων μεγεθών έπιασαν το νήμα που είχαν αφήσει το 2014, καθώς το εννεάμηνο της περσινής χρονιάς διαμορφώθηκαν σε 1,8 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση της ΤτΕ.

Βέβαια, σημαντικό μέρος αυτών, ήτοι ποσό της τάξης των 415 εκατ. ευρώ, προήλθε από την πώληση δραστηριοτήτων των τραπεζών. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε στη γερμανική Ergo International το 100% της συμμετοχής της στην ΑΤΕ Ασφαλιστική (90 εκατ. ευρώ), ενώ η Eurobank πώλησε στην Costa Luxembourg Sarl (ελέγχεται από τη Fairfax Financial Holdings Limited και την OMERS Administration Corporation) το 80% της συμμετοχής της στη Eurolife ERB Insurance Group A.E. Συμμετοχών έναντι ποσού 325 εκατ. ευρώ.

Εκτός του χρηματοοικονομικού τομέα, η εξαγορά του 51% του ΟΛΠ από την Cosco προς περίπου 280 εκατ. ευρώ βρίσκεται στο «καλάθι» με τις ξένες επενδύσεις του εννεαμήνου του 2016.

Να σημειωθεί για λόγους συγκρισιμότητας ότι το 2014 οι άμεσες ξένες επενδύσεις διαμορφώθηκαν σε επίπεδο εννεαμήνου σε περίπου 1,3 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την ΤτΕ. Λόγω της αλματώδους προόδου της Ελλάδας όσον αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η ΤτΕ εκτιμούσε, τότε, ότι θα καταγραφεί άνοδος της εισροής ξένων άμεσων επενδύσεων κυρίως στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, τα ναυπηγεία, την ενέργεια και τον τουρισμό. Ωστόσο, το 2015, που υπήρξε η πρώτη χρονιά της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, οι αυξητικές τάσεις του 2014 δεν συνεχίστηκαν, με αποτέλεσμα οι άμεσες ξένες επενδύσεις να μειωθούν κατά 262 εκατ. ευρώ.

Εκτιμάται ότι οι επενδύσεις για το σύνολο της χρονιάς 2016

θα είναι βελτιωμένες, μεταξύ άλλων και λόγω της καταβολής από την Apollo Investment Holdings 393,1 εκατ. ευρώ για την απόκτηση του 90% της Αστήρ Παλλάς Βουλιαγμένης.

Παρ' όλα αυτά, οι άμεσες ξένες επενδύσεις παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι η ολοκλήρωση προχωρημένων αποκρατικοποιήσεων έχει μετατεθεί για το πρώτο τρίμηνο του 2016. Αλλά και επενδύσεις όπως το εμπορικό κέντρο Academy Gardens στον Κηφισό –που σχεδιάζει ο ευρωπαϊκός επενδυτικός βραχίονας Blackrock– είναι στάσιμες εδώ και χρόνια.

Στο ναδίρ οι επενδύσεις σε ακίνητα

Νέα πτώση σημείωσαν το 2016 οι επενδύσεις στην ελληνική αγορά επαγγελματικών ακινήτων, παρά τη σημαντική μείωση των τιμών που έχει παρατηρηθεί τα χρόνια της κρίσης. Σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων ακινήτων NAI Hellas, οι επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα στη χώρα μας από τα 1,1 δισ. ευρώ που ήταν το 2014 έπεσαν στα 620 εκατ. ευρώ το 2015 και υπολογίζονται στα μόλις 440 εκατ. ευρώ το 2016.

Πάντως, μετά από σχεδόν μία δεκαετία πτώσης τιμών και μισθωμάτων η ελληνική αγορά παρουσιάζει σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες, που εντοπίζονται κυρίως στην αγορά των ξενοδοχείων αλλά και στα ακίνητα που βρίσκονται πίσω από τα κόκκινα δάνεια των ελληνικών τραπεζών. Αυτό σημειώνει η εταιρεία συμβούλων ακινήτων NAI Hellas στην τελευταία έρευνα για την ευρωπαϊκή αγορά ακινήτων της NAI Global.

Λόγω του υψηλού κινδύνου της ελληνικής οικονομίας η ελληνική αγορά επαγγελματικών ακινήτων παραμένει ενδιαφέρων επενδυτικός προορισμός κυρίως για επενδυτές υψηλού ρίσκου. «Οι υψηλές αποδόσεις που ζητούν οι επενδυτές στην ελληνική αγορά ακινήτων αντικατοπτρίζουν τον υψηλό αντιληπτό κίνδυνο. Σε αυτό συμβάλλουν οι συνεχόμενες αλλαγές του φορολογικού καθεστώτος, η πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα, η έλλειψη ρευστότητας αλλά και η επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων που συνεπάγεται και τη μη ύπαρξη τραπεζικής χρηματοδότησης», σημειώνει η NAI Hellas.

Ενδιαφέρον καταγράφεται και για γραφειακούς χώρους πρώτης κατηγορίας στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, αλλά και για ακίνητα logistics.

Στην αγορά γραφείων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης τα μισθώματα μειώθηκαν από το 2008 κατά περίπου 40%, ωστόσο τα τελευταία δύο χρόνια η αγορά παρουσιάζει σταθεροποι-

Σε πολύ χαμηλό σημείο οι επενδύσεις σε ακίνητα και δη επαγγελματικούς χώρους, παρά τις υψηλές αποδόσεις σε logistics και γραφεία.

τική τάση και αναμένεται σταδιακά να ανακάμψει, δεδομένων και των προβλέψεων για άνοδο του ΑΕΠ και της απασχόλησης το 2017. Οι αποδόσεις που ζητούν οι επενδυτές για πρώτης κατηγορίας γραφειακούς χώρους στην Αθήνα φτάνουν το 8,25%, κατά 2,25% υψηλότερες του ευρωπαϊκού μέσου όρου, που φθάνει το 6%. Οι αποδόσεις για την αντίστοιχη κατηγορία γραφειακών χώρων στη Γενεύη ανέρχονται στο 2,90%, στην Κοπεγχάγη, στη Στοκχόλμη και στο Λονδίνο στο 3,75% και στο Βερολίνο στο 3,9%, ενώ τις υψηλότερες αποδόσεις καταγράφουν η Μόσχα (10,8%) και η Τιφλίδα (10%).

Στην αγορά ακινήτων logistics τα μισθώματα παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, όμως τα ποσοστά πληρότητας, ειδικά για ακίνητα πρώτης κατηγορίας άνω των 5.000 τ.μ., αυξάνονται, καθώς αυξάνεται και η ζήτηση για τέτοιου είδους ακίνητα. Οι αποδόσεις για πρώτης κατηγορίας ακίνητα logistics φτάνουν το 11,50% στην Αθήνα, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να φτάνει το 8,05% και τις χαμηλότερες αποδόσεις να καταγράφονται στο Λονδίνο (4,25%) και στο Βερολίνο (5,40%).

Δεδομένως, ωστόσο, της αναμενόμενης σταθεροποίησης και ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας και της επακόλουθης μείωσης των αποδόσεων, δημιουργούνται ευκαιρίες για σημαντική αύξηση κεφαλαίου για τους επενδυτές που θα προχωρήσουν σήμερα σε μια επένδυση στην Ελλάδα. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι οι αποδόσεις γραφειακών χώρων στην Ελλάδα πριν από το 2008 ήταν κάτω από 6,5% (ήτοι 1,75% χαμηλότερες συγκριτικά με σήμερα), ενώ για τα ακίνητα logistics ήταν κάτω από 9% (ήτοι 2,5% χαμηλότερες συγκριτικά με σήμερα).

Μείωση κατά 6,6% σημείωσαν οι εισπράξεις στον τουρισμό την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2016.

Ρεκόρ αφίξεων

Παρά το ρεκόρ αφίξεων που καταγράφηκε την περασμένη χρονιά στον τουρισμό –περισσότεροι από 27,5 εκατομμύρια τουρίστες επισκέφθηκαν την Ελλάδα το 2016, ήτοι 1,5 εκατομμύρια περισσότεροι σε σχέση με το 2015–, οι εισπράξεις, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, διαμορφώθηκαν στα 13,03 δισ. ευρώ από 13,94 δισ. ευρώ το 2015. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται τόσο στη μείωση κατά 3,3% των εισπράξεων από κατοίκους των χωρών της Ε.Ε.-28, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 9.016 εκατ. ευρώ, όσο και στη μείωση κατά 15% των εισπράξεων από κατοίκους των λοιπών χωρών εκτός της Ε.Ε.-28, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 3.549 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, οι εισπράξεις από τη Γερμανία μειώθηκαν κατά 4,2% και διαμορφώθηκαν στα 2.135 εκατ. ευρώ και οι εισπράξεις από τη Γαλλία μειώθηκαν κατά 25,2% και διαμορφώθηκαν στα 890 εκατ. ευρώ. Οι εισπράξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο επίσης μειώθηκαν, κατά 3,1%, και διαμορφώθηκαν στα 1.943 εκατ. ευρώ. Από τις λοιπές χώρες εκτός της Ε.Ε.-28, αύξηση κατά 3,6% παρουσίασαν οι εισπράξεις από τη Ρωσία, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 431 εκατ. ευρώ, ενώ οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ μειώθηκαν κατά 23,7% και διαμορφώθηκαν στα 713 εκατ. ευρώ. Πάντως, οι μισές απώλειες εσόδων, που ξεπέρασαν το μισό δισ. ευρώ, προήλθαν από τη Γαλλία και τις ΗΠΑ.

Μείωση και στη δαπάνη ανά διανυκτέρευση

Μείωση κατά 8,8% παρουσίασε η δαπάνη ανά διανυκτέρευση, φτάνοντας στα 69 ευρώ (Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2016), από 75 ευρώ που ήταν το αντίστοιχο διάστημα του 2015. Η μέση διάρκεια παραμονής διαμορφώθηκε στις 7,2 διανυκτερεύσεις, μειωμένη κατά 4,9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015 (Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2015: 7,5 διανυκτερεύσεις). Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2016 παρουσίασε αύξηση κατά 1% και διαμορφώθηκε στις 171.754 χιλ. διανυκτερεύσεις. Όσον αφορά τους λόγους του ταξιδιού, ο κύριος όγκος των εισπράξεων σχετίζεται με ταξίδια για προσωπικούς λόγους, των οποίων το μερίδιο στο σύνολο των δαπανών ανήλθε σε 94,7% την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2016, έναντι 95,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2015. Εντός της κατηγορίας των ταξιδιών για προσωπικούς λόγους τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο σύνολο των δαπανών έχουν τα ταξίδια αναψυχής σε ποσοστό 86,3%, ενώ τα ταξίδια για επίσκεψη σε συγγενείς αντιστοιχούν στο 5% του συνόλου και παρουσίασαν αύξηση στις εισπράξεις τους κατά 30,6%. Μείωση κατά 13% παρουσίασαν τα ταξίδια για λόγους υγείας και οι συναφείς εισπράξεις διαμορφώθηκαν στα 27 εκατ. ευρώ. Άνοδο κατά 2% σημείωσαν οι εισπράξεις από ταξίδια για επαγγελματικούς λόγους.

Αυξήθηκαν οι εισπράξεις από κρουαζιέρες

Βάσει της συμπληρωματικής έρευνας που διεξάγει από το 2012 η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2016 καταγράφηκαν 3.400 αφίξεις κρουαζιερόπλοιων, από 3.544 αφίξεις το 2015. Οι συνολικές εισπράξεις από ταξιδιώτες κρουαζιέρας αυξήθηκαν κατά 2,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015 και ανήλθαν στα 429,4 εκατ. ευρώ. Το κυριότερο λιμάνι από πλευράς εισπράξεων κρουαζιέρας είναι το λιμάνι του Πειραιά, με συμμετοχή 44,2% επί του συνόλου. Ακολουθούν το λιμάνι της Κέρκυρας και το λιμάνι της Σαντορίνης με 14,4% και 8,9% των εισπράξεων αντίστοιχα.

53,6 εκατ. επιβάτες στα αεροδρόμια

Την ίδια ώρα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) και του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), ο συνολικός αριθμός των διακινηθέντων επιβατών στα αεροδρόμια το 2016 έφτασε τους 53.637.249, παρουσιάζοντας αύξηση 9,9% σε σχέση με το 2015,

ΑΠΟΓΕΙΩΘΗΚΕ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΜΕΙΩΘΗΚΑΝ ΤΑ ΕΣΟΔΑ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΚΑΛΟΥ

οπότε είχαν διακινηθεί 48.811.600 επιβάτες. Την ίδια ώρα αύξηση κατά 0,6% εμφανίζουν και οι οδικές αφίξεις. Σύμφωνα με την ΥΠΑ, ο συνολικός αριθμός των πτήσεων στα ελληνικά αεροδρόμια ανήλθε στις 461.161 (από τις οποίες 189.710 εσωτερικού και 271.451 εξωτερικού), παρουσιάζοντας αύξηση 3,8% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2015, οπότε είχαν πραγματοποιηθεί 444.249 πτήσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι μόνο τον περασμένο Δεκέμβριο η συνολική επιβατική κίνηση (εσωτερικού-εξωτερικού) αυξήθηκε κατά 14,6%, με 2,2 εκατομμύρια επιβάτες να διακινούνται συνολικά.

Τα τρία πρώτα αεροδρόμια

Στα αεροδρόμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Ηρακλείου καταγράφεται η μεγαλύτερη κίνηση επιβατών και ακολουθούν τα αεροδρόμια των Χανίων και της Ρόδου. Τα παραπάνω παρουσίασαν τη μεγαλύτερη επιβατική κίνηση και τον μήνα Δεκέμβριο. Η ΥΠΑ ανακοίνωσε επίσης ότι το αεροδρόμιο που είχε το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης διακίνησης επιβατών για το δωδεκάμηνο του 2016 (στην κατηγορία των αεροδρομίων με επιβατική κίνηση άνω των 4 εκατομμυρίων) είναι το αεροδρόμιο του Ηρακλείου με άνοδο 13,3%. Στη μεσαία κατηγορία (αεροδρόμια που διακινούν από 1 έως 4 εκατομμύρια επιβάτες ετησίως) την πρωτιά πήρε το αεροδρόμιο της Κέρκυρας με ποσοστό αύξησης 14,4%, ενώ στην αμέσως επόμενη κατηγορία (αεροδρόμια που διακινούν έως 1 εκατ. επιβάτες τον χρόνο) τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση επιβατών είχε το αεροδρόμιο της

Πάρου με ποσοστό 72,2%. «Το ρεκόρ επιβατικής κίνησης που κατέγραψαν τα ελληνικά αεροδρόμια είναι προς όφελος της εθνικής οικονομίας» τόνισε ο διοικητής της ΥΠΑ Κωνσταντίνος Λιντζεράκος σχολιάζοντας τα στοιχεία της επιβατικής κίνησης. Πάντως, για το τρέχον έτος τα πρώτα σημάδια είναι ενθαρρυντικά, καθώς πληροφορίες κάνουν λόγο για σημαντικό αριθμό προκρατήσεων από Γερμανία, Ρωσία και Βρετανία.

Στόχος 35 εκατ. διεθνείς αφίξεις το 2021

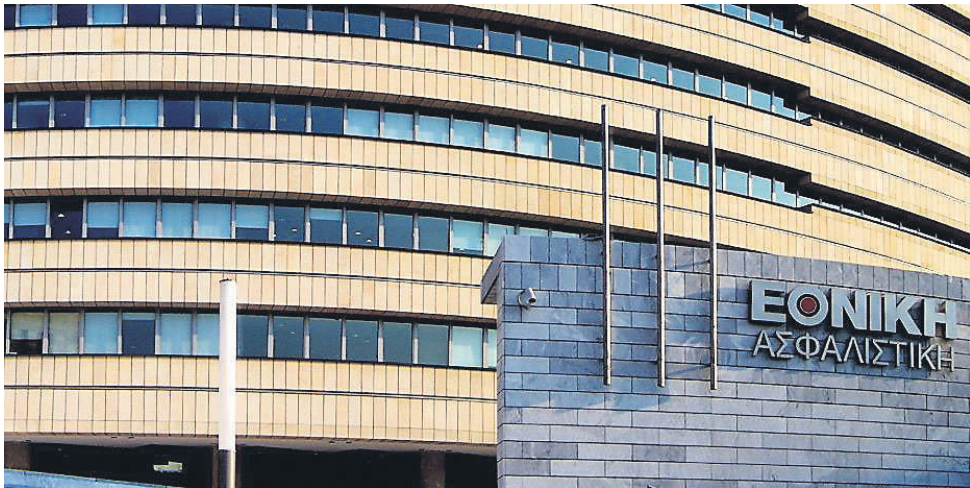
Υπενθυμίζεται ότι ο νέος στόχος του ΣΕΤΕ, όπως αυτός οριοθετήθηκε με σχετική μελέτη της PwC και παρουσιάστηκε το περασμένο φθινόπωρο στο 15ο ετήσιο συνέδριο του ΣΕΤΕ, είναι οι αφίξεις μέχρι το 2021 να ανέλθουν σε 34,8 εκατομμύρια (αεροπορικές, οδικές, κρουαζιέρες), ενώ τα έσοδα εκτιμάται ότι θα ξεπεράσουν τα 20 δισ. ευρώ. Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, όπως είχε δηλώσει από το βήμα του συνεδρίου ο πρόεδρος του συνδέσμου Ανδρέας Ανδρεάδης, είναι «η πολιτική και κοινωνική σταθερότητα και η πραγματοποίηση επενδύσεων ύψους 6,5 δισ. ευρώ από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα στην επόμενη πενταετία».

Γαλλία και ΗΠΑ συνέβαλαν σημαντικά στην απώλεια εσόδων. Και το 2016 επικράτησε η τάση που θέλει τις αφίξεις τουριστών να παρουσιάζουν άνοδο και ταυτόχρονα τις εισπράξεις να μειώνονται.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ AIRBNB

Η κυβέρνηση –υπό την πίεση και των ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων (ξενοδοχεία, δωμάτια, στούντιο κ.λπ.)– επιχειρεί να βρει τη χρυσή τομή για εταιρείες όπως η Airbnb, οι οποίες διευκολύνουν τη βραχυπρόθεσμη μίσθωση ακινήτων μέσω ψηφιακής πλατφόρμας. Οι ξενοδόχοι θεωρούν ότι τέτοιου τύπου επιχειρήσεις κάνουν κακό στις δικές τους (κάποιοι μιλούν ακόμη και για «παραξενοδοχεία»), ωστόσο η πραγματικότητα είναι ότι πλέον αποτελούν δεδομένο. Πρόσφατα δημοσιεύτηκε στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» ο νόμος 4446/2016, όπου με τις διατάξεις του άρθρου 111 εισάγεται σειρά ρυθμίσεων για τη βραχυπρόθεσμη μίσθωση ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού. Σε αδρές γραμμές ο νόμος προβλέπει τη δημιουργία Μητρώου Βραχυχρόνιας Μίσθωσης Ακινήτων, τον περιορισμό των ακινήτων προς μίσθωση, αλλά και του συνολικού χρόνου μίσθωσής τους, τη φορολόγηση του εισοδήματος που παράγει η μίσθωση, καθώς και ελέγχους.

Έξι μνηστήρες για την Εθνική Ασφαλιστική

Εξι είναι οι μνηστήρες που θα κονταροχτυπηθούν για το 75% του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Ασφαλιστικής, με τη διαδικασία να ολοκληρώνεται στα μέσα Μαρτίου. Οι διεκδικητές προέρχονται από εταιρείες και funds από Κίνα, Γερμανία και Ισπανία και αυτή τη στιγμή ελέγχουν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας, με τις τελικές προσφορές να υποβάλλονται μετά τις 20 Φεβρουαρίου, σύμφωνα με εκτιμήσεις.

Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, το τίμημα αναμένεται να κινηθεί από τα 700 εκατ. ευρώ έως και το 1 δισ. ευρώ.

ΟΤΕ: Επιπλέον επενδύσεις 200 εκατ. ευρώ στα νέα δίκτυα

Σε 1,5 δισ. ευρώ αυξάνει ο Όμιλος ΟΤΕ τις επενδύσεις του για την ανάπτυξη δικτύων νέας γενιάς σε σταθερή και κινητή τηλεφωνία την τετραετία 2017-2020. Όπως ανακοίνωσε η διοίκηση του ομίλου, «παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία, ο όμιλος αυξάνει κατά 200 εκατ. ευρώ το επενδυτικό του πλάνο, περνώντας οπτικές ίνες και συμβάλλοντας στην τεχνολογική ανάπτυξη της χώρας. Έχοντας ήδη επενδύσει πάνω από 2 δισ. ευρώ την περασμένη εξαετία, ο όμιλος είναι, με διαφορά, ο μεγαλύτερος επενδυτής σε υποδομές τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνονται οι επιπλέον επενδύσεις του ομίλου για φάσμα και υπηρεσίες τηλεόρασης».

Ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του Ομίλου ΟΤΕ Μιχάλης Τσομάζ δήλωσε σχετικά: «Δημιουργούμε τα δίκτυα του μέλλοντος, που θα καλύψουν τις ανάγκες νοικοκυριών και επιχειρήσεων στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή. Συμβάλλουμε στην εθνική προσπάθεια για ανάκαμψη, αναπτύσσοντας υποδομές που θα δώσουν ώθηση στην ελληνική οικονομία και θα δημιουργήσουν προοπτικές ανάπτυξης. Είναι στρατηγική μας απόφαση να αυξήσουμε τις επενδύσεις μας σε 1,5 δισ. έως το τέλος του 2020, ώστε να πετύχει η χώρα μας τους στόχους που έχει θέσει η Ε.Ε. για την ευρωζωνικότητα. Με την τεχνολογία επιδιώκουμε να φτιάξουμε έναν καλύτερο κόσμο για όλους».

«Επενδύοντας δυναμικά, μέσα στο 2017 ο Όμιλος ΟΤΕ σκοπεύει να αναπτύξει περαιτέρω τα δίκτυα νέας γενιάς, αυξάνοντας την πληθυσμιακή κάλυψη, ενισχύοντας τις ταχύτητες mobile internet και προσφέροντας νέες δυνατότητες και υπηρεσίες» αναφέρεται στην ανακοίνωση.

Στη σταθερή, «ο Όμιλος ΟΤΕ περνάει οπτικές ίνες για να διαθέσει μέσα στη χρονιά υπερυψηλές ταχύτητες στο σταθερό internet μέσω της τεχνολογίας Vectoring, μόλις αυτό επιτραπεί από τη ρυθμιστική αρχή. Ήδη παρέχει πρόσβαση σε ταχύτητες VDSL έως και 50 Mbps στο 46% του πληθυσμού, με την κάλυψη του δικτύου VDSL COSMOTE να αυξάνεται συνεχώς. Τελικός στόχος και αναπόσπαστο μέρος των τεχνολογικών σχεδίων του Ομίλου ΟΤΕ είναι η οπτική ίνα να φτάσει στο σπίτι (Fiber to the Home)».

Στην κινητή, «η πληθυσμιακή κάλυψη του δικτύου COSMOTE 4G ανέρχεται ήδη σε 93%, παραμένοντας Νο1 με μεγάλη διαφορά από τον ανταγωνισμό, και του δικτύου 4G+ σε 82%. Πρόσφατα ο όμιλος έκανε διαθέσιμες στους καταναλωτές, πρώτος στην Ελλάδα και από τους πρώτους στον κόσμο, ταχύτητες έως και 500 Mbps σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και άλλες περιοχές. Χάρη στις επενδύσεις του ομίλου, η επέκταση της υπηρεσίας σε όλη τη χώρα θα προχωρήσει με ταχείς ρυθμούς».

Μέσα στο 2017 «θα ολοκληρωθεί και το έργο Rural Broadband για τη διάθεση ευρυζωνικών υπηρεσιών σε 2.247 απομακρυσμένες περιοχές στη Βόρεια και Νότια Ελλάδα. Το έργο προχωράει με γοργούς ρυθμούς, έχοντας φτάσει ήδη το 90% της κατασκευής του, ενώ ταχύτητες VDSL έως 50 Mbps έχουν ήδη διατεθεί εμπορικά σε πάνω από 250 οικισμούς. Το έργο σχεδίασε η Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων και υλοποιείται μέσω σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) σε συνεργασία με την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.».

Τέλος, «εντός του 2017 αναμένεται να ολοκληρωθεί το μεγάλο έργο μετασχηματισμού του δικτύου σταθερής σε All IP σε όλο το εύρος των υποδομών και των υπηρεσιών του ομίλου. Στόχος του είναι η καλύτερη εμπειρία του πελάτη με την παροχή κορυφαίας ποιότητας IP τηλεφωνίας, high definition (HD) voice και υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, αλλά και η λειτουργική αποδοτικότητα».

Τέλη Μαρτίου οι δεσμευτικές για τον ΟΛΘ

Στις 24 Μαρτίου θα υποβληθούν, εκτός σημαντικού απροόπτου, οι δεσμευτικές προσφορές για το πλειοψηφικό πακέτο του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης (ΟΛΘ), όπως αποφάσισε το διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου Ιδιωτικοποιήσεων (ΤΑΙΠΕΔ).

Σημειώνεται ότι ο διαγωνισμός για τον ΟΛΘ έχει πάρει απανωτές παρατάσεις και σύμφωνα με τον τελευταίο προγραμματισμό του ΤΑΙΠΕΔ οι προσφορές θα υποβάλλονταν στα μέσα Φεβρουαρίου.

Υπενθυμίζεται πως πριν από σχεδόν τρία χρόνια είχαν καταθέσει αρχικό ενδιαφέρον για τον ΟΛΘ οκτώ όμιλοι. Και οι οκτώ είχαν περάσει στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, αλλά είναι άγνωστο πόσοι διατηρούν το ενδιαφέρον τους για τον οργανισμό.

Στη δεύτερη φάση του διαγωνισμού είχαν περάσει η APM Terminals (που διεκδικούσε και τον ΟΛΠ, χωρίς τελικά να υποβάλει δεσμευτική προσφορά), η Deutsche Invest, η Dufenco, η ICTS, η Mitsui, η P&O (ανήκει στον όμιλο της Dubai Ports), η κοινοπραξία των Ρωσικών Σιδηροδρόμων (RZD) με τη ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ και η τουρκική Yilport Holding Inc. Η τελευταία έχει σίγουρα αποσυρθεί, όπως και οι Ρωσικοί Σιδηρόδρομοι και κάποιοι από τους άλλους υποψηφίους. Αν δεν υπάρξει νέα παράταση, στις 24 Μαρτίου θα γνωρίζουμε ποιος πραγματικά ενδιαφέρεται.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ΤΑΙΠΕΔ οι υποχρεωτικές επενδύσεις ορίζονται στα 180 εκατ. ευρώ στην επταετία, ενώ η δυναμικότητα του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων πρέπει να φτάσει τα 500.000 TEUs στα εννέα χρόνια.

ΜΕ ΤΑ «ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ» ΕΦΟΡΜΑ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΓΟΡΕΣ Η CRETA FARMS

ANTIOPIH ΣΧΟΙΝΑ

Με ταχείς ρυθμούς υλοποιείται ο στρατηγικός σχεδιασμός ανάπτυξης της κρητικής αλλαντοβιομηχανίας Creta Farms, η οποία, σύμφωνα με όσα δηλώνει στην FS ο CEO της Κωνσταντίνος Δομαζάκης, αναμένει διψήφια ποσοστά ανάπτυξης μεγεθών στην τρέχουσα χρήση, εφορμά σε νέες αγορές και πρόκειται να λανσάρει σύντομα νέα προϊόντα.

Σε αυτό το πλαίσιο, η εταιρεία το τελευταίο δίμηνο έχει κάνει μπαράζ ανακοινώσεων για την είσοδο των προϊόντων της σε νέες αγορές με πολιορκητικό κριό την παγκόσμια πατέντα «Εν Ελλάδι» και πρόσφατο σταθμό την αγορά της Σερβίας μέσω στρατηγικής συμφωνίας με την Carnex.

Η αλλαντοβιομηχανία των αφών Δομαζάκη, αφού κατέκτησε την αγορά της Αυστραλίας με μια συμφωνία-πρότυπο με τη μέθοδο Supply & Licensing agreement, έβαλε το τελευταίο τρίμηνο σε εφαρμογή το σχέδιο επέκτασης σε νέες ισχυρές αγορές, όπου η κατανάλωση κρέατος και αλλαντικών βρίσκεται σε ανοδική τάση, ανακοινώνοντας από τον Δεκέμβριο μέχρι σήμερα επέκταση σε Βουλγαρία, Ρουμανία και Ισπανία.

Όπως τονίζει στην FS ο CEO της εταιρείας, «οι προσπάθειές μας για την τόνωση των εξαγωγών και την παρουσία μας σε νέες δυναμικές αγορές βρίσκονται σε πολύ καλό σημείο και μέχρι το τέλος του τριμήνου θα μπορούμε να ανακοινώσουμε τουλάχιστον άλλες δύο αγορές».

Η κινητικότητα της εταιρείας στις εξαγωγές φάνηκε άλλωστε περίτρανα και με την τελευταία ανακοίνωση της Creta Farms, που αφορά την είσοδό της στην αγορά της Σερβίας μέσω στρατηγικής συμφωνίας με την Carnex. Η επίσημη ανακοίνωση της συνεργασίας της Creta Farms με την Carnex έγινε στο Business Forum της Σερβίας, μεταξύ των πρωθυπουργών των δύο χωρών και πολλών σημαντικών προσωπικοτήτων της επιχειρηματικής κοινότητας.

Τη συμφωνία αυτή και την προώθηση των προϊόντων θα υποστηρίξουν και οι δύο πλευρές με συγκεκριμένο πλάνο διαφήμισης σε πληθυσμό 7 εκατομμυρίων. Οι εκπρόσωποι των δύο εταιρειών, ο πρόεδρος της Creta Farms Εμμανουήλ Δομαζάκης και ο γενικός διευθυντής της Carnex, Vladista Mladenovic, εξέφρασαν την ικανοποίησή τους ενώνοντας τις δυνάμεις της μεγαλύτερης εταιρείας αλλαντικών στην Ελλάδα και της μεγαλύτερης εταιρείας αγροδιατροφής της

Σερβίας. Συγκεκριμένα, ο τοπικός συνεργάτης στην αγορά της Σερβίας εξυπηρετεί στο σύνολο της αγοράς 20.000 πελάτες, απαρτίζεται 1.000 άτομα προσωπικό και αποτελεί κομμάτι ενός από τους ισχυρότερους επιχειρηματικούς ομίλους της χώρας.

Σταθερός ηγέτης στην αγορά

Στο εσωτερικό της χώρας η Creta Farms είναι η μεγαλύτερη εταιρεία στον χώρο της, καθώς κατέχει μερίδιο 30%, με τον δεύτερο παίκτη στο 20%, και είναι μία από τις ελάχιστες εταιρείες τροφίμων στον πλανήτη που έχουν 17 διεθνείς πατέντες. Χαρακτηριστικό του κόστους που έχουν οι καινοτομίες της είναι ότι η πιστοποίηση κάθε πατέντας παγκοσμίως φτάνει έως και το 1 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα, τα κεφάλαια που δαπανά σε έρευνα για νέα προϊόντα και τεχνολογίες παραγωγής ξεπερνούν τα 5 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση.

Σύμφωνα με τον Κωνσταντίνο Δομαζάκη, η Creta Farms έχει εξαιρετική πορεία, αλλά και μεγάλη αποδοχή από την αγορά, και κατάφερε να απορροφήσει μέσα στο 2015 όλη τη ζημιά από την υπόθεση Μαρινόπουλος, η οποία δημιούργησε σοβαρούς τριγμούς στο λιανεμπόριο: «Εχοντας περάσει τον σκόπελο και "γράψει" όλη τη ζημιά στο 2015, μπήκαμε στη νέα χρονιά με στόχο να έχουμε σημαντική ανάπτυξη μεγεθών, στην οποία ώθηση αναμένεται να δώσουν οι διεθνείς δραστηριότητες. Έτσι, περιμένουμε διψήφια ανάπτυξη κερδών και τζίρου το 2017 και προχωράμε για νέα προϊόντα που θα αλλάξουν τον χάρτη της διατροφής».

Σημειώνεται ότι η πρώτη διεθνής αγορά στην οποία η εταιρεία έχει πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα είναι αυτή της Αυστραλίας, όπου στους πρώτους 18 μήνες που δραστηριοποιείται με 30 προϊόντα πέτυχε πωλήσεις ύψους 50 εκατ. δολαρίων Αυστραλίας.

Στα άμεσα σχέδια της Creta Farms είναι και η είσοδος στις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων και της λεκάνης της Μεσογείου, καθώς και η επέκταση των γραμμών παραγωγής, προσφέροντας 100 νέες θέσεις εργασίας. Τέλος, στόχος είναι και οι μεγάλες αγορές του εξωτερικού μέσω παραχώρησης δικαιωμάτων.

Νέα καινοτόμα προϊόντα

Πρόσφατα η εταιρεία, στο πλαίσιο λανσαρίσματος νέων προϊόντων, παρουσίασε την καινοτόμο σειρά «Mini Εν Ελλάδι»,

Επέκταση σε νέες αγορές, σημαντική ανάπτυξη μεγεθών και λανσάρισμα νέων προϊόντων βλέπει ο CEO της εταιρείας Κωνσταντίνος Δομαζάκης.

που αποτελεί το πρώτο υγιεινό σνακ, ενώ ήδη στην αγορά κυκλοφορεί και χοιρινό κρέας Creta Farms, αρχικά στα My Market και στο δίκτυο Κρητικός. Το συγκεκριμένο χοιρινό προέρχεται από ζωντανά τα οποία έχουν τραφεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μειωθεί το λίπος στη σύσταση του κρέατός τους και να αυξηθούν άλλα ευεργετικά συστατικά.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του σχεδιασμού της εταιρείας για τη μετατροπή της σε εταιρεία τροφίμων προωθείται η παραγωγή διεθνών τυροκομικών από τρίτους, στηριζόμενη στην τεχνογνωσία της Creta Farms για αντικατάσταση μέρους των ζωικών λιπαρών με παρθένο ελαιόλαδο στα πρότυπα της «φέτας» «Μεσογειακή» που παράγει η «Δελφοί» για λογαριασμό της κρητικής εταιρείας. Έτσι, βρίσκεται σε συζητήσεις με ευρωπαϊκές τυροκομικές επιχειρήσεις ώστε να παράγει τσένταρ, γκούντα, ένταμ, μοσαρέλα κ.ά., τα οποία μαζί με τα αλλαντικά «Εν Ελλάδι» μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πίτσες και άλλα σνακ στις παγκόσμιες αγορές.

Δάνειο 15 εκατ. ευρώ από ΕΤΕπ

Στις επιτυχίες της εταιρείας και το δάνειο 15 εκατ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), στο πλαίσιο του πακέτου Γιούνκερ, που εξασφάλισε η κρητική αλλαντοβιομηχανία εγκαινιάζοντας την πρώτη ελληνική επένδυση που εντάσσεται προς χρηματοδότηση. Το δάνειο που, σύμφωνα με πληροφορίες, ανέρχεται σε 15 εκατ. ευρώ θα αξιοποιηθεί για τη χρηματοδότηση της έρευνας, της καινοτομίας και της διεθνούς ανάπτυξης της εταιρείας, στο πλαίσιο της διερεύνησης νέων αγορών και του μετασχηματισμού της σε εταιρεία τροφίμων.

ΝΕΕΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΚΑΛΟΥ

Νέες ψυχοδραστικές ουσίες φαίνεται ότι έχουν μπει στις ζωές των εφήβων σύμφωνα με την Πανευρωπαϊκή Έρευνα στον Σχολικό Πληθυσμό για τη Χρήση Οινοπνευματωδών και Άλλων Εξαρτησιογόνων Ουσιών (έρευνα ESPAD).

Όπως προκύπτει, το κάπνισμα και η κατανάλωση οινοπνευματωδών φαίνεται να μειώνονται στους 15-16χρονους μαθητές. Ωστόσο, υπάρχει ανησυχία για τη χρήση «νέων» ψυχοδραστικών ουσιών (συνθετικών κανναβινοειδών, καθινόνων κ.λπ.) και νέων εξαρτητικών συμπεριφορών στον πληθυσμό αυτόν. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές ανέφεραν χρήση κάποιας παράνομης ουσίας έστω και μία φορά σε ποσοστό 18%. Η κάνναβη αποτελεί την πλέον δημοφιλή παράνομη ουσία, με έναν στους τρεις εφήβους στην Ευρώπη (30%) να θεωρεί «εύκολη» την πρόσβαση σε αυτήν. Την ίδια ώρα οι νέοι φαίνεται να προτιμούν τις «νέες» ψυχοδραστικές ουσίες έναντι ουσιών όπως αμφεταμίνες, «έκσταση», κοκαΐνη ή LSD, καθώς ποσοστό 4% ανέφερε ότι έχει κάνει χρήση έστω και μία φορά. Εν τω μεταξύ, τα μέτρα περιορισμού του καπνίσματος φαίνεται ότι απέδωσαν, καθώς περισσότεροι από τους μισούς μαθητές ανέφεραν ότι δεν έχουν καπνίσει ποτέ. Μείωση παρατηρείται και στο ποσοστό των 16χρονων που έχουν δοκιμάσει οινοπνευματώδη (από 89% σε 81%), με τις μεγαλύτερες μειώσεις να παρατηρούνται μετά το 2003.

Χρήση διαδικτύου: Ανάγκη συστηματικής παρακολούθησης

Οι μαθητές στην Ευρώπη χρησιμοποιούν το διαδίκτυο κατά μέσο όρο 5,8 ημέρες την εβδομάδα. Η χρήση του διαδικτύου για κοινωνική δικτύωση γίνεται περισσότερο από τα κορίτσια συγκριτικά με τα αγόρια (83% και 73%), ενώ περισσότερα αγόρια απ' ό,τι κορίτσια ανέφεραν τη χρήση του για διαδικτυακά παιχνίδια (39% και 7% αντίστοιχα). Σε όλες τις χώρες τα αγόρια ήταν εκείνα που «τζόγαραν» στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια των 12 μηνών πριν από την έρευνα σε ποσοστό 23% έστω για μία φορά και 12% για συχνό τζόγο. Οι υπεύθυνοι του προγράμματος ESPAD εξέφρασαν τις ανησυχίες τους αναφορικά με τη

διείσδυση των διαδικτυακών παιχνιδιών και του τζόγου στις συνήθειες των εφήβων τονίζοντας ότι «προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί σε μέτρα πρόληψης του τζόγου στους εφήβους και σε παρεμβάσεις που αποσκοπούν στον περιορισμό της συνδεδεμένης με αυτόν οικονομικής, ψυχολογικής ή κοινωνικής βλάβης». Η έρευνα ESPAD υλοποιήθηκε το 2015 σε 35 ευρωπαϊκές χώρες (συμπεριλαμβανομένων 24 χωρών της Ε.Ε.) με τη συμμετοχή 96.043 μαθητών. Τα αποτελέσματά της, τα οποία καλύπτουν την τελευταία εικοσαετία, παρουσιάστηκαν το περασμένο φθινόπωρο από το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τα Ναρκωτικά και την Τοξικομανία. Η έκθεση του 2015 εστιάζει ιδιαίτερα στη χρήση των «νέων» ψυχοδραστικών ουσιών, αλλά και στην υπερβολική χρήση του διαδικτύου, στα διαδικτυακά παιχνίδια και στον στοιχηματισμό (τζόγο).

Ακίνδυνη η κάνναβη σύμφωνα με τους Έλληνες μαθητές

Η Ελλάδα συμμετέχει στο ερευνητικό πρόγραμμα ESPAD μέσω του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΨΥ). Όπως προέκυψε, η χώρα μας, συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, παρουσιάζει χαμηλότερα ποσοστά σε όλους τους δείκτες που αφορούν τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, την ηλικία έναρξης και την πρόσβαση στις ουσίες. Εξαιρέση αποτελούν τα υψηλότερα ποσοστά στη χρήση εισπνεόμενων ουσιών και στις αντιλήψεις για «εύκολη» πρόσβαση στα ηρεμιστικά-υπνωτικά φάρμακα. Συγκεκριμένα, περισσότεροι από έναν στους τέσσερις μαθητές (28,6%) θεωρούν «εύκολη» την πρόσβαση σε ηρεμιστικά και υπνωτικά (κυρίως τα κορίτσια). Σχεδόν ένας στους τέσσερις (22,8%) θεωρεί το ίδιο για την κάνναβη (περισσότερο τα αγόρια), ενώ ένας στους επτά (14,2%) θεωρεί «εύκολη» την πρόσβαση σε συνταγογραφούμενα οπιοειδή παυσίπονα (περισσότερο τα κορίτσια). Σε ποσοστά κάτω του 10% αναφέρουν οι μαθητές εύκολη πρόσβαση σε ουσίες όπως η κοκαΐνη, η ηρωίνη, η «έκσταση», οι αμφεταμίνες ή οι μεθαμφεταμίνες. Την ίδια ώρα αυξάνεται διαχρονικά το ποσοστό των εφήβων που θεωρεί «ακίνδυνη» τη χρήση κάνναβης, με έναν στους έντεκα να αναφέρει χρήση κάνναβης έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή. Οι μισοί εξ αυτών (4,6%) επανέλαβαν τη χρήση της ουσίας.

Μείωση στην κατανάλωση οινοπνευματωδών και στο κάπνισμα στους εφήβους. Ανησυχία για τη χρήση «νέων» ψυχοδραστικών ουσιών.

Ηλεκτρονικό τσιγάρο και στους εφήβους

Το 2015 φαίνεται να συνεχίζεται η μείωση που παρατηρείται την τελευταία 15ετία στους περισσότερους από τους δείκτες που αφορούν το κάπνισμα στους 16χρονους μαθητές στην Ελλάδα. Ωστόσο, τα στοιχεία δεν είναι ενθαρρυντικά, καθώς ένας στους τρεις εφήβους δήλωσε ότι κάπνισε το πρώτο του τσιγάρο στην ηλικία των 13 ετών ή και νωρίτερα, ενώ ένας στους εννέα καπνίζει καθημερινά. Η πρωτιά ανήκει στα αγόρια, με το 26,3% να έχει πειραματιστεί με το ηλεκτρονικό τσιγάρο και με έναν στους πέντε να έχει χρησιμοποιήσει ηλεκτρονικό τσιγάρο έστω και μία φορά στη ζωή του. Μάλιστα, με το ηλεκτρονικό τσιγάρο έχουν πειραματιστεί περισσότεροι έφηβοι στον Νομό Θεσσαλονίκης. Σχετικά με τα οινοπνευματώδη ποτά, ένας στους δεκατρείς αναφέρει συχνή κατανάλωση και ένας στους δέκα υπερβολική κατανάλωση. Ποσοστό 9,7% των εφήβων ανέφερε ότι οδήγησε (οκούτερ, μηχανή, αυτοκίνητο ή άλλο μηχανοκίνητο όχημα) μετά από κατανάλωση αλκοόλ, με το 0,9% να εμπλέκεται σε τροχαίο. Ποσοστό 7,3% των εφήβων απάντησε ότι, εξαιτίας της κατανάλωσης οινοπνευματωδών ποτών, είχε σεξουαλική επαφή χωρίς προφυλακτικό.

Πρώτη η Ελλάδα στον τζόγο

Η Ελλάδα βρίσκεται στην πρώτη θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών στον στοιχηματισμό στους 16χρονους, με το υπερδιπλάσιο ποσοστό εφήβων στη χώρα μας να αναφέρει ότι είχε στοιχηματίσει τον τελευταίο χρόνο πριν από τη διεξαγωγή της έρευνας είτε διαδικτυακά είτε σε ειδικούς χώρους στοιχηματισμού. Συγκεκριμένα, ένας στους επτά (14,6%) είχε παίξει-στοιχηματίσει χρήματα τουλάχιστον δύο φορές τον μήνα, δώδεκα μήνες πριν από την πραγματοποίηση της έρευνας. Από την αξιολόγηση των απαντήσεων των εφήβων σε ειδική κλίμακα για την πιθανή εξάρτησή τους από τον στοιχηματισμό προέκυψε ότι ένας στους δώδεκα βρίσκεται σε κίνδυνο για παθολογική ενασχόληση, ενώ σε ποσοστό 2,9% θα μπορούσαν να θεωρηθούν ήδη παθολογικοί «παίκτες». Όσον αφορά τη χρήση διαδικτύου, οι έφηβοι στην Ελλάδα χρησιμοποιούν το διαδίκτυο κατά μέσο όρο 5,8 ημέρες την εβδομάδα, όσο δηλαδή και στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών. Ωστόσο, συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, οι έφηβοι στην Ελλάδα ανέφεραν σε χαμηλότερα ποσοστά συχνή χρήση του διαδικτύου για διαδικτυακά παιχνίδια, αγοραπωλησίες και αναζήτηση πληροφοριών, και σε υψηλότερα ποσοστά για το «κατέβασμα» διαδικτυακού υλικού (μουσική, ταινίες). Σχολιάζοντας τα ευρήματα της έκθεσης, η ομότιμη καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και επιστημονική υπεύθυνη της έρευνας ESPAD στο ΕΠΨΥ Άννα Κοκκέβη τόνισε ότι «τα ευρήματα της έρευνας ESPAD θέτουν προκλήσεις στις ευρωπαϊκές χώρες –και ιδιαίτερα και στη χώρα μας– τις οποίες οφείλουμε να λάβουμε σοβαρά υπόψη και να αναπτύξουμε εγκαίρως τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης». Η Πανελλήνια Έρευνα στον Μαθητικό Πληθυσμό για τη Χρήση Εξαρτησιογόνων Ουσιών και Άλλες Εξαρτητικές Συμπεριφορές (έρευνα ESPAD) πραγματοποιήθηκε το 2015 σε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα 3.202 μαθητών ηλικίας 16 ετών (μαθητές της Α' Λυκείου) από 175 σχολεία της χώρας. Οι μαθητές συμπλήρωσαν ανώνυμο ερωτηματολόγιο μέσα στην τάξη έπειτα από σχετική άδεια του υπουργείου Παιδείας.

ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΑΝΑΖΗΤΕΙΤΑΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΨΗ ΔΑΠΑΝΗ ΣΤΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

ΑΛΕΞΙΑ ΣΒΟΛΟΥ-ΝΑΝΟΥ

Με το ταμείο να είναι... μείον στον προϋπολογισμό για τη φαρμακευτική δαπάνη, ο Σύνδεσμος Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδας (ΣΦΕΕ) αναζητά πλέον στις Βρυξέλλες εκείνο το «φάρμακο» που θα καταστήσει βιώσιμο το ετοιμόρροπο σύστημα υγείας της πατρίδας μας και θα προασπίσει το αναφαίρετο δικαίωμα όλων των πολιτών στην περιθαλψη. Στη διακομματική συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν από λίγες μέρες μετά από πρωτοβουλία του ΣΦΕΕ, τέθηκαν στο τραπέζι η αναγκαιότητα χάραξης εθνικής στρατηγικής με επίκεντρο τον ασθενή και η διαμόρφωση κοινού ευρωπαϊκού

πλαίσιο στα κρίσιμα προβλήματα της φαρμακευτικής πολιτικής, ώστε να οικοδομηθούν δίκαια και βιώσιμα δημόσια συστήματα υγείας. Στη συζήτηση, όπου συμμετείχε και ο ευρωβουλευτής της ΝΔ Γιώργος Κύρτος, ο πρόεδρος του ΣΦΕΕ Άκης Αποστολίδης επισήμανε πως ο προϋπολογισμός για τη δημόσια φαρμακευτική δαπάνη είναι ανεπαρκής. Όπως ο ίδιος είπε λίγες μέρες αργότερα, κατά την κοπή της πίτας του ΣΦΕΕ πίσω στην Αθήνα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας (ΕΣΔΥ), απαιτούνται επιπλέον 300 εκατ. ευρώ – πάνω από το ασφυκτικό ταβάνι των 1,945 δισ. ευρώ – για να καλυφθούν οι φαρμακευτικές ανάγκες των πολιτών. Παράλληλα, ο κ. Απο-

«Ο προϋπολογισμός για τα φάρμακα είναι ανεπαρκής. Απαιτούνται επιπλέον 300 εκατ. ευρώ για να καλυφθεί το κενό». Άκης Αποστολίδης, πρόεδρος του ΣΦΕΕ

στολίδης πρόταξε την επιτακτική ανάγκη εφαρμογής και υλοποίησης των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη διασφάλιση πρωτίστως του δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στις θεραπείες τους όταν τις χρειάζονται. Η εφαρμογή ενός εθνικού σχεδίου για την υγεία, με εθνική συνεννόηση για την υλοποίηση των απαραίτητων δομικών μεταρρυθμίσεων και την αξιοποίηση χρήσιμων και δοκιμασμένων εργαλείων, όπως η ηλεκτρονική συνταγογράφηση, τα θεραπευτικά πρωτόκολλα, τα μητρώα ασθενών και η εξαίρεση από την εξωνοσοκομειακή δαπάνη των εμβολίων, είναι πλέον μονόδρομος για να γυρίσει η χώρα σελίδα στην υγεία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ Ε-ΦΑΡΜΟΓΗ ΞΕΚΙΝΑ ΔΩΡΕΑΝ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

Πρωτοπορεί η πατρίδα μας αποκτώντας πρώτη στην Ευρώπη έναν δωρεάν «e-σύμβουλο» για τη διαχείριση της φαρμακοθεραπείας των πολιτών – ήδη παρέχεται πιλοτικά από τα δέκα πρώτα φαρμακεία της γειτονιάς και σε λίγο καιρό θα παρέχεται από τα 10.000 φαρμακεία της επικράτειας. Η πρώτη e-εφαρμογή διαχείρισης της φαρμακοθεραπείας που απευθύνεται σε όλους τους πολίτες μέσα από τον φαρμακοποιού τους ονομάζεται «Take care» και ουσιαστικά ξεκινά δωρεάν την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας στο φαρμακείο. Το «Take care» είναι μια web και mobile based εφαρμογή που περιλαμβάνει μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, προσβάσιμη από κάθε φαρμακείο μέσω δωρεάν εγγραφής, η οποία επικοινωνεί με το αντίστοιχο mobile application για τον ασθενή-χρήστη, που επίσης είναι δωρεάν. Έτσι, το «Take care» συνδέεται με το κινητό τηλέφωνο, ενημερώνει για αλληλεπιδράσεις των φαρμάκων και ειδοποιεί τον χρήστη για το πότε πρέπει να παίρνει τα φάρμακά του. Όπως επισημαίνει στην FS ο Κωνσταντίνος Λουράντος, πρόεδρος του

Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου (ΠΦΣ): «Λόγω της εσφαλμένης λήψης φαρμάκων και των ανεπιθύμητων ενεργειών και αλληλεπιδράσεων των φαρμακευτικών σκευασμάτων, 194.500 Ευρωπαίοι χάνουν κάθε χρόνο τη ζωή τους, ενώ το κόστος της μη συμμόρφωσης των πολιτών στη φαρμακευτική αγωγή ανέρχεται σε 125 δισ. ευρώ στην Ε.Ε. Το πρόβλημα της συμμόρφωσης στην αγωγή δεν είναι βέβαια ελληνικό φαινόμενο, με το 50% των Βρετανών να μη λαμβάνει σωστά τα φάρμακά του». Από την πλευρά του, ο καρδιολόγος Δημήτρης Ρίκτηρ, διευθυντής της Β' Καρδιολογικής Κλινικής της Ευρωκλινικής Αθηνών, καταγράφει τη σημασία της ελλιπούς συμμόρφωσης

«194.500 Ευρωπαίοι χάνουν ετησίως τη ζωή τους από την εσφαλμένη λήψη φαρμάκων, με την έλλειψη συμμόρφωσης να κοστίζει 125 δισ. ευρώ». Κωνσταντίνος Λουράντος, πρόεδρος του ΠΦΣ

στη φαρμακευτική αγωγή: «Όταν οι καρδιαγγειακοί ασθενείς παίρνουν σωστά τα φάρμακά τους, μειώνεται κατά 20% η θνητότητα από τις καρδιαγγειακές παθήσεις. Έρευνες στην Ελλάδα δείχνουν ότι η συμμόρφωση των Ελλήνων ασθενών είναι απογοητευτική. Για παράδειγμα, έναν μήνα μετά το έμφραγμα το 30% των ασθενών με στεφανιαία νόσο κόβει τουλάχιστον ένα φάρμακο, ενώ έναν χρόνο μετά το έμφραγμα το 50% των ασθενών κόβει φάρμακα, την ώρα που η στεφανιαία νόσος σκοτώνει ετησίως 56 εκατομμύρια ανθρώπους».

ΤΟ 30% ΤΩΝ ΚΑΡΚΙΝΩΝ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΜΕ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

«Με μια στρατηγική πρόληψης χαμηλού κόστους, που αφορά τη διατροφή, το 30% των περιστατικών καρκίνου μπορεί να αποφευχθεί. Σε μια εποχή τόσο επίδουνα δύσκολη για το κράτος μας, η πρόληψη πρέπει να πάψει να αποτελεί το παραπαίδι των υπηρεσιών υγείας και να γίνει το επίκεντρό τους» επισημαίνει ο πρόεδρος της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας (ΕΑΕ) Ευάγγελος Φιλόπουλος, προσθέτοντας πως για κάθε 1 δολάριο που επενδύεται στην πρόληψη εξοικονομούνται 10 δολάρια σε έξοδα θεραπείας. Ανήμερα της Παγκόσμιας Ημέρας Καρκίνου, η ΕΑΕ, με σύνθημα «Υγεία και Σωματική Άσκηση», οργανώνει δύο εκδηλώσεις, στην πλατεία στο Μοναστηράκι και στο Golden Hall (11:00-16:00), προωθώντας τον υγιεινό τρόπο ζωής. Την ίδια ώρα η

Μονάδα Χειρουργικής Ημερήσιας Νοσηλείας του ογκολογικού νοσοκομείου «Ο Άγιος Σάββας» αποχαιρέτά το κεντρικό κτίριο του νοσοκομείου μετά από 11 χρόνια λειτουργίας, έχοντας προσφέρει νοσηλεία και χειρουργικές επεμβάσεις σε 14.200 ογκολογικούς ασθενείς, και συνεχίζει εγκαταστάζοντας το Κέντρο Ημερήσιας Νοσηλείας «Νίκος Κούρκουλος». Η πρώτη επέμβαση, από την οποία είναι και η φωτογραφία, έγινε ήδη στο ΚΗΝ «Νίκος Κούρκουλος», στέλνοντας το μήνυμα πως σε δύσκολους καιρούς ο Έλληνας ασθενής μπορεί να λάβει καλύτερη φροντίδα.

«ΜΠΟΡΟΥΜΕ» ΝΑ ΤΑΪΣΟΥΜΕ 18.000 ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ

Στην Ελλάδα της κρίσης η επισιτιστική ανασφάλεια λαμβάνει εφιαλτικές διαστάσεις, με χιλιάδες ανθρώπους να αγωνιούν αν θα έχουν αύριο φαγητό, αν θα μπορέσουν να ταΐσουν τα παιδιά τους. Απάντηση στις αγωνίες τους δίνουν οι κοινωνικές κουζίνες, όπου εθελοντές μαγειρεύουν νόστιμα σπιτικά φαγητά, και με τη βοήθεια της οργάνωσης «Μπορούμε» 18.000 μερίδες καλομαγειρεμένου φαγητού φτάνουν καθημερινά σε συμπολίτες μας οι οποίοι έχουν χάσει τη δυνατότητα να ζουν αξιοπρεπώς. Η δράση αυτή ξεκίνησε το 2011 με την προσφορά 12 τυροπιτών στους «νεο-άθλιους» των Αθηνών και, όπως εξηγεί ο συνιδρυτής της οργάνωσης Αλέξανδρος Θεοδωρίδης, μέχρι σήμερα το «Μπορούμε» έχει μοιράσει 11 εκατομμύρια μερίδες φαγητού. «Φαγητό που χορταίνει όχι μόνο το στομάχι αλλά και την ψυχή των ανθρώπων» επισημαίνει η καταξιωμένη σεφ Αργυρώ Μπαρμπαρίγου. Πλάτη σε αυτή την κοινωνική πρωτοβουλία βάζουν η Knorr και η Ελαΐς - Unilever Hellas, προσφέροντας για το 2017 350.000 μερίδες φαγητού μαζί με 50.000 προϊόντα της εταιρείας σε πέντε κοινωνικές κουζίνες και ενισχύοντας παράλληλα οικονομικά το έργο του «Μπορούμε».

PYROXIL

η εξέλιξη στα καυσόξυλα...

ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΑ ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ

Το πρώτο εργοστάσιο αποξήρανσης καυσόξυλων στην Ελλάδα

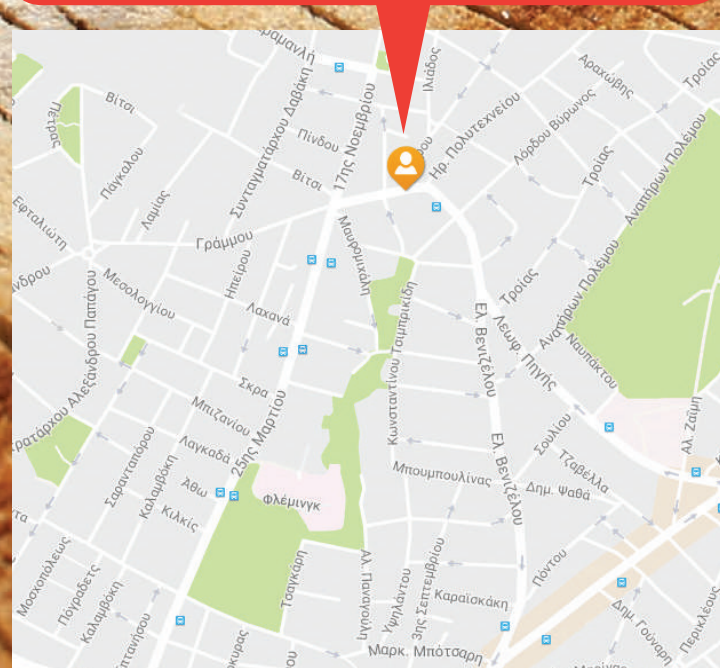
- ❖ έχουν υποστεί επεξεργασία ξήρανσης
- ❖ είναι πιστοποιημένα σύμφωνα με τα πρότυπα DIN51718, ASTM D 1102-84, CEN/TS 14918:2005 Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου-Εργαστήριο Ποιοτικού Ελέγχου
- ❖ έχουν πλούσια καύση
- ❖ δε μολύνουν την ατμόσφαιρα στο σπίτι σας και τη διατηρούν υγιεινή και καθαρή.
- ❖ δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον με καπνό και αιθαλομίχλη

Η απόδοση των καυσόξυλων της PYROXIL είναι διπλάσια από τα υπόλοιπα, που δεν έχουν υποβληθεί στη διαδικασία αποξήρανσης. Το ξύλο αποδίδει 4494 Kcal/kg βάση της πιστοποίησης, εξασφαλίζοντας άμεσα την απαραίτητη ζέση, σε αντίθεση με τα ξύλα της αγοράς που, λόγω της υγρασίας που περιέχουν, πρέπει πρώτα να στεγνώσουν και μετά να καούν με αποτέλεσμα να μειώνεται η θερμιδική απόδοσή τους.

Η τιμή διάθεσης των καυσόξυλων της **PYROXIL** είναι σχεδόν ίδια με τις τιμές των άλλων καυσόξυλων της αγοράς, με επιπλέον χαρακτηριστικά, την διπλάσια θερμαντική αξία και την μηδενική εκπομπή ρύπων στο περιβάλλον μέσα και έξω από το σπίτι.

Λ. Πηγής 59 Μελίσσια

Μπορείτε να πάρετε ακόμα κι ένα σακί αποξηραμένα καυσόξυλα.

Με λίγα χρήματα, μεγάλη ενέργεια.

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΑ

Επισκευθείτε μας να σας ενημερώσουμε

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ 10 ΣΑΚΙΑ

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε το www.pyroxil.gr.

Εναλλακτικά μπορείτε να καλέσετε στο **210 6122202** ή στο **210 3466996** (09:00-17:00)

ΣΕ ΕΞΑΡΣΗ Η ΕΠΟΧΙΚΗ ΓΡΙΠΗ – 36 ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΚΑΛΟΥ

Σε υψηλά επίπεδα παραμένει η δραστηριότητα της γρίπης στην Ελλάδα, κάτι που αναμένεται να συνεχιστεί και το επόμενο διάστημα, σύμφωνα με το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ).

Όπως ανακοίνωσε το Κέντρο, από τον Οκτώβριο μέχρι σήμερα έχουν χάσει τη ζωή τους από επιπλοκές της γρίπης 36 άτομα και μόνο το 22% ήταν εμβολιασμένο.

Πρόκειται για 21 άνδρες και 15 γυναίκες, με εύρος ηλικιών από 38 έως 92 έτη. Τα 35 (97,2%) από τα 36 προαναφερθέντα κρούσματα ανήκαν σε κλινική ομάδα υψηλού κινδύνου, για την οποία συστήνεται εμβολιασμός για την εποχική γρίπη, και εξ αυτών εμβολιασμένοι ήταν οι 7 (20%). Οι 29 θάνατοι αφορούσαν ασθενείς που νοσηλεύτηκαν σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και οι 7 θάνατοι ασθενείς χωρίς νοσηλεία σε ΜΕΘ.

Συνολικά έχουν καταγραφεί 168 σοβαρά κρούσματα εργαστηριακά επιβεβαιωμένων γρίπης, εκ των οποίων τα 156 νοσηλεύτηκαν σε ΜΕΘ. Πρόκειται για 104 άνδρες και 52 γυναίκες, με εύρος ηλικιών από 1 έως 98 έτη. Τα 147 (94,2%) από τα 156 προαναφερθέντα σοβαρά κρούσματα με νοσηλεία σε ΜΕΘ ανήκουν σε κλινική ομάδα υψηλού κινδύνου και εξ αυτών εμβολιασμένοι ήταν οι 34 (23,1%).

Όσον αφορά τα κρούσματα χωρίς νοσηλεία σε ΜΕΘ, πρόκειται για 6 άνδρες και 6 γυναίκες, με εύρος ηλικιών από 71 έως 95 έτη. Τα 11 (91,7%) από τα 12 προαναφερθέντα σοβαρά κρούσματα ανήκουν σε κλινική ομάδα υψηλού κινδύνου και εξ αυτών εμβολιασμένοι ήταν οι 2 (18,2%).

Στο διάστημα 16-22 Ιανουαρίου στα Εργαστήρια Αναφοράς Γρίπης ελέγχθηκαν για ιούς γρίπης συνολικά 310 κλινικά δείγματα, όλα από νοσοκομεία. Τα 164 εξ αυτών ήταν θετικά για ιούς γρίπης – συγκεκριμένα τα 156 ήταν τύπου Α και τα 8 τύπου Β. Το ΚΕΕΛΠΝΟ υπενθυμίζει ότι κατά την περίοδο αυξημένης κυκλοφορίας του ιού της γρίπης συστήνεται η έγκαιρη χορήγηση αντικών σε ασθενείς με σοβαρή συμπτωματολογία, κυρίως στα άτομα με παράγοντες κινδύνου για επιπλοκές από τη γρίπη, ανεξαρτήτως του ιστορικού εμβολιασμού, χωρίς να είναι αναγκαία η εργαστηριακή επιβεβαίωση της γρίπης.

Απαραίτητος ο εμβολιασμός

Το ΚΕΕΛΠΝΟ, εκτός από τους βασικούς κανόνες υγιεινής, τονίζει ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να προστατευτεί κάποιος από τη γρίπη είναι ο έγκαιρος εμβολιασμός. Συστήνεται να γίνεται κάθε χρόνο κατά τους μήνες Οκτώβριο-Νοέμβριο, αλλά μπορεί να συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου γρίπης. Το εμβόλιο της γρίπης δεν προφυλάσσει από άλλες ιώσεις, όπως το κοινό κρυολόγημα, παρά μόνο από τους συγκεκριμένους ιούς της γρίπης που περιέχονται σε αυτό. Επιπλέον, υπάρχει ένα ακόμη εμβόλιο που έχει σχέση με λοιμώξεις του αναπνευστικού και δρα κατά του μικροβίου που λέγεται πνευμονόκοκκος, το οποίο ευθύνεται για σημαντικό ποσοστό περιστατικών με πνευμονία. Αυτό ενδείκνυται να το κάνουν άνθρωποι άνω των 65 ετών. Αν όμως ο γιατρός το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να το συστήσει και σε ασθενείς μικρότερης ηλικίας, όταν αυτοί πάσχουν από συ-

γκεκριμένα χρόνια νοσήματα. Σύμφωνα με τους επιστήμονες, το εμβόλιο είναι απολύτως ασφαλές.

Μέτρα προστασίας από τη γρίπη

Αξίζει να σημειωθεί ότι η παρακολούθηση του νοσήματος στην Ελλάδα δείχνει ότι η δραστηριότητα της εποχικής γρίπης συνήθως κορυφώνεται τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο. Πέραν του εμβολιασμού, που αποτελεί πρώτο και κύριο μέτρο, οι επιστήμονες επισημαίνουν τη σημασία της τήρησης των κανόνων υγιεινής. Συγκεκριμένα, συστήνουν να πλένουμε συχνά τα χέρια μας και να καλύπτουμε το στόμα και τη μύτη με χαρτομάντιλο και όχι με την παλάμη μας, όταν βήχουμε ή φτερνιζόμαστε. Επίσης, να μην αγγίζουμε το στόμα, τη μύτη ή τα μάτια, να αποφεύγουμε κλειστούς και μη σωστά αεριζόμενους χώρους, και όταν αρρωστήσουμε, να παραμένουμε σπίτι, μακριά από το σχολείο ή την εργασία. Σημειώνεται ότι η γρίπη μεταδίδεται εύκολα, κυρίως με σταγονίδια που μεταφέρονται με τον βήχα, αλλά και με το φτέρνισμα.

Από τους 35 που ανήκαν σε ομάδα υψηλού κινδύνου, μόλις οι 7 είχαν εμβολιαστεί.

Αντιμετώπιση

Για την αντιμετώπιση των συμπτωμάτων συνήθως χορηγούνται αντιπυρετικά. Ωστόσο, υπάρχουν και αντικά φάρμακα, τα οποία συμβάλλουν ώστε να γίνει πνιότερη η ασθένεια και περιορίζουν την πιθανή εμφάνιση επιπλοκών. Για να είναι όμως αποτελεσματική η αντική προστασία, θα πρέπει η θεραπεία να αρχίσει μέσα στις δύο πρώτες ημέρες των συμπτωμάτων.

Κινήσεις Πολιτών
για τη Σοσιαλδημοκρατία

META

Οι «Κινήσεις Πολιτών για τη Σοσιαλδημοκρατία» και οι «Μεταρρυθμιστές της Αριστεράς» σας προσκαλούν, την **Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου 2017** στις **6 μ.μ.** στο **Gazarte** (Βουτάδων 34, ΜΕΤΡΟ Κεραμεικός), στη συζήτηση με θέμα:

Η προοδευτική παράταξη σε Ελλάδα και Ευρώπη έχει μέλλον, αν κοιτάζει στο μέλλον

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

- * **Παναγιώτης Ιωακειμίδης**, Μέλος της Συντονιστικής Γραμματείας των «Κινήσεων Πολιτών για τη Σοσιαλδημοκρατία», που συμμετέχουν στη «Δημοκρατική Συμπράταξη»
- * **Σπύρος Λυκούδης**, Βουλευτής Α' Αθηνών με το ΠΟΤΑΜΙ, επικεφαλής της πολιτικής κίνησης «Μεταρρυθμιστές της Αριστεράς»

ΣΥΝΤΟΝΙΖΕΙ ο **Ηλίας Κανέλλης**
ΕΡΩΤΟΥΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΝ ο **Παντελής Καψής** και η **Αγγελική Σπανού**
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ από συμμετέχοντες

SUPER LEAGUE ΟΠΩΣ ΕΣΤΡΩΣΑΝ, ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ

Αν κάτι κατέδειξε η μεταγραφική περίοδος του Ιανουαρίου που μόλις ολοκληρώθηκε, είναι πως ο Ολυμπιακός έχει τις προϋποθέσεις ώστε να διατηρηθεί σε απόσταση ασφαλείας από τους εγχώριους ανταγωνιστές του και πως από τους άλλους τρεις ο ΠΑΟΚ είναι η ομάδα που έχει πλέον τη δυναμική να ολοκληρώσει επιτυχημένα τη σεζόν.

Ανώμαλη προσγείωση

Αντιθέτως, στην πιο δύσκολη κατάσταση βρίσκεται ο Παναθηναϊκός, με έναν απογοητευμένο και αποτραβηγμένο από το προοικνίο ιδιοκτήτη, να κόβει απ' όπου μπορεί προκειμένου να εξασφαλίσει την αδειοδότησή του. Η επιλογή να εμπιστευτεί απόλυτα τον Στραματοσί και να του ικανοποιήσει όλα τα καλοκαιρινά χατίρια αποδείχθηκε καταστροφική. Οικονομικό άνοιγμα, αγωνιστική αποτυχία, οι οπαδοί στράφηκαν εναντίον του. Στη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου αποχώρησαν πέντε από τα μεταγραφικά αποκτήματα του καλοκαιριού, οι Ιμπάρμπο, Λεντέσμα, Σάμπα, Ιβανόφ, Γουακάσο, όλοι βασικοί στο πρώτο στάδιο της σεζόν και με «βαριά» συμβόλαια. Την ίδια ώρα ο Παναθηναϊκός πρέπει να έρθει σε διακανονισμό με παίκτες και ομάδες στις οποίες οφείλει χρήματα από συμβόλαια και μεταγραφές και γενικά καλείται να πληρώσει τα λάθη του. Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα λαθεμένων επιλογών είναι ο Ζιλμπέρτο Σίλβα, ο οποίος ήρθε, δεν του δόθηκαν ποτέ ουσιαστικές αρμοδιότητες, πληρώθηκε και αποχώρησε. Από τις μεταγραφές που χρειαζόταν ο Ουζουνίδης δεν έγιναν καν οι απολύτως απαραίτητες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα του Μασούντ. Ο Παναθηναϊκός απέκτησε στην αρχή των μεταγραφών τον Κουρμπέλι σε μια θέση όπου ουσιαστικά δεν υπάρχει άλλος και στο τέλος τον Κλωναρίδη, τον οποίο είχε διώξει ο Στραματοσί. Το μεγάλο ερώτημα πλέον είναι πόσο μπορεί να βελτιώσει ο Ουζουνίδης μια ομάδα απογοητευμένη από την εξέλιξη της σεζόν, με βασικές ελλείψεις στο ρόστερ της και με τα οικονομικά προβλήματα και την αβεβαιότητα για το μέλλον να βαραίνουν σε επικίνδυνο βαθμό το κλίμα.

Ελπίζει σε καλύτερες μέρες

Για την ΑΕΚ το σίγουρο είναι πως βγαίνει από τη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου σε σαφώς καλύτερη κατάσταση απ' ό,τι μπήκε σε αυτήν. Ο Χιμένεθ έχει ξεκινήσει με θετικά αποτελέσματα, ενώ αποκτήθηκαν πέντε παίκτες που αναμένεται να λύ-

σουν προβλήματα. Αποκτήθηκε ένας κεντρικός αμυντικός, ο Βράνιες, προκειμένου να καλυφθεί το κενό που άφησε ο Λέσκοτ, ένας αριστερός μπακ, ο Βινίσιους, ένας μεσοεπιθετικός, που μέχρι στιγμής δεν έχει δείξει κάτι το ιδιαίτερο βέβαια, ο Αϊντάρεβιτς, και, το κυριότερο, εμπλουτίστηκε η ελλιπίς επιθετική γραμμή της ομάδας, τόσο με τον Αραούχο όσο και με τον νεαρό Μελκιάτ. Ο Αραούχο, βάσει των προδιαγραφών του, είναι ένας επιθετικός που δεν είχε στο ρόστερ της η ΑΕΚ τα τελευταία χρόνια και αναμένεται να βοηθήσει πολύ σε ένα πρωτάθλημα όπου ένας καλός, γκολτζής επιθετικός μπορεί εύκολα να κάνει τη διαφορά. Ο δε Βράνιες είναι ένας γρήγορος στη σκέψη και στα πόδια αμυντικός που θα δέσει καλά με τον Τσιγκρίνκι και θα προσφέρει σιγουριά στο κέντρο άμυνας της ΑΕΚ. Συνεπώς η ΑΕΚ διόρθωσε βασικές ανορθογραφίες του ρόστερ της, η καλή διάθεση και η αισιοδοξία δείχνουν να έχουν επιστρέψει τόσο στην ομάδα όσο και στις τάξεις των οπαδών, αλλά για να αλλάξει σημαντικά τη μοίρα της στο υπόλοιπο της σεζόν θα πρέπει να τη βοηθήσουν και τα αποτελέσματα. Και ο Φεβρουάριος είναι γεμάτος δύσκολα ματς και ντέρμπι.

Μπήκαν οι βάσεις

Εκείνος που βρίσκεται στην καλύτερη αγωνιστική κατάσταση απ' όλους αυτή την εποχή είναι ο ΠΑΟΚ. Παίζει πολύ καλό ποδόσφαιρο, κερδίζει και έχει χτίσει ένα καλό σερί, με 11 νίκες στα τελευταία 12 παιχνίδια, πετυχαίνοντας 30 γκολ και έχοντας δεχτεί μόλις δύο. Ένα σερί που, σε συνδυασμό με τα προβλήματα των υπολοίπων, τον έφερε στη δεύτερη θέση, ισόβαθμο με τον Πανιώνιο, παρ' ό,τι ξεκίνησε με -3 βαθμούς, οι οποίοι συνδυάστηκαν με πολλούς χαμένους βαθμούς στο πρώτο μισό της σεζόν. Η εξέλιξη του ΠΑΟΚ τη φετινή σεζόν αποτελεί και ένα μήνυμα προς τον Ιβάν Σαββίδη: είναι η πρώτη φορά που δεν παρασύρθηκε από την πίεση των αρνητικών αποτελεσμάτων, στήριξε τον προπονητή του χωρίς παρεμβάσεις και «καπελώματα» και πλέον δείχνει πως θα ανταμειφθεί, κερδίζοντας, αν όχι δημιουργώντας, έναν καλό προπονητή και χτίζοντας επιτέλους μια ομάδα η οποία μπορεί να αποτελέσει τον κορμό των επόμενων ετών.

Στη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου ο ΠΑΟΚ έχασε έναν σημαντικό ποδοσφαιριστή, τον Γκάρνι Ροντρίγκεζ, ωστόσο αναπλήρωσε και με το παραπάνω το κενό. Απέκτησε δύο καλούς επιθετικούς, τους Πρίγιοβιτς και Πέδρο Ενρίκε, οι οποίοι ανεβάζουν το επίπεδο της αποτελεσματικότητάς του στο σκοράρισμα, συμπληρώνοντας την τριάδα των μεταγραφών του με

τον ποιοτικό μεσοεπιθετικό του Παναθηναϊκού Ουάρντα. Αναμφίβολα ο ΠΑΟΚ είναι το μεγάλο φαβορί για το... πρωτάθλημα της δεύτερης θέσης, τόσο στην κανονική περίοδο όσο και στα πλέι οφ. Ακόμη περισσότερο, έχει δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ώστε το καλοκαίρι να μην πάει σε μία ακόμη ολική ανακατασκευή αλλά απλώς να ενισχύσει ποιοτικά μια ήδη καλή και πετυχημένη ομάδα.

Ιδανική διαχείριση

Σε ό,τι αφορά τον πρωταθλητή των χειμερινών μεταγραφών, αυτός είναι αναμφίβολα ο Ολυμπιακός. Όχι φυσικά για τους παίκτες που πήρε αλλά, το σημαντικότερο, για τους παίκτες που πούλησε, κυρίως τον Μιλιβόγεβιτς, ο οποίος συνεχίζει στην Κρίσταλ Πάλας, με τον Ολυμπιακό να βάζει στα ταμεία του 16 εκατ. ευρώ. Το πρώτο εντυπωσιακό στοιχείο είναι ότι ο Ολυμπιακός έχει πάρει τα τελευταία χρόνια 30 εκατ. ευρώ από πωλήσεις παικτών που αγωνίζονται στην ίδια θέση. Την αρχή έκανε ο Φέισα με 4,5 εκατ. ευρώ, ο αντικαταστάτης του Σάμαρς πωλήθηκε έναντι 10 εκατ. ευρώ και ο Μιλιβόγεβιτς, που αντικατέστησε τον Σάμαρς, πωλήθηκε 16 εκατ. ευρώ. Το ακόμη πιο εντυπωσιακό είναι πως φέτος ο Ολυμπιακός έχει βάλει στα ταμεία του από μεταγραφές περίπου 40 εκατ. ευρώ, κυρίως από τις πωλήσεις των Μιλιβόγεβιτς, Μαζουάκου, Πουλιδίου, Ντουρμάζ, Ρομπέρτο, ανεβάζοντας σε πάνω από 120 εκατ. ευρώ τα μεταγραφικά έσοδα επί Μαρινάκη, ποσό απλησίαστο από οποιαδήποτε άλλη ομάδα ή προηγούμενη διοίκηση του Ολυμπιακού. Από την άλλη πλευρά, έχει ξοδέψει φέτος περίπου 12,5 εκατ. ευρώ για την ενίσχυσή του. Ταυτόχρονα, σε μια μέτρια κατά τα άλλα σεζόν, έχει ουσιαστικά εξασφαλίσει το πρωτάθλημα από τον Ιανουάριο, βρίσκεται στους 32 του Europa League και τον Ιανουάριο απέκτησε τους παίκτες που ζήτησε ο Μπέντο ώστε να εκπληρώσει καλύτερα τα «θέλω» του η ομάδα, δηλαδή δύο ισορροπημένους πλάγιους μπακ, έναν αριστερά (Σιοκό) και έναν δεξιά (Παρέδες), και έναν επιθετικό με διαφορετικά χαρακτηριστικά, τον Ανοαριφάρντ.

Το καθοριστικό βέβαια είναι πως ο Ολυμπιακός, σε μια χρονιά που έχασε τα έσοδα των ομίλων του Champions League, έχει ενεργητικό 27,5 εκατ. ευρώ από το μεταγραφικό πάρε δώσε, διατηρώντας παράλληλα την ποιοτική διαφορά που τον χωρίζει από τους υπολοίπους, έστω και όχι στον ίδιο βαθμό με προηγούμενες χρονιές. Συνεπώς ο Ολυμπιακός διαχειρίστηκε ιδανικά, σε διοικητικό επίπεδο, μια σεζόν που ξεκίνησε πολύ άσχημα, βάζοντας τις βάσεις ώστε να ξεκινήσει και την επόμενη αν όχι τις επόμενες χρονιές με σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των υπολοίπων.

Κάθε εβδομάδα η Free Sunday, σε συνεργασία με το εξειδικευμένο πάνω στο Στοιχημα site www.betarades.gr, σας ενημερώνει διεξοδικά με μοναδικό στόχο το... ταμείο.

Betarades.gr

Πέντε παιχνίδια έχει επιλέξει η ομάδα του Betarades.gr από το «δαιδαλώδες» κουπόνι αυτής της εβδομάδας. Ξεχωρίζουν το σπουδαίο ματς στην Ιταλία, ανάμεσα στη Γιουβέντους και την Ίντερ, η κόντρα της περσινής πρωταθλήτριας Λέστερ με τη Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ στην Αγγλία, ενώ τρεις ακόμη προτάσεις προκύπτουν από Σούπερλιγκ, Ισπανία και Γαλλία.

Ξεκινάμε με το ντέρμπι στην Ιταλία, ανάμεσα στη Γιουβέντους και την Ίντερ. Η «Μεγάλη Κυρία» βαδίζει προς την κατάκτηση ενός ακόμη τίτλου και φέτος. Βρίσκεται στην κορυφή της βαθμολογίας, στο +4 από τη 2η Ρόμα, ενώ εντός έδρας είναι πανίσχυρη. Συγκεκριμένα, στο γήπεδό της έχει 11 νίκες σε ισάριθμα ματς για το πρωτάθλημα, έχει πετύχει 29 τέρματα και έχει δεχτεί μόλις έξι! Οι «νερατζούρι» είναι ένας καθ' όλα αξιόλογος αντίπαλος, αλλά η Γιουβέντους έχει τον τρόπο να παίρνει κάθε παιχνίδι, ιδιαίτερα μπροστά στο κοινό της. Θα επιλέξουμε τον άσο σε συνδυασμό με το Under 3.5 γκολ, σε απόδοση 2.35, μια και δεν περιμένουμε το σκορ να πάρει μεγάλες διαστάσεις, από τη στιγμή που πρόκειται για ντέρμπι.

Σκοράρουν στο Λέστερ

Συνεχίζουμε με Πρέμιερ Λιγκ και τον αγώνα Λέστερ - Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ. Η περσινή πρωταθλήτρια βρίσκεται, πλέον, αντιμέτωπη με το φάσμα του υποβιβασμού. Μετά από 23 αγωνιστικές η απόστασή της από την «επικίνδυνη» ζώνη είναι μόλις δύο βαθμοί και αγνοεί τη νίκη στα τέσσερα τελευταία ματς πρωταθλήματος -τα τρία από αυτά εκτός έδρας-, μην έχοντας καταφέρει να σκοράρει σε κανένα από αυτά. Αντιλαμβάνεται, επομένως, κανείς ότι έχει φτάσει σε οριακό σημείο και από δω και πέρα κάθε παιχνίδι θα είναι σημαντικό. Υποχρεωμένες οι «αλεπούδες» να κυνηγήσουν το «τρίποντο», αλλά και η ομάδα του Μουρίνιο επίσης «καίγεται» για βαθμούς μετά την... γκέλα στο «Ολντ Τράφορντ» με τη Χαλ (0-0). Και οι δύο ομάδες διαθέτουν ποιότητα, δεν θα ασχοληθούμε με τον τελικό νικητή, ωστόσο θεωρούμε ότι αμφότερες μπορούν να πετύχουν από ένα τέρμα. Θα επιλέξουμε, λοιπόν, το Goal/Goal, σε απόδοση 2.00.

Συνεχίζουμε με Σούπερλιγκ και τον αγώνα ΑΕΚ - Βέροια. Ο

ΕΓΚΥΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ BETARADES.GR

Παίρνει το ντέρμπι η Γιουβέντους..

Μανόλο Χιμένεθ δεν έχει... μαγικό ραβδάκι, αυτό είναι βέβαιο, ωστόσο μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα έχει κατορθώσει να αντιστρέψει το κλίμα στα αποδυτήρια. Η Ένωση είναι αήττητη εδώ και τέσσερα παιχνίδια σε όλες τις διοργανώσεις, με τρεις νίκες και μία ισοπαλία, δεν έχει δεχτεί γκολ σε κανένα από αυτά τα ματς, ενώ μεσοβδόμαδα «διέλυσε» με 6-0 τον Λεβαδειάκο, παίρνοντας την πρόκριση για την προημιτελική φάση του Κυπέλλου Ελλάδος. Η Βέροια δύσκολα θα καταφέρει να προβάλει αντίσταση, η ΑΕΚ είναι το απόλυτο φαβορί, στοιχηματικά, όμως,

αξίζει να ασχοληθούμε με το Over 2.5 γκολ, σε απόδοση 1.80.

«Καίγεται» η Χιχόν

Μία ακόμη πρόταση προκύπτει από την Ισπανία και συγκεκριμένα από το παιχνίδι Χιχόν - Αλαβές. Μεγάλης σημασίας η αναμέτρηση για τους γηπεδούχους, καθώς κάθε απόλεια βαθμών από δω και πέρα τους φέρνει όλο και πιο κοντά στην παρακάτω κατηγορία. «Must win» το ματς για τη Χιχόν, θεωρούμε ότι μπορεί να πάρει τη νίκη απέναντι στην Αλαβές, με τον άσο να παίζεται στο 2.30. Τέλος, θα μας απασχολήσει ο αγώνας Τουλούζ - Ανζέ, για το γαλλικό πρωτάθλημα. Καμία από τις δύο ομάδες δεν διανύει την καλύτερή της περίοδο και είναι σχεδόν ισοδύναμες. Ωστόσο, οι φιλοξενούμενοι δείχνουν στα τελευταία παιχνίδια πως αρχίζουν να συνέχονται και αξίζει να τους στηρίξουμε, επιλέγοντας το X2 σε απόδοση 1.81.

Αυτές ήταν οι προτάσεις του Betarades.gr για τα παιχνίδια της Κυριακής. Εσείς μην ξεχνάτε ότι στο Betarades.gr μπορείτε να βρείτε προτάσεις για live betting όλη τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου, αλλά και τις υπόλοιπες ημέρες της εβδομάδας με έντονη δράση.

05/02

15:00	ΑΕΚ - Βέροια	Over 2.5	1.80
16:00	Τουλούζ - Ανζέ	X2	1.81
17:15	Χιχόν - Αλαβές	1	2.30
18:00	Λέστερ - Μάντσεστερ Γ.	Goal/Goal	2.00
21:45	Γιουβέντους - Ίντερ	1 & Under 3.5	2.35

ΠΙΝΑΚΑΣ
ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ

Goal Tips

- *Η Γιουβέντους έχει δεχτεί μόλις ένα τέρμα στους πέντε πιο πρόσφατους αγώνες που έδωσε στο γήπεδό της για το πρωτάθλημα. Υποδέχεται την Ίντερ, η οποία προέρχεται από 3/4 εκτός έδρας No Goal σε επίπεδο πρωταθλήματος.
- *2-3 γκολ ήταν το σύνολο τερμάτων και στα έξι πιο πρόσφατα εκτός έδρας ματς της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ για την Πρέμιερ Λιγκ. Αυτή την αγωνιστική το σύνολο του Μουρίνιο αντιμετωπίζει εκτός έδρας την περσινή πρωταθλήτρια Λέστερ.
- *Το Over 2.5 γκολ έχει επιβεβαιωθεί και στα τέσσερα τελευταία παιχνίδια της Μάντσεστερ Σίτι για την Πρέμιερ Λιγκ, στα τρία πιο πρόσφατα σημειώθηκαν τέσσερα τέρματα ακριβώς! Την Κυριακή (05/02) οι «πολίτες» υποδέχονται τη Σουόνσι, η οποία προέρχεται από 11 διαδοχικά Over 2.5 σε επίπεδο πρωταθλήματος.
- *Το Goal/Goal σε συνδυασμό με το Over 2.5 γκολ έχει επιβεβαιωθεί και στα πέντε τελευταία εντός έδρας παιχνίδια της Σπόρτινγκ Χιχόν, σε Πριμέρα Ντιβιζιόν και Κύπελλο. Αυτή την εβδομάδα υποδέχεται την Ντεπορτίβο Αλαβές για την 21η αγωνιστική της Α' Ισπανίας.
- *Το No Goal έχει επιβεβαιωθεί και στα πέντε πιο πρόσφατα ματς της Άιντραχτ Φρανκφούρτης για την Μπούντεσλίγκα. Αυτή την εβδομάδα υποδέχεται την Ντάρμστατ.

Seri Tips

- *Νικηφόρα για τη Γιουβέντους και τα 11 ματς που έχει δώσει φέτος στο γήπεδό της σε επίπεδο Serie A. Αυτή την εβδομάδα η «Μεγάλη Κυρία» υποδέχεται την Ίντερ.
- *Αήττητη η ΑΕΚ φέτος στην έδρα της, σε 11 παιχνίδια για τη Σούπερλιγκ και το Κύπελλο έχει απολογισμό έξι νίκες και πέντε ισοπαλίες. Την Κυριακή (05/02) υποδέχεται τη Βέροια για τη 19η αγωνιστική του πρωταθλήματος.
- *11 νίκες έχει πανηγυρίσει ο ΠΑΟΚ στα 12 τελευταία παιχνίδια του σε όλες τις διοργανώσεις, έχει πηχθεί μόνο από τον ΠΑΣ Γιάννινα στην Τούμπα. Ο «δικέφαλος» υποδέχεται την Κυριακή (05/02) τον Αστέρα Τρίπολης για τη Σούπερλιγκ.
- *Χωρίς νίκη η Τουλούζ στους πέντε πιο πρόσφατους αγώνες της για τη Ligue 1 (0-1-4). Στους τέσσερις πιο πρόσφατους έχει υποστεί ισάριθμες ήττες, χωρίς να έχει καταφέρει καν να σκοράρει! Την Κυριακή (05/02) υποδέχεται την Ανζέ.
- *Αήττητη η Σεβίλλη στα πέντε τελευταία ματς που έχει δώσει στο γήπεδό της, σε όλες τις διοργανώσεις, με απολογισμό τέσσερις νίκες και μία ισοπαλία. Και στα πέντε αξίζει να σημειωθεί ότι επιβεβαιώθηκε το Goal/Goal σε συνδυασμό με το Over 2.5.

Head 2 Head

- *Το Goal/Goal σε συνδυασμό με το Over 2.5 γκολ έχει επιβεβαιωθεί και στους έξι τελευταίους αγώνες μεταξύ Θέλτα και Ρεάλ Μαδρίτης, σε όλες τις διοργανώσεις. Οι τρεις από αυτούς, μάλιστα, διεξήχθησαν φέτος, ένας για το πρωτάθλημα και δύο για το Κύπελλο. Οι δύο ομάδες αναμετρώνται την Κυριακή (05/02) στο «Μπαλαϊδός» για την 21η αγωνιστική της Πριμέρα Ντιβιζιόν.
- *Στα 11/13 πιο πρόσφατα ματς μεταξύ Γιουβέντους και Ίντερ, σε όλες τις διοργανώσεις, το σύνολο τερμάτων ήταν 2-3 γκολ. Η επόμενη αναμέτρηση μεταξύ των δύο ομάδων θα διεξαχθεί την Κυριακή (05/02), στο πλαίσιο της 23ης αγωνιστικής της Serie A.
- *Αήττητη η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ στα πέντε τελευταία παιχνίδια που έχει δώσει με αντίπαλο τη Λέστερ, ανεξαρτήτως έδρας και διοργάνωσης. Και στα πέντε, μάλιστα, έχει επιβεβαιωθεί το Goal/Goal, με τους «κόκκινους διαβόλους» να έχουν κερδίσει στα τρία από αυτά. Η Λέστερ υποδέχεται τη Γιουνάιτεντ την Κυριακή (05/02) για την 24η αγωνιστική της Πρέμιερ Λιγκ.
- *Η ΑΕΚ έχει κερδίσει και στα εννέα τελευταία ματς που έχει δώσει με αντίπαλο τη Βέροια, ανεξαρτήτως έδρας. Η Ένωση υποδέχεται την Κυριακή (05/02) την ομάδα από την Ημαθία στο ΟΑΚΑ για τη 19η αγωνιστική της Σούπερλιγκ.

POWERED BY **AUTO**
FREE **SUNDAY**

ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ ΤΟ ΝΕΟ SEAT IBIZA

Το νέο Ibiza θα κυκλοφορήσει στην ελληνική αγορά αυτό το καλοκαίρι με όπλο του την αλά Leon σχεδίαση και, όπως πάντα, με καλή σχέση αξίας-τιμής.

Tο νέο Seat Ibiza είναι το πρώτο μοντέλο του VW Group που θα βασιστεί σε μια νέα πλατφόρμα, πάνω στην οποία θα πατήσουν τα μελλοντικά supermini και τα μικρά SUV του ομίλου. Τώρα, η 5η γενιά χαρακτηρίζεται από φρέσκια σχεδίαση (παρόλο που δεν έχει κάτι το ριζοσπαστικό), η οποία παραπέμπει ευθέως στο Leon, και μια πιο ευρύχωρη καμπίνα.

Η τελευταία επιβεβαιώνεται από την αύξηση του πλάτους (+8,7 εκ.) και από το μακρύτερο μεταξόνιο (+9,5 εκ.), παρόλο που το νέο Ibiza έχει χαμηλώσει (μόλις 1 κλστ.) και κοντύνει (2 κλστ.) ελάχιστα. Ενδεικτικό των μεγαλύτερων χώρων είναι το πορτμπαγκάζ που προσφέρει 63 περισσότερα λίτρα (συνολικά 355), πάντοτε σε σχέση με το απερχόμενο Ibiza.

Οι περισσότεροι κινητήρες προέρχονται από την υπάρχουσα γκάμα, περιλαμβά-

νοντας τον τρικύλινδρο 1.0 TSI (με 95 και 115 ίππους) και τον ντίζελ 1.6 TDI (με 80, 95 και 110 άλογα), ενώ οι χαμηλότερες σε ισχύ εκδόσεις συνδυάζονται με 5άρια μηχανικά κιβώτια (με 6άρια οι ισχυρότερες). Πρεμιέρα στη Seat κάνει ο νέος 1.5 TSI των 150 ίππων (διαθέσιμος από τα τέλη του 2017) που προαιρετικά θα συνδυάζεται και με αυτόματο DSG-7. Από πλευράς εξοπλισμού, υπάρχουν όλα τα νέα συστήματα άνεσης και ασφάλειας, με τις βασικές εκδόσεις να έχουν touch-screen 5 ιντσών και τις top να διαθέτουν οθόνες 8 ιντσών και σύστημα αυτόνομης πέδησης. Οι πλούσιες FR και Xcellence εκδόσεις θα έχουν μέχρι και φουλ LED προβολείς, ενώ εννοείται πως θα υπάρχει πλήρης υποστήριξη για smartphones.

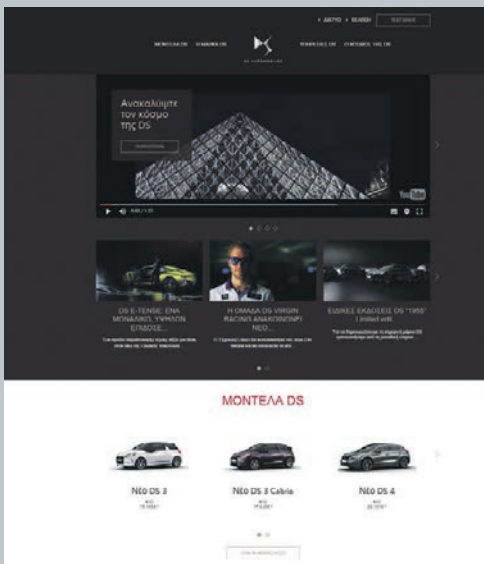
Αξιοσημείωτο είναι πως δεν θα υπάρξει ούτε τρίθυρη ούτε στέισον έκδοση, αφού το κενό αυτό θα το καλύψει το απερχόμενο μικρό SUV, το Arona, που επίσης θα βασίζεται στην πλατφόρμα MQB A0.

Νέα ιστοσελίδα για τα μοντέλα DS

Η νέα ιστοσελίδα της DS Automobiles (<http://www.dsautomobiles.gr/>) έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις τελευταίες τεχνολογίες του διαδικτύου.

Είναι πλήρως συνδεδεμένη με τα social media, είναι φιλική προς τον χρήστη και προσαρμόζεται εύκολα σε διαφορετικές οθόνες, όπως οθόνες υπολογιστών, tablets και smartphones. Στη νέα ολοκληρωμένη ιστοσελίδα της DS Automobiles οι χρήστες μπορούν να δουν όλες τις πληροφορίες των μοντέλων DS, όπως, για παράδειγμα, εκδόσεις, κινητήρες, κιβώτια, τεχνολογίες και χρώματα, καθώς και να στείλουν αίτημα για test drive, προσφορά, να κλείσουν ραντεβού κ.ά. Επιπλέον, οι χρήστες στην ενότητα «Ο κόσμος της DS» έχουν τη δυνατότητα να μάθουν και να γνωρίσουν την ιστορία, την εμπειρία, το αγωνιστικό πνεύμα, τις καινοτομίες, τις τεχνολογίες και τα νέα της μάρκας DS.

Η VW είναι επίσημα η πρώτη αυτοκινητοβιομηχανία στον κόσμο για το 2016

Και επισήμως η Toyota έχασε το στέμμα της πρώτης εταιρείας αυτοκινήτου σε πωλήσεις στον κόσμο που «φορούσε» οερί από το 2012.

Με 10,312 εκατομμύρια πωλήσεις και αύξηση κατά 3,8% σε σχέση με το 2015, ο όμιλος VW κατάφερε να προσπεράσει την Toyota Motors, που σημείωσε 10,213 εκατομμύρια πωλήσεις και παρά την αύξηση κατά 0,2% (μαζί με τις Daihatsu, Lexus και Hino Motors). Το βάθρο συμπληρώνει η General Motors με 9,574 εκατομμύρια πωλήσεις, εμφανίζοντας πτώση 3,1% (φανταστείτε πως θα ωριμασθεί ο Τραμπ!). Αξιοσημείωτο είναι πως η δύναμη και των δύο εταιρειών βρίσκεται κυρίως εκτός Ευρώπης. Η μεν Toyota (με την Daihatsu κ.ά.) έχει εστιάσει κυρίως στις πωλήσεις στην Αμερική με οπληρχηγό το

σεντάν Camry. Από την άλλη, η επιτυχία της VW βασίζεται κυρίως στη μεγάλη ζήτηση σε SUV, ενώ οι Γερμανοί έκαναν πολλά για να πετύχουν μια αύξηση της τάξης του 12,2% στην αγορά της Κίνας, που δεν την άγγιξε το dieselgate.

Η ιαπωνική εταιρεία, ωστόσο, αντιμετωπίζει έναν «εχθρό» που δεν αναμενόταν, τον Ντόναλντ Τραμπ και τις εξαγγελίες του, οι οποίες έχουν φρενάρει τις πωλήσεις στις ΗΠΑ. Όπως μάλιστα αναφέρουν ειδικοί αναλυτές, ο Τραμπ είναι μεγαλύτερος εχθρός από την VW για την Toyota, καθώς η γερμανική εταιρεία δεν έχει τόσο μεγάλα ανοίγματα στην αγορά των ΗΠΑ.

Η αγορά των ΗΠΑ, πάντως, αποδεικνύεται ιδιαίτερα κρίσιμη για όλους τους κατασκευαστές, καθώς αν η αναστάτωση που δημιουργούν οι εξαγγελίες του Τραμπ συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια

του 2017 (και οι υπόλοιπες αγορές σε Ευρώπη και Ασία συνεχίσουν με τον ίδιο ρυθμό), οι αναλυτές εκτιμούν ότι δύσκολα η VW θα χάσει την πρωτιά και το 2017, ίσως και για κάποια χρόνια ακόμη.

Η Ute Lemper τραγουδάει Brecht και Weill

Η γοττευτική Γερμανίδα ντίβα Ute Lemper επιστρέφει στη χώρα μας με μια παράσταση-σταθμό στην καλλιτεχνική της πορεία, όπου ο λόγος του μεγάλου δραματουργού και ποιητή Berthold Brecht συναντά τη μουσική του Kurt Weill. Η Lemper μας οδηγεί σε ένα μουσικό ταξίδι με αφετηρία τον Brecht και τον Weill και μας μεταφέρει στη μυστηριώδη ατμόσφαιρα των καμπαρέ του μεσοπολεμικού Βερολίνου με θρυλικά τραγούδια, όπως τα «Surabaya Johnny» και «Speak Low», μελωδίες από την «Όπερα της Πεντάρας» με τον Mack the Knife και την Pirate Jenny, και ερωτικά τάνγκο, όπως το «Youkali Tango - Habanera». Θέατρο Παλλάς στις 4 Φεβρουαρίου.

Η ΓΙΩΤΑ ΝΕΓΚΑ ΣΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ PLUS

Η Γιώτα Νέγκα από το Σάββατο 4 Φεβρουαρίου ανεβαίνει ξανά στη σκηνή του Σταυρού του Νότου Plus. Και στην πιο προσωπική της εμφάνιση μέχρι σήμερα χτίζει για έξι μόνο παραστάσεις ένα μουσικό σύμπαν με τη δική της σφραγίδα και υπογραμμίζει όσα είναι, όσα έχει, όσα θέλει και όσα ονειρεύεται. Είσοδος: €13 με μπύρα/κρασί.

Ο ΦΟΙΒΟΣ ΔΕΛΗΒΟΡΙΑΣ ΣΤΟ HOTEL ΕΡΜΟΥ

Μαζί με την ορχήστρα GIAN BAN, που με αγάπη ανασυνθέτει τον λαϊκοδημοτικό «ήχο της Ομόνοιας», οδηγούν τον μεσημεριανό περίπατο της Κυριακής στο τέρμα του πεζοδρόμου της Ερμού και από εκεί στο «άστου» και στην «ύπαιθρο» που φαντάζεται ο καθένας. Λαϊκοδημοτικές εκδοχές της αστικής τραγουδοποιίας του Φοίβου, πρωτότυπα τραγούδια των GIAN BAN σε στίχους του Ευθύμη Φιλίππου, αριστουργήματα του λαϊκού και του δημοτικού των δεκαετιών του '70 και του '80 και απροσδόκητοι καλεσμένοι αρθρώνουν τη δική τους θεωρία για το «Athens by night» ή καλύτερα για το «Athens by noon». Για τέσσερις Κυριακές (κάθε εβδομάδα καλεσμένος-έκπληξη). Τιμή εισόδου στο μπαρ: €15 με ποτό.

Η «ΠΑΡΕΛΑΣΗ» ΤΗΣ ΛΟΥΛΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ 104

Το Θέατρο 104, από την Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου και κάθε Τετάρτη και Πέμπτη στις 21:15, παρουσιάζει την παράσταση του έργου της Λούλας Αναγνωστάκη «Η Παρέλαση» σε σκηνοθεσία Ρωμανού Καλοκύρη. Δυο αδέρφια, ο Άρνης και η Ζωή (Ουρανία Φουρλάνου, Μάριος Ράμμος), ζουν απομονωμένα σε ένα δωμάτιο. Από τον μοναδικό φεγγίτη παρακολουθούν τις ετοιμασίες μιας παρέλασης που εξελίσσεται απρόσμενα.

Η επανάσταση των φύλων

ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Σε ένα πάρτι στο Πεσαβάρ τα σάρτι των φιλοξενουμένων στριφογύριζαν καθώς χόρευαν στον ρυθμό της παραδοσιακής μουσικής. Δεν ήταν ένα συνηθισμένο πάρτι· ένοπλη αστυνομία φύλαγε την πόρτα. Οι γλεντζέδες ήταν τρανσέξουαλ, άνθρωποι που διατρέχουν καθημερινά τον κίνδυνο της βίας στη συντηρητική μουσουλμανική κοινωνία του Πακιστάν. Στα τρανσέξουαλ άτομα επιτρέπεται να εργάζονται ως χορεύτριες σε γάμους και άλλες φιέστες αλλά σπάνια να γιορτάζουν δικές τους επετείους.

«Είναι η πρώτη φορά σε μία δεκαετία που γιορτάσαμε τα γενέθλια ενός δικού μας ανθρώπου. Η Shakeela έγινε 40 ετών» δήλωσε στο Reuters την περασμένη Τετάρτη ο Φαρζάνα Ίαν, ακτιβιστής για τα δικαιώματα των διεμφυλικών, που υπολογίζονται στους 500.000 ανθρώπους σε μια χώρα πληθυσμού 190 εκατομμυρίων.

Οι αρχές της πόλης συνήθως αρνούνται την άδεια στους διεμφυλικούς και η αστυνομία συχνά είναι εκείνη που πρωτοστατεί σε κάτι περισσότερο από bullying εναντίον τους. Όμως ένα περιστατικό πέρυσι, όταν ένας ακτιβιστής τρανσέξουαλ πέθανε αφού πυροβολήθηκε έξι φορές και στη συνέχεια αρνήθηκαν τη θεραπεία σε νοσοκομείο του Πεσαβάρ, φαίνεται να έχει μαλακώσει τη στάση των αρχών.

Σε ένα μεγάλο μέρος του Πακιστάν οι τρανσέξουαλ αποφεύγονται από τις οικογένειές τους και εξαναγκάζονται σε επαιτεία ή πορνεία για να συντηρήσουν τον εαυτό τους. Οι περισσότεροι αλλάζουν τα ονόματά τους. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχουν σημειωθεί μικρές κατακτήσεις των δικαιωμάτων τους. Αυτό τον μήνα το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τα διεμφυλικά άτομα θα υπολογίζονται στην εθνική απογραφή, για πρώτη φορά. Το 2012 το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ίσα δικαιώματα για τους πολίτες τρανσέξουαλ. Έναν χρόνο νωρίτερα κέρδισαν το δικαίωμα ψήφου. Ωστόσο, οι ακτιβιστές λένε ότι έχουν πολύ δρόμο να διανύσουν μέχρι να επιτύχουν πλήρη δικαιώματα και να απαλλαγούν από τις διώξεις.

Αλλά και στην Ελλάδα οι αλλαγές αργούν. Η ισχύουσα νομοθεσία είναι ο ν. 344/1976, ο οποίος αφορά τη νομική διαδικασία της αναγνώρισης ταυτότητας φύλου: τον τρόπο, δηλαδή, που μεταβάλλεται η καταχώριση του φύλου και του μικρού ονόματος ενός trans ανθρώπου στα έγγραφα ταυτοποίησής του. Είναι ένας πολύ παλιός και παρωχημένος νόμος. Σύμφωνα με τη μέχρι πριν από λίγους μήνες ισχύουσα πρακτική, που αναγνωριζόταν από τα ειρηνοδικεία, που ήταν το αρμόδιο σώμα σύμφωνα με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, η αλλαγή των εγγράφων ήταν δικαίωμα μόνο για τους trans ανθρώπους που είχαν κάνει μη αναστρέψιμη χειρουργική επέμβαση επαναπροσδιορισμού φύλου στα γεννητικά όργανα. Ωστόσο, ο 344/1976 αναφέρεται σε «αλλαγή φύλου» χωρίς όμως να προσδιορίζει πότε αυτή επέρχεται (δεν λέει π.χ. επέμβαση). Αυτό ίσχυε έως τον Απρίλιο του 2016, όταν μετά από προσφυγή trans προσώπου που δεν είχε κάνει χειρουργική επέμβαση στα γεννητικά όργανα, στην υπόθεση που ανέλαβε ο δικηγόρος Βασίλης Σωτηρόπουλος, το Ειρηνοδικείο Αθηνών (απόφαση 418/2016) αποφάσισε ότι η προαπαιτησία της πρακτικής της στέρωσης (γιατί περί αυτού πρόκειται) αντικείται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και συγκεκριμένα στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ που απαγορεύει την παρέμβαση στην ιδιωτική σφαίρα ενός ανθρώπου ως πράξη καταχρηστική και παράνομη. Με βάση, λοιπόν, αυτή τη νομολογία έγινε εφικτό να γίνουν αλλαγές εγγράφων trans ανθρώπων προς το επιθυμητό φύλο χωρίς τη χειρουργική επέμβαση. Μάλιστα, με νεότερη απόφασή του το Ειρηνοδικείο Αθηνών όρισε ότι καταχρηστική για την αλλαγή των εγγράφων δεν είναι μόνο η χειρουργική επέμβαση αλλά και η ορμονοληψία. Όλα αυτά είναι πολύ σημαντικές αλλαγές, που βρίσκονται στην κατεύθυνση της απόφασης 2048/2015 του Συμβουλίου της Ευρώπης, σύμφωνα με την οποία η νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου πρέπει να βασίζεται μόνο στον αυτοπροσδιορισμό του προσώπου και όχι σε ιατρικές διαδικασίες ή ψυχιατρικές γνωματεύσεις. Και, πράγματι, μια σειρά χώρες, όπως η Μάλτα, η Ιρλανδία, η Νορβηγία και η Δανία, ήδη έχουν νομοθεσίες που επιτρέπουν την αλλαγή των εγγράφων μόνο με βάση μια δήλωση αυτοπροσδιορισμού.

Πριν από δεκαπέντε μέρες μια ακόμη κρατική πρωτοβουλία έδωσε ελπίδες για αλλαγή. Εγκύκλιο για μαθησιακές δραστηριότητες στις οποίες περιλαμβάνονται «εργαστήρια, διαδραστικά παιχνίδια, θεατρικά δρώμενα, εικαστικές δραστηριότητες, προβολή ταινιών με σχετικό περιεχόμενο που πλαισιώνεται με συζήτηση ή άλλη δράση», καθώς και συζήτηση για τον σεξουαλικό προσανατολισμό και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα έμφυλα στερεότυπα και τις διακρίσεις με βάση το φύλο στην οικογένεια, στην εργασία και στην κοινωνία, αλλά και την έμφυλη βία, απέστειλε στα γυμνάσια το υπουργείο Παιδείας.

Ωστόσο, οι πραγματικές αλλαγές πρέπει να γίνουν στην κοινωνία. Το φύλο είναι μια σύμβαση που η κοινωνία μας αναγνωρίζει και διαχωρίζει τους ανθρώπους σε κορίτσια και αγόρια, άντρες και γυναίκες, ανάλογα με τα εξωτερικά γεννητικά όργανα. Το αν, όμως, ένας άνθρωπος αισθάνεται γυναίκα ή άντρας είναι μια διαφορετική υπόθεση που ελάχιστα έχει να κάνει με τη βιολογία. Η trans ακτιβίστρια Κέιτ Μπόρνταϊν στο βιβλίο της «Gender Outlaws» είχε γράψει: «Το πρώτο πράγμα που συνήθως ρωτάμε τους νέους γονείς είναι: “αγόρι ή κορίτσι;”. Υπάρχει μια θαυμάσια απάντηση που μπορεί κάποιος να δώσει: “Δεν το ξέρουμε, δεν μας το είπε ακόμη”». Αυτή η απάντηση συνοψίζει μια σημαντική προβληματική σε σχέση με το φύλο, η οποία αναφέρεται στην κοινωνική ταυτότητα του φύλου, στον εσωτερικό, ατομικό τρόπο που η καθεμία και ο καθένας μας το αντιλαμβάνεται και που μπορεί να μη συμβαδίζει με το φύλο που μας αποδίδεται κατά τη γέννηση, αυτό που οχηματικά ονομάζουμε βιολογικό φύλο.

Όταν ξυπνά του σώματος η μνήμη @ Εικαστικές Αναζητήσεις

Η αίθουσα τέχνης Εικαστικές Αναζητήσεις, ένας χώρος που δημιούργησε ο Μελέτης Φικιώρης και προσφέρεται αφιλοκερδώς στους νέους εικαστικούς για να παρουσιάζουν τη δουλειά τους, παρουσιάζει την ομαδική έκθεση με τίτλο «Όταν ξυπνά του σώματος η μνήμη».

Ένας στίχος ποιήματος, η αφορμή για τη δημιουργία μιας έκθεσης. Έκθεση που υμνεί τη νοσταλγία του έρωτα και της απώλειάς του, όπως ακριβώς και ο Καβάφης στα ποιήματά του. Η έκθεση αφορμάται από το ποίημα του Κ.Π. Καβάφη «Επέστρεφε».

Η εικαστικός Βασιλική Μπλουκούκη δήλωσε: «Διαβάζοντας το ποίημα του Καβάφη “Επέστρεφε” με αφορμή την εικαστική έκθεση “Όταν ξυπνά του σώματος η μνήμη”, σκέψις, λέξεις, εικόνες και συναισθήματα γυρνάνε στην καρδιά και στον νου. Άλλοτε σε πληγώνουν και άλλοτε τα νοσταλγείς. Ένα πρόσωπο που χάιδεψες, ένα φιλή που γεύτηκες, ένα όνειρο που έζησες, ένας εραστής που έχασες. Μια τελευταία νύχτα με πανσέληνο, τα φιλιάρια, τα χάρδια και το πάθος, η απώλεια, η απουσία και η μνήμη. Όλα αυτά γυρνούν στο μυαλό και γίνονται η αφορμή να μπλεχτούν μαζί χρώματα, στίχοι, σκέψεις, επιθυμίες, το μελάνι στο χαρτί, και να συνειδητοποιήσεις πως εκείνο που αξίζει πιο πολύ στη ζωή είναι η χαρά τού να είσαι ζωντανός. Να ζεις το παρόν, το εδώ και το τώρα σου, με ευγνωμοσύνη για όλα αυτά που είναι η ζωή, για όλα όσα είσαι και για όλα όσα λαμβάνεις σαν μαθήματα και ευλογίες από τους άλλους».

Επιμελήτριες: Ευαγγελία Καϊράκη, Μαρία-Μόσχα Καρατζόγλου
Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 23 Φεβρουαρίου. Εικαστικές Αναζητήσεις, Σπευσιόπου 21, Κολωνάκι, Αθήνα. Είσοδος ελεύθερη.

Για καθημερινή ενημέρωση, κατεβάστε το ψηφιακό περιοδικό τέχνης KROMA στο κινητό ή στο tablet σας (Apple & Android).
www.kromamagazine.com

Πέγκυ Τρικαλιώτη

«Η βία δεν έχει ελαφρυντικά»

ΣΤΗΝ ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Η Ομάδα Νάμα καταπιάνεται με ένα αριστούργημα του Λέοντος Τολστόι, άγνωστο στο αθηναϊκό κοινό, τη «Δύναμη του Σκότους», που θα ανέβει στις 12 Φεβρουαρίου στο Σύγχρονο Θέατρο. Η Πέγκυ Τρικαλιώτη είναι η Ανίσια και μας εξηγεί γιατί «η βία το μόνο που μπορεί να δημιουργήσει είναι περισσότερη βία».

Η «Δύναμη του Σκότους» είναι ένα σχεδόν άγνωστο έργο στο αθηναϊκό θεατρικό αλλά και λογοτεχνικό κοινό. Εσείς πριν από τη συνεργασία σας με την Ελένη Σκότη και την Ομάδα Νάμα το γνωρίζατε; Τι νιώσατε όταν το διαβάσατε;

Η αλήθεια είναι ότι δεν είχα ιδέα για την ύπαρξη αυτού του έργου. Άλλωστε δεν είναι πολλά τα καθαυτό θεατρικά έργα του Τολστόι. Και γι' αυτό τον λόγο ενθουσιάστηκα όταν μου το πρότειναν. Αλλά η μεγαλύτερη έκπληξη ήρθε όταν το διάβασα. Ανακάλυψα για άλλη μια φορά πόσο μεγάλος συγγραφέας υπήρξε ο Τολστόι. Ένιωσα ότι μέσα από αυτό το έργο σκιαγραφείται με μεγάλη λεπτομέρεια η ανθρώπινη φύση.

Πείτε μας περί τίνος πρόκειται...

Το έργο μάς βυθίζει στην ανθρώπινη ψυχή και στο πώς αυτή αντιδρά όταν νιώσει ότι πονάει, κακοποιείται, φοβάται, εξαφανίζεται. Τι γίνεται όταν ο άνθρωπος λειτουργεί με τα πρωταρχικά του ένστικτα. Σε ποιο σημείο μπορεί να φτάσει για να αποκτήσει αυτά που θέλει, ακόμη κι αν δεν δικαιούται να τα έχει. Και πόση σημασία έχει για τη ζωή μας το τι θα επιλέξουμε όταν βρεθούμε ανάμεσα στο «σκοτάδι» και στο «φως».

Εσείς ποιον ρόλο έχετε;

Εγώ ερμηνεύω την Ανίσια. Μια γυναίκα που επιλέγει το «σκοτάδι» με τη δικαιολογία ενός μεγάλου έρωτα. Για να αποκτήσω αυτό που θέλω καταστρέφω όχι μόνο την ψυχή μου αλλά και πολλούς ανθρώπους γύρω μου. Είναι ένας ρόλος που την ίδια στιγμή είναι θύμα και θύτης.

Ο Τολστόι θέλει να υπογραμμίσει πως η βία δεν βρίσκεται μόνο στην καλή κοινωνία, της οποίας υπήρξε μέλος τα πρώτα χρόνια της ζωής του και συνήθιζε να τη σπλιτεύει, αλλά και ανάμεσα στους αγνοούς χωρικούς, με τους οποίους έζησε από

το μέσο της ηλικίας του κι έπειτα. Τελικά, το κακό υπάρχει στην ανθρώπινη φύση ανεξάρτητα από την κοινωνική θέση, τη μόρφωση και το φύλο;

Ναι, πραγματικά, σε μια τσαρική Ρωσία λίγα χρόνια πριν από την επανάσταση, στην οποία η κρατούσα άποψη ήταν ότι το κακό είναι «προνόμιο» των πλουσίων, ο Τολστόι το «μεταφέρει» σε ανθρώπους κατώτερου βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου. Και αυτό το κάνει ακριβώς γιατί θέλει να υπογραμμίσει ότι το κακό μπορεί να υπάρχει παντού, αρκεί να του επιτρέψεις να σε κυριεύσει.

Η βία, στην προκειμένη μια τόσο αποτρόπαιη πράξη, έχει ελαφρυντικά;

Ποτέ η βία για κανέναν λόγο δεν έχει ελαφρυντικά. Η βία προέρχεται πάντα από τη βία και το μόνο που μπορεί να δημιουργήσει είναι περισσότερη βία. Είναι καιρός πια να ψάξουμε να βρούμε καινούργιους τρόπους να διεκδικούμε αυτά που θέλουμε.

Ένας άνθρωπος, ακόμη και εγκληματίας, είναι απόλυτα κακός; Ή στο κακό ενυπάρχει και το καλό;

Ο άνθρωπος εν δυνάμει είναι ικανός για τα πάντα. Για το καλό και το κακό, για την αγάπη και το μίσος, για τη συχώρηση και την εκδίκηση. Το τι θα επιλέξει τελικά έχει σχέση με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες καλείται να αποφασίσει. Και βέβαια δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι υπάρχουν κληρονομικοί και εξωγενείς παράγοντες που διαμορφώνουν τον χαρακτήρα και τη συμπεριφορά μας.

Κάθε φορά που ως κοινωνία ερχόμαστε αντιμέτωποι με βίαιες πράξεις εναντίον παιδιών επανέρχεται η συζήτηση της θανατικής ποινής. Συμφωνείτε;

Όπως είπα και πριν, το να αναπαράγουμε τη βία δεν φτιάχνει έναν καλύτερο κόσμο. Η εκδίκηση δεν γεννάει λιγότερους εγκληματίες. Το σωφρονιστικό σύστημα, έτσι όπως είναι αυτή τη στιγμή, δεν έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και σίγουρα χρήζει βελτίωσης. Αλλά μάλλον η σκέψη να επαναφέρουμε τη θανατική ποινή μάς μεταφέρει αιώνες πίσω. Το γεγονός αυτό θα μας έκανε μια ακόμα πιο ανθρωποφαγική κοινωνία. Δεν πιστεύω ότι το «Κολοσσαίο» έχει θέση στο σήμερα.

Ο άνθρωπος εν δυνάμει είναι ικανός για τα πάντα. Για το καλό και το κακό, για την αγάπη και το μίσος, για τη συχώρηση και την εκδίκηση. Το τι θα επιλέξει τελικά έχει σχέση με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες καλείται να αποφασίσει. Και βέβαια δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι υπάρχουν κληρονομικοί και εξωγενείς παράγοντες που διαμορφώνουν τον χαρακτήρα και τη συμπεριφορά μας.

INFO

«Η δύναμη του σκότους» Ομάδα Νάμα

Σκηνοθεσία - καλλιτεχνική επιμέλεια: Ελένη Σκότη, Γιώργος Χατζηνικολάου, Παιζοί: Αγορίτσα Οικονόμου, Γιώργος Παπαγεωργίου, Πέγκυ Τρικαλιώτη, Χρήστος Σαπουντζής, Θανάσης Χαλκιάς, Αθηνά Αλεξοπούλου, Μιχαήλ Γιαννικάκης, Αθανασία Κουρκάκη, Μαρία Προϊστάκη, Βαλέρια Δημητριάδου
Σύγχρονο Θέατρο
Ευμολπιδών 45, Γκάζι
Τηλ.: 210 3464380

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΟΕΙΔΕΣ ANTHROPOID

Στην κατεχόμενη από τους ναζί Τσεχοσλοβακία του 1942 μια ομάδα ντόπιων με τη βοήθεια των Άγγλων ενορχηστρώνει μια παράτολμη επιχείρηση υπό την κωδική ονομασία «Anthroloid». Στόχος τους η εξόντωση του Ράινχαρντ Χάιντριχ, εντεταλμένου του Τρίτου Ράιχ στην περιοχή και ενός εκ των εγκεφάλων του Ολοκαυτώματος. Ο Τζόζεφ Γκάμπσικ (Κίλιαν Μέρφι) και ο Γιαν Κούμπις (Τζέιμι Ντόρναν) ηγούνται του σχεδίου, τα εμπόδια ωστόσο προκειμένου να βγάλουν από τη μέση τον τρίτο ισχυρότερο άνδρα στη ναζιστική ιεραρχία θα είναι άπειρα. Ένα εξαιρετικής κλιμάκωσης φιλμ που αναβιώνει μια δραματική επιχείρηση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου με όρους απολύτως κινηματογραφικούς.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σον Έλις ΣΕΝΑΡΙΟ: Σον Έλις, Άντονι Φρέγγουν ΠΑΙΖΟΥΝ: Κίλιαν Μέρφι, Τζέιμι Ντόρναν, Μπράιαν Κασπ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 120' ΔΙΑΝΟΜΗ: Spentzos Film

ΑΜΕΣΗ ΑΠΟΒΙΒΑΣΗ DÉBARQUEMENT IMMÉDIAT!

Ο σκηνοθέτης-σεναριογράφος και δύο εκ των πρωταγωνιστών του «Θεέ μου, τι σου κάναμε;» επιστρέφουν με μια ακόμη αιχμηρή κωμωδία. Ο Χοσέ έχει μία τελευταία έκδοση κρατούμενου πριν από την πολυπόθητη προαγωγή του. Όμως ο κρατούμενός του, Ακίμ, εξοργίζεται όταν αντιλαμβάνεται ότι του έχουν φορτώσει κατά λάθος την ταμπέλα του υποψήφιου τρομοκράτη και τον στέλνουν πίσω στην Καμπούλ. Αυτό που ξεκινά σαν ταξίδι ρουτίνας καταλήγει σε μπελά, αφού το αεροπλάνο τους προσγειώνεται στη Μάλτα και ο Ακίμ διαφεύγει, αναγκάζοντας τον Χοσέ να ξεκινήσει ένα τρελό ανθρωποκυνηγό με αναπάντεχες επιπλοκές.

ΣΕΝΑΡΙΟ-ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Φίλιπ ντε Σοβερόν ΠΑΙΖΟΥΝ: Αρί Αμπιτάν, Μεντί Σαντούν, Σιρίλ Λεκόμτ, Σλίμαν Νταζί, Ριμ Κερίσι
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90' ΔΙΑΝΟΜΗ: Odeon

GOLD

Εμπνευσμένο από το σκάνδαλο της Bre-X Minerals Corporation που ξέσπασε το 1993, όταν η εταιρεία δήλωσε πως ανακάλυψε ένα τεράστιο κοιτάσμα χρυσού στην Ινδονησία, το «Gold» παρακολουθεί την περιπέτεια του χρυσοθήρα Ντέιβιντ Γουόλς και του γεωλόγου Μάικλ Ακόστα στην ινδονησιακή ζούγκλα, καθώς αναζητούν τον θησαυρό που θα αλλάξει τη ζωή τους για πάντα. Βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα, το «Gold» υπογράφει ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος Στίβεν Γκάχαν («Syriana», «Traffic»). Υποψήφιο για Χρυσή Σφαίρα Καλύτερου Πρωτότυπου Τραγουδιού, του ομώνυμου «Gold» του Iggy Pop.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Στίβεν Γκάχαν ΣΕΝΑΡΙΟ: Πάτρικ Μάσετ, Τζον Ζίνμαν ΠΑΙΖΟΥΝ: Μάθιου Μακόναχι, Μπράις Ντάλας Χάουαρντ, Κόρι Στολ, Τόμπι Κέμπελ, Μπρους Γκρίνγκουντ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 121' ΔΙΑΝΟΜΗ: Feelgood

Μάχη μέχρι εσχάτων

Η αναζήτηση ταλέντων σε ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα έρχεται σε δεύτερο πλάνο όταν πρόκειται για show. Οι διαγωνιζόμενοι καταναλώνονται τόσο γρήγορα όσο αναδεικνύονται. «Rising Star» και «The Voice» φέτος διεκδικούν τους πιο καλλίφωνους της επικράτειας, την ίδια στιγμή που η μεταξύ τους σύγκρουση μοιάζει απαραίτητη.

ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Ήταν ένα από τα παράδοξα που ευδοκίμουν σε αυτήν εδώ την παράλογη χώρα. Ενώ σχεδόν κανένας τηλεοπτικός σταθμός δεν είχε την πολυπόθητη τηλεοπτική άδεια, όλοι προλόγιζαν το χειμερινό τους πρόγραμμα με νέες εκπομπές, μεταγραφές προσώπων και νέα σίριαλ. Ακόμα όμως και σε ένα ασταθές τηλεοπτικό τοπίο, με έναν αντισυνταγματικό, όπως αποφάσισε το Συμβούλιο της Επικρατείας, νόμο, το show έπρεπε να συνεχιστεί.

Το βαρύ «φορτίο» ανέλαβαν ο ANΤ1 και ο ΣΚΑΪ, δύο τηλεοπτικοί σταθμοί που έτσι κι αλλιώς από την πρώτη στιγμή είχαν φροντίσει να εξασφαλίσουν τις άδειές τους, με τα talent shows «Rising Star» και «Voice» αντίστοιχα. Τα δυο κανάλια δεν θέλησαν να βάλουν τις ναυαρχίδες τους να αναμετρηθούν στην ίδια арένα. Ωστόσο, ενώ μοιράζονται διαφορετική ημέρα και ώρα μετάδοσης, στην ουσία φαρεύουν στην ίδια δεξαμενή και η μεταξύ τους σύγκριση είναι αναπόφευκτη.

Το concept

Στο «Rising Star» πέφτουν τείχη και στο «Voice» γυρνάνε καρτέκλες. Σε έναν διαγωνισμό ταλέντων τα ευρήματα διάδρασης είναι απαραίτητα για να ενισχυθεί το σασπένς. Η σημαντικότερη διαφορά είναι πως στο «Rising Star» η συμμετοχή του κόσμου είναι καθοριστική, καθώς καλούνται να ψηφίσουν μέσω ψηφιακών εφαρμογών, πράγμα που δεν συμβαίνει στο «Voice», όπου ο ρόλος του κριτή-coach είναι πιο σημαντικός. Γι' αυτό το «Rising Star» μπορεί να μεταδοθεί μόνο σε πραγματικό χρόνο, με τα προβλήματα που συνοδεύουν πολώρες ζωντανές μεταδόσεις, προβλήματα που «κόβονται» στο μοντάζ στο «Voice». Κι ενώ οι βασικοί συντελεστές του «Rising Star» (Λιάγκας, Βανδή, Ρέμος) συνεργάζονται για τρίτη συνεχόμενη χρονιά σε τέτοιου είδους show, η χημεία αναζητείται. Είναι ο ζωντανός χρόνος που επιτρέπει να βγαίνουν στον αέρα η αμχανία, η κοιλιά, οι αστοχίες και όλα τα άχαρα, από τα οποία προστατεύεται το «Voice».

Σκηνικό

Στημένα σε δύο τεράστια πλατό, με εντυπωσιακά video walls και πραγματικό κοινό, τα δύο shows έχουν αυστηρές προδιαγραφές από το εξωτερικό. Χωρίς αμφιβολία, το εύρημα του τεράστιου μαύρου τοίχου με τα ολογράμματα των ψηφοφόρων να εμφανίζονται στο ανάγλυφο του προσθέτει «πόντους» θεάματος και αγωνίας στο «Rising Star».

Κριτική επιτροπή

Χρειάστηκαν ονόματα όπως της Κριστίνα Αγκιλέρα και της Τζένιφερ Λόπεζ για να πειστούν και οι δικοί μας εγχώριοι star να παραχωρήσουν τη λάμψη τους σε ένα talent show. Οι τετράδες των προπονητών είναι η πεμπουσία των παιχνιδιών, γιατί, κακά τα ψέματα, με τον τρόπο που καταναλώνονται, τα ταλέντα όσο γρήγορα αναδεικνύονται τόσο σύντομα ξεχνιούνται, οπότε τι μένει; Οι star, οι εμφανίσεις και οι ατάκες τους. Κι ενώ κατά το ήμισυ η τετράδα του «Rising Star (Βανδή-Ρέμος) είναι εδώ και δύο σεζόν δοκιμασμένη συνταγή, δεν δίνει, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του «ρούκι» Χρήστου Μάστορα, ενώ ο έτερος νέος, Κώστας Μακεδόνας, μοιάζει απών, μπερδεμένος, σαν να αντιμετωπίζει αξιακά διλήμματα. Ο Αντώνης Ρέμος, ποντάροντας στο ότι η δημοτικότητά του θα του παράσχει άσυλο, επιτρέπει σε κάθε αυθόρμητη παρόρμησή του να εκδηλώνεται, παγώνοντας συχνά τους διπλανούς του και το κοινό, που φαίνεται να χειροκροτεί κατόπιν προτροπής. Η Δέσποινα Βανδή είναι η όαση του show. Καίρια στα σχόλιά της, με μητρική στοργή αρκείται στην ουσία. Κομψή και όμορφη, γνωρίζει μέχρι και τον τρόπο να σώσει την παρτίδα όταν το show κάνει κοιλιά, ωστόσο η χημεία μεταξύ coaches και πα-

ρουσιαστή ακόμη αναζητείται. Στο Φάληρο δεν έχουν τέτοια προβλήματα. Ο λαμπερός Σάκης Ρουβάς, για πρώτη φορά σε θέση coach και όχι παρουσιαστή, μάλλον βρήκε την τηλεοπτική θέση που του ταιριάζει, παρ' ότι στα πρώτα επεισόδια το τρακ της χωρίς κείμενο ευθύνης φαινόταν να τον λυγίζει. Παίρνοντας αέρα από την άνεση των διπλανών του, βρήκε ρυθμό και προσωπικό στιλ. Οι κ.κ. Μουζουράκης και Μαραβέγιας, αν και με σαφώς λιγότερα τηλεοπτικά χιλιόμετρα στην πλάτη τους, από τις οδηγίες χρήσης κράτησαν εκείνη τη χρυσή συμβουλή που λέει «να είσαι ο εαυτός σου». Είναι μια αλάνθαστη συνταγή που λειτουργεί ακόμη και για πληθωρικές προσωπικότητες, όπως η Έλενα Παπαρίζου, η οποία μπορεί κάποιους να κουράζει με τον υπέρμετρο ενθουσιασμό της ή την πολύ βραδινή της εμφάνιση, αλλά σίγουρα δεν στερείται αυθεντικότητας.

Παρουσιαστές

Ο Γιώργος Καπουτζίδης είναι ίσως το μεγαλύτερο ταλέντο που αναδείχθηκε στην τηλεοπτική κουλτούρα την τελευταία δεκαετία. Στην πραγματικότητα, είναι ό,τι ήταν οι Ρέππας-Παπαθανασίου το '90 και κατόπιν οι Ρήγας-Αποστόλου, μόνο που προσφέρεται στην τιμή του ενός και επιπλέον τα «λέει». Η ραφινάτη γραφή του φαίνεται να βρίσκει εφαρμογή ακόμα και όταν προλογίζει έναν διαγωνιζόμενο, ενώ η φυσική του ευγένεια και το προσεγγμένο χιούμορ του δημιουργούν μια ζεστασιά που σπάνια ευδοκίμει σε τηλεοπτικό πλατό. Από την άλλη, ο Γιώργος Λιάγκας έχει πολύ δυσκολότερο έργο και φαίνεται να λυγίζει από τις απαιτήσεις του ζωντανού τηλεοπτικού υπερθεάματος. Μάλλον θα πρέπει να σκεφτεί ξανά τις πικρόχολες κριτικές του για τη Ρούλα Κορομηλά και τα shows που παρουσίαζε, γιατί, απ' ό,τι φαίνεται, το σπορ δεν είναι εύκολο. Ο εκνευρισμός του για σκηνοθετικές αστοχίες, τεχνικά προβλήματα και τη γενικότερη ακεφιά των coaches είναι έκδηλη και μεταδοτική.

Παρασκήνια

Η όμορφη Έλενα Τσαγκρινού των Othernview είναι ίσως ο πιο αδιάφορος χαρακτήρας που έχει βρεθεί σε backstage talent show. Με φτωχό λεξιλόγιο και κοινότοπες ερωτήσεις προκαλεί αμχανία ακόμη και στους διαγωνιζόμενους που από τη χαρά τους θέλουν να αγκαλιάσουν όλο τον κόσμο. Η Καλομοίρα, από την άλλη, είναι η απόδειξη πως ορισμένοι άνθρωποι χαρμίζονται όταν μπαίνουν σε καλούπια. Μικρόμυαλη, η παραγωγή του «Rising Star» υπέθεσε πως τα σαρδάμ και οι αναγραμματισμοί της θα μας έφτιαχναν το κέφι, δυστυχώς, όμως, δεν βρισκόμαστε στο 2004.

Τηλεθέαση

Για την ώρα, το «Voice» δείχνει να κερδίζει το στοίχημα της τηλεθέασης. Τα ποσοστά του, ιδίως από τότε που ξεκίνησαν τα battles, είναι σαρωτικά (σταθερά, σχεδόν πάνω από 40% στα νεανικά κοινά, που ξεπερνούν και το 50% σε μερικά τέταρτα). Από την άλλη, το «Rising Star», αν και έκανε μια αμχανη αρχή, δείχνει να κερδίζει το κοινό του. Τα ποσοστά του πλέον ξεπερνούν το 35%-37% στα νεανικά κοινά (σε τέταρτα φτάνουν και το 48%) με ανοδική τάση και αναμένεται να ανέβει κι άλλο, όταν αρχίσουν τα battles των υποψηφίων. Αν και μεταδίδονται διαφορετικές μέρες—Τετάρτες και Πέμπτες το πρώτο, Κυριακή το δεύτερο—ο ανταγωνισμός και τα «καρφιά» δεν λείπουν, ιδίως από την πλευρά του παρουσιαστή και των κριτών του «Rising Star». Όπως, για παράδειγμα, αυτό του Κώστα Μακεδόνα, που σε ανύποπτη στιγμή φρόντισε να τονίσει: «Εδώ είναι «Rising Star» και όχι «Rising Voice», η κρίση δεν έχει να κάνει μόνο με τη φωνή, έχει να κάνει με όλο το παρουσιαστικό».

ΟΙ ΖΩΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΤΑ ΦΩΤΑ ΠΟΥ ΚΑΙΝΕ

Προβλήματα καρδιάς

Κάποιοι ενοχλητικοί πόνοι στο στήθος διέκοψαν το καθημερινό αερόβιο πρόγραμμά του. Ο Ισπανός ηθοποιός Αντόνιο Μπαντέρας υπέστη καρδιακό επεισόδιο και τώρα αναρρώνει στο σπίτι του στο Surrey, αξίας 2,4 εκατ. λιρών, όπου ζει από το 2015 με τη σύντροφό του Νικόλ Κίμπελ, μετά το διαζύγιό του από τη Μέλανι Γκρίφιθ. Ο 56χρονος ηθοποιός απασχόλησε πρόσφατα με την εμφάνισή του στο πάρτι του δισεκατομμυριούχου Ρώσου Βάλερι Κόγκαν, που ξόδεψε 3,5 εκατ. λίρες προκειμένου να εμφανιστούν στον γάμο της εγγονής του η Μαράια Κάρεϊ και ο Έλτον Τζον. Η Μαράια Κάρεϊ για να τραγουδήσει στους νιόπαντρους το τραγούδι της «We belong together» αμείφθηκε με 2,5 εκατ. λίρες και ο Έλτον Τζον με 1 εκατ. λίρες, ποσό που χρεώνει για 12 τραγούδια. Ο Αντόνιο Μπαντέρας έδωσε το «παρών» χωρίς κανείς να γνωρίζει εάν πληρώθηκε και πόσα.

Το Χόλιγουντ ξεσηκώνεται για το #musliban

Το διάταγμα του Ντόναλντ Τραμπ με το οποίο απαγορεύεται στους κατοίκους επτά μουσουλμανικών χωρών η είσοδος στις ΗΠΑ έφερε αντιδράσεις και στη βιομηχανία του κινηματογράφου. Η πρωταγωνίστρια της ταινίας «Ο Εμποράκος» (υποψήφια για Όσκαρ Καλύτερης Ξενόγλωσσας Ταινίας), η Ιρανή Ταρανέ Αλιντουσί, δήλωσε ότι ως ένδειξη διαμαρτυρίας δεν θα παραστεί στα βραβεία. Μα, ακόμη κι αν το ήθελε, δεν θα μπορούσε. Το ίδιο ισχύει και για τον σκηνοθέτη της ταινίας Ασγκάρ Φαραντί, που είναι και μέλος της Ακαδημίας. Τη σκυτάλη πήραν οι Μαρκ Ράφαλο, Μάικλ Μουρ και πολλοί ακόμη. Ο Ράφαλο δημοσίευσε μια φωτογραφία έξω από το αεροδρόμιο JFK με το πλήθος που διαδήλωνε, ενώ ο ηθοποιός Κουμάιλ Ναντζιανί, με καταγωγή από το Πακιστάν, έγραψε ότι το #musliban (όπως ονομάστηκε το μέτρο στα social media) το μόνο που θα καταφέρει θα είναι να γεννήσει περισσότερο μίσος.

Ο Τραμπ δεν θέλει να γνωρίσει τον Κάρολο

Κατά τη διάρκεια της επίσημης επίσκεψής της στον Λευκό Οίκο η πρωθυπουργός της Αγγλίας Τερέζα Μέι μεταβίβασε στον Ντόναλντ Τραμπ την επίσημη πρόσκληση της βασίλισσας Ελισάβετ στα βρετανικά ανάκτορα. Κύκλοι του Τραμπ ενημέρωσαν πως ο νέος Πρόεδρος των ΗΠΑ δεν θέλει στη συνάντηση αυτή παρόντα τον διάδοχο του θρόνου, πρίγκιπα Κάρολο, αλλά, αντίθετα, τα νεότερα μέλη της βασιλικής οικογένειας, πρίγκιπες Ουίλιαμ και Χάρι. Ο λόγος; Ο Κάρολος είναι υπέρμαχος των πρωτοβουλιών για τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Ο Τραμπ ένα από τα πρώτα πράγματα που έκανε μόλις ανέλαβε ήταν να κατεβάσει από το κυβερνητικό site το «παράθυρο» που αφορούσε την υπερθέρμανση του πλανήτη, αφού σύμφωνα με τον ίδιο είναι ένα ψευδώς κατασκευασμένο πρόβλημα από τους... Κινέζους.

Μόνο αυτή

Λίγο πριν από τα Όσκαρ ένα ακόμη μεγάλο event έλαβε χώρα στο Λος Άντζελες. Αυτό δεν είναι άλλο από τα βραβεία SAG. Χολιγουντιανά βραβεία χωρίς κόκκινο χαλί φυσικά δεν γίνονται. Τα τελευταία χρόνια η Νικόλ Κίντμαν είναι η απόλυτη πρωταγωνίστρια, όχι μόνο για τις κομψές επιλογές της αλλά και για την πρωτοπορία της. Φέτος ξεπέρασε και τον ίδιο της τον εαυτό. Εμφανίστηκε με Gucci τουαλέτα με δυο κεντημένους παπαγάλους στις υπερυψωμένες βάτες, φτερά, πούπουλα, παγέτες και ένα αβυσσαλέο ντεκολτέ. Στην ψιλόλιγνη φιγούρα της, όμως, αυτό που πάνω σε οποιαδήποτε άλλη θα έμοιαζε γκροτέσκο ήταν έργο τέχνης.

Ο Ντέιβιντ Μπούι γίνεται γραμματόσημο

Ο Ντέιβιντ Μπούι θα δεσπόζει σε σειρά γραμματοσήμων των βρετανικών ταχυδρομείων, σε μια πρωτοβουλία-φόρο τιμής στον μοναδικό καλλιτέχνη που απειβίωσε πέρυσι τον Ιανουάριο. «Είναι η πρώτη φορά που η Royal Mail αφιερώνει μια ολόκληρη σειρά γραμματοσήμων σε έναν και μοναδικό μουσικό καλλιτέχνη ή προσωπικότητα του πολιτισμού» επισημαίνει σε ανακοίνωσή της η ταχυδρομική υπηρεσία. Τα συγκροτήματα Beatles και Pink Floyd είχαν κατά το παρελθόν τιμηθεί με σειρά γραμματοσήμων αντίστοιχα, υπενθυμίζει. Στα έξι από τα γραμματόσημα θα απεικονίζονται τα εξώφυλλα των άλμπουμ «Hunky Dory», «Aladdin Sane», «Heroes», «Let's Dance», «Earthling» και «Blackstar», το οποίο κυκλοφόρησε λίγες μόλις ημέρες πριν από τον θάνατο του Μπούι από καρκίνο σε ηλικία 69 ετών.

4+4 TIPS ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ PERSONAL TRAINER

THE ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΜΑΥΡΙΔΟΥ

Ακόμα προσπαθείς να χάσεις τα κιλά των γιορτών μόνος/η σου και δεν τα έχεις καταφέρει; Ήρθε η ώρα να βάλεις τη γυμναστική στη ζωή σου με μια έξτρα βοήθεια. Η επιλογή του γυμναστηρίου ή του γυμναστή είναι από τα πιο σημαντικά βήματα όταν θες να ασκείσαι τακτικά, σωστά και ακίνδυνα. Διάβασε τα παρακάτω tips και διάλεξε σωστά, για να μην το μετανιώσεις!

1. Σε βολεύει η τοποθεσία; Έχεις περισσότερες πιθανότητες να πηγαίνεις τακτικά στο γυμναστήριο αν αυτό βρίσκεται κοντά στο σπίτι ή στη δουλειά σου. Αν πρέπει να οδηγήσεις ή να χρησιμοποιείς συγκοινωνίες για να πας για προπόνηση, είναι πολύ πιθανό να τα παρατήσεις.

2. Αντέχει η τσέπη σου; Απόφυγε τον πειρασμό να γραφτείς σε ένα πολυτελές και σούπερ εξοπλισμένο γυμναστήριο αν δεν μπορείς να πληρώσεις τη μηνιαία συνδρομή ή αν για πολλά μαθήματα πληρώνεις επιπρόσθετα.

3. Έχουν οι γυμναστές τα απαραίτητα προσόντα για να διδάσκουν; Τα γυμναστήρια είναι υποχρεωμένα να έχουν μόνο πτυχιούχους γυμναστές, οι οποίοι να είναι καλοί γνώστες του αντικείμενου, ούτως ώστε να μην τραυματίζονται οι ασκούμενοι πελάτες. Μην διστάσεις, λοιπόν, να ρωτήσεις τον υπεύθυνο και διάβασε στην ιστοσελίδα του γυμναστηρίου τα βιογραφικά των συνεργαζόμενων γυμναστών.

4. Επισκέψου το γυμναστήριο στο οποίο σκέφτεσαι να γραφτείς σε ώρες αιχμής, για να διαπιστώσεις τυχόν δυσλειτουργίες, όπως μεγάλη αναμονή για τα δημοφιλή όργανα ή ασφυκτικά γεμάτες αίθουσες, καθαριότητα κ.λπ.

Είσαι περισσότερο one-to-one τύπος; Η γυμναστική με personal trainer είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για να βρεις τη φόρμα σου γρήγορα και χωρίς κίνδυνο τραυματισμών αν είσαι αρχάριος/α ή αν ξεκινάς κάποιο απαιτητικό είδος άσκησης, αλλά και αν έχεις κάποιο συγκεκριμένο πρόβλημα υγείας, π.χ. ενοχλήσεις στη μέση ή στα γόνατα. Το πρόβλημα; Είναι δύσκολο να βρεις έναν καλό personal trainer. Οι παρακάτω κανόνες θα σε βοηθήσουν να βρεις τον κατάλληλο για σένα.

1. Έρευνα, έρευνα, έρευνα. Οι περισσότεροι ξεκινούν ρωτώντας στο γυμναστήριο της περιοχής τους. Δεν είναι κακή μέθοδος, ειδικά αν σε ενδιαφέρει να κάνεις τη γυμναστική σου εκεί με προσωπική επίβλεψη. Μπορείς όμως να ερευνήσεις λίγο περισσότερο. Πολλοί personal trainers έχουν δικές τους σελίδες στο διαδίκτυο όπου προωθούν τη δουλειά και τις υπηρεσίες τους. Δώσε ιδιαίτερη προσοχή στις πιστοποιήσεις και στα πτυχία τους. Ψάξε κάποιον που μπορεί να προσαρμόσει τις υπηρεσίες του ανάλογα με τις δικές σου ανάγκες και τους προσωπικούς σου στόχους. Αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να έχει μεγάλη εμπειρία και να ξέρει πώς να προσαρμόζεται.

2. Μίλα με πρώην πελάτες του. Ένας επαγγελματίας personal trainer μπορεί να σου δώσει στοιχεία επικοινωνίας άλλων πελατών του, ώστε να πάρεις τις απαραίτητες συστάσεις. Ακόμη καλύτερο θα ήταν να πάρεις συστάσεις από δικούς σου φίλους που είναι ευχαριστημένοι από τον γυμναστή τους.

3. Μην σε ξεγελάει η εμφάνιση! Οι περισσότεροι personal trainers δίνουν περισσότερο έμφαση στην εμφάνισή τους παρά στις γνώσεις και στην υγεία τους, «φορτώνοντας» τον οργανισμό τους με διάφορα σκευάσματα για να αποκτήσουν το σώμα-παγίδα για τον πελάτη. Απώτερος στόχος, να μοσχοπουλήσουν και σ' εσένα αυτά τα «μαγικά» σκευάσματα για να αποκτήσεις γρήγορα το σώμα των ονείρων σου, καταστρέφοντας την υγεία σου και αδειάζοντας την τσέπη σου. Η πρώτη σου ερώτηση, λοιπόν, στον personal trainer πρέπει να είναι αν παίρνει ο ίδιος σκευάσματα και αν τα πουλάει, για να καταλάβεις τις προθέσεις του εξαρχής.

4. Η προσωπικότητα μετράει. Όσο έμπειρος και να είναι ο personal trainer και όσο καλό εξοπλισμό και να διαθέτει το γυμναστήριο, το πιο σημαντικό είναι να περνάς καλά με τους ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζεσαι. Η προπόνηση πρέπει να είναι «διασκεδάση» για σένα. Αν δεν είσαι χαρούμενος/η όταν πηγαίνεις, δεν θα συνεχίσεις για πολύ.

INFO

Η Χριστίνα Μαυρίδου είναι καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής - personal trainer.
www.personaltrainerchristy.com
Facebook Page: Christy Μαυρίδου

Τώρα και τα πιο δύσκολα παιδιά θα λατρέψουν τα Ζελεδάκια-Ψαράκια Möller's

Ποτέ μέχρι σήμερα δεν ήταν τόσο εύκολο για το γονιό να ενισχύσει άμεσα την υγεία του παιδιού του, προσφέροντας τα αναρίθμητα οφέλη του ιχθυέλαιου, των φυσικών ωμέγα-3 και της φυσικής βιταμίνης D₃.

Με τα ζελεδάκια Möller's θα υποστηρίξει την καλή σωματική και νοητική του ανάπτυξη και την προστασία του από τα πολυπληθή μικρόβια που κυκλοφορούν στους χώρους παιχνιδιού και διδασκαλίας.

από το 1854

MÖLLER'S

Μουρουνέλαιο/Ιχθυέλαιο/Ωμέγα-3

Apollonian
nutrition

Γεν. Αντ/πος: APOLLONIAN NUTRITION A.E. • 16ο χλμ. Λεωφ. Σπάτων, 15351 • Παλλήνη
Τηλ.: (210) 6132478 - 6134604 • www.apolloniannutrition.gr • www.mollers.gr

